faciat ſꝫ ꝑ alijs accepta legitima ptāte. ſi eius ꝯgruat pſone. Idē in
iii. de libero. ar. dicit quō apud diuinā ꝓuidētiā a peccato liberi ſīt
q̄ ꝑ his reb⁹ q̄s ꝯtēnū oꝫ hūana cede polluti ſūt. eas aūt res dicit eē
ꝯtēnēdas q̄s hoīes poſſunt amittere velint nolint. de quoꝝ nume
ro ē vita corꝑalis. ¶ Circa q̄ntū. ſ. vtrū caſualiť occidēs hoīeꝫ icur/
rat homicidij reatū. Dicēdū ꝙ ſm phm in. ij. Phic. caſus ē cā agēs
ꝑter itētionē. ⁊ ideo ea q̄ caſualia ſūt ſimplr loquēdo nō ſūt intēta
neqꝫ volūtaria. ⁊ q2 omne peccatū ē volūtariū. ſꝫ Augu. ꝯſequēs ē
ꝙ caſualia inq̄ntūꝫ hmōi nō ſunt peccata. Cōtingit tñ id qđ nō ē
actu ⁊ ꝑ ſe volitū vel itētū. eſſe ꝑ accidēs itētū ⁊ volituꝫ. ſm ꝙ cā ꝑ
accidēs diciť remouēs ꝓhibēs. Unde ille q̄ nō remouet ea ex q̄b⁹
ſequiť homicidiū ſi debeat remouere erit quodāmō homicidiū vo
lūtariū. Hoc aūt ꝯtingit dupliciter. Uno mō q̄ñ dās operā reb⁹ il/
licitis q̄s vitare debebat homicidiū incurrit. Alio mō q̄ñ nō adhi/
bet debitā ſollicitudinē. ⁊ ideo ſm iura ſi aliq̄s det operaꝫ rei licite
debitā diligētiā adhibēs ⁊ ex hoc homicidiū ſequať nō icurrit ho
micidii reatū. Si v̄o det operā rei illicite. vel etiā dās operā rei lici/
te nō adhibēs diligētiā debitā nō euadit homicidij reatū ſi ex eius
oꝑe mors hoīs ſequať. Unde lamech q̄ credēs occidere beſtiā oc/
cidit hoīeꝫ. ſicut diciť Geñ. iiij. q2 nō adhibuit ſufficiētē diligentiā
reatuꝫ homicidij nō euaſit. Itē Exo. xxj. diciť. Si q̄s ꝑcuſſerit mu/
lierē ꝑgnātē ⁊ aborſuꝫ fecerit ⁊ mors eius fuerit ſubſecuta reddet
aīaꝫ ꝓ aīa. Quia videlꝫ ille q̄ percutit mulierē īpregnātē dat operā
rei illicite ⁊ ideo ſi ſequať mors vel mulieris vel pueri aīati. homi/
cidij crimē icurrit. Itē ī decretis. di. l. multi canones īducūť in q̄b⁹
caſualia homicidia puniunť. q2 videlꝫ ſm canones puniunť illi q̄
caſualiter occidunt. dantes operam rei illicite vel debitam diligen/
tia non adhibentes.

¶ Libri tertij. Pars Sexta. Incipit.
¶ De accidia. DIS .I.

D Einde dicēdū ē de quarto vi/
tio capitali qđ eſt acci/
dia. Circa qđ ꝯſiderāda ſūt quattuor.
Primo q̄d ſit accidia ⁊ vtꝝ ſit peccatū
¶ Scđo vtrū ſit peccatū mortale. Ter
tio q̄ mouere pñt ad hoc vitiū fugiēdū
Quarto de filiab⁹ eius. ¶ Circa p̄mū
ſciēdū ꝙ accidia ſꝫ Dam. ē q̄daꝫ triſti/
cia aggrauās q̄. ſ. ita deprimit aīuꝫ ho
minis vt nihil ei agere libeat. ⁊ ideo ac
cidia īportat quoddā tediū bene opan
di. ſicut patet per glo. ſuper illud. pš. Oēm eſcam abominata ē aīa
eorum. accidia inquit eſt tediū interni boni. Huiuſmodi autē triſti
cia ſemper eſt mala quādoqꝫ quidē ſm ſeipſam. quādoqꝫ vero ſꝫ
effectū. Triſticia quidē ſꝫ ſe mala eſt. que eſt de eo qđ eſt apparēs
malū ⁊ vere bonū. Sicut ecōtrario delectatio mala ē que eſt de eo
qđ eſt apparēs bonū ⁊ vere malū. Cū igiť ſpirituale bonuꝫ ſit vere
bonū triſticia q̄ eſt de ſpirituali bono eſt ſm ſe mala. Triſticia etiā
q̄ eſt de vere malo. mala eſt ſm effectū ſic hoīeꝫ aggrauat vt euꝫ to/
taliter a bono retrahat. Unde nō vult apoſtolus ꝙ penitēs maiori
triſticia abſorbeať ſicut habeť. ij. Corin. vij. Quia igiť accidia no/
minat triſticiā ſpiritualis boni. dupliciter mala ē. ſ. ſm ſe. ⁊ ſm effe
ctū: ⁊ ſic patet ꝙ accidia ē peccatū quia maluꝫ in motibus dicimus
eſſe peccatū. ¶ Circa ſcđm. ſ. vtrū accidia ſit mortale peccatū. Sciē
dū ꝙ cū accidia ſit triſticia de ſpūali bono. ſi ſpirituale bonum acci
piatur cōiter nō habebit rationē ſpecialis vitij. q2 omne vitium re/
fugit ſpirituale bonuꝫ virtutis oppoſite. Similiter non poteſt dici
qđ ſit ſpeciale peccatū inquantuꝫ refugit ſpirituale bonū prout ē la
borioſuꝫ ⁊ moleſtū corpori vel delectationis eius impeditiuū. quia
ſic accidia nō diſtingueret a vitijs carnalib⁹ q̄bus homo req̄rit de
lectationē corꝑis ⁊ quietē. ⁊ ideo ſciēdū eſt ꝙ in ſpiritualib⁹ bonis
eſt quidē ordo. nā oīa ſpiritualia bona q̄ ſunt in actibus ſingulari/
bus virtutū ordinanť ad vnū ſpirituale bonū diuinū circa qđ ē ſpe
cialis virtus q̄ eſt charitas. Unde ad quālibet virtutē ptinet gaude
re de ſpirituali ꝓprio ſuo bono qđ ꝯſiſtit in actu ꝓprio. ſꝫ ad chari
tatē pertinet ſpecialiter illud gaudiū quo q̄s gaudet de bono diui/
no ⁊ triſticia qua triſtať aliq̄s de bono ſpirituali qđ eſt in actibus
ſingularū virtutū nō ptinet ad aliqđ vitiū ſpeciale. ſꝫ ad oīa vitia. ſꝫ
triſtari de bono diuino de quo gaudet charitas ptinet ad ſpeciale
vitiū qđ eſt accidia. ⁊ ſic patet ꝙ accidia eſt ſpeciale vitiū. q2 habet
ſpecialē vitij rationē. Rurſus q2 accidia contrariať charitati que ē
ſpecialis vita aīe manifeſtū eſt ꝙ accidia ſm ſuuꝫ genus eſt pecca/
tū mortale. Sed cōſideratio eſt in omnib⁹ peccatis q̄ de genere ſūt

mortalia pctā ꝙ nō ſūt mortalia. niſi q̄ñ ſuā perfectionē cōſequūť
eſt aūt peccati ꝯſūmatio in ꝯſenſu rōnis. Uñ ſi ſit eius ichoatio in
ſenſualitate ⁊ nō ꝑueniat vſqꝫ ad ꝯſenſuꝫ rōis ꝓpť īꝑfectionē act⁹
eſt pctm̄ veniale. ſicť aūt in genē adulterij ꝯcupia q̄ ꝯſiſtit in ſola ſen
ſualitate ē pctm̄ veniale. Si tñ ꝑcedat vſqꝫ ad ꝯſenſuꝫ rōnis ē pctm̄
mortale. Ita ēt mot⁹ accidie q̄nqꝫ eſt in ſola ſenſualitate q̄. ſ. ꝑue/
nit ex repugnātia carnis ad ſpm̄ ⁊ tūc eſt pctm̄ veniale. Q̄nqꝫ v̄o ꝑ
tingit vſqꝫ ad ꝯſenſuꝫ rōnis q̄. ſ. cōſentit in fugā: horrorē ⁊ deteſta
tionē boni diuini carne oīno ꝯ̄ ſpiritū ꝑualēte: ⁊ tūc eſt manifeſtuꝫ
qđ accidia eſt pctm̄ mortale. In viris pfectis plerūqꝫ īueniunť aliq̄
mot⁹ accidie: ſed nō ꝑueniūt vſqꝫ ad ꝯſenſuꝫ rōnis. Itē nota ꝙ ac
cidia nō eſt receſſus mētalis in quocūqꝫ bono ſpūali: ſꝫ a bono di/
uino cui oꝫ mētē inherere de neceſſitate ſalutis. Uñ ſi triſteť aliq̄s
de hoc ꝙ ali⁹ cogit eū ad opa v̄tutis q̄ facere nō teneť nō eſt pctm̄
accidie: ſed q̄ñ ꝯtriſtať in his q̄ iniūgunť ei faciēda ꝓpter deū. Itē
nota qđ accidia ꝯtrariať p̄cepto de ſanctificatōe ſabbati. in quo ſꝫ
ꝙ ē p̄ceptū morale precipiť q̄es mētis in deo: cui ꝯtrariať triſticia
mētis de bono diuino. ¶ Circa tertiū ſciēdū ꝙ mlta nobis oñdūt
accidie pctm̄ eſſe vitādū. Prīo cōis nature ꝯditio. Scđo diuine le
gis traditio. Tertio ſupne gratie fulcimētū. Quarto exēploꝝ multi
plex hortamētū. Quinto multū dānū inde ꝑueniēs. Sexto eterni
p̄mij fruct⁹ alliciēs. Septīo diri ſupplicii dolor exterritiās. ¶ Prīo
quidē oñdit hoc vitiū diligēter eē vitādū cōis nature ꝯditio. Oēs
eni nāe tam ſpūales q̄ꝫ corꝑales tā ſupiores q̄ꝫ īferiores tā ſenſibi/
les q̄ꝫ īſenſibiles ad aliqđ opus ſunt nāliter inſtitute. Et oēs opus
illud ad qđ creator eis impoſuit exequunť. Supiora quidē corꝑa
puta ſol luna. ⁊ ſtelle nō ceſſant lumen ſuū ſpargere curſus ſuos ꝑ
agēdo die ac nocte. quib⁹ pactis ꝑ ſuos circulos iterū reincipiūt ⁊
ſine ceſſatione volūtatē ſui cōditoris pagunt. vt dicitur baruch. iij.
Stelle dederūt lumen in cuſtodijs ſuis vocate ſunt ⁊ dixerūt aſſu/
mus. ⁊ luxerūt ei cū iocūditate qui fecit eas. nec tamē expectāt talē
remunerationē ſui laboris qualē homo. nec talē penā ſue negligen
tie. Excitat pigrū radius ſolis. ad feneſtram dom⁹ ſue radios ſuos
mittens ⁊ ſup faciē pigri. q. d. Uſqꝫquo piger dormis. ego iā ſurre
xi q̄ heri ⁊ tota die tātū cucurri. Orig. Indecēs eſt chriſtiano ſi euꝫ
radi⁹ ſolis in lecto ſuo inueniat. Itē auicule que cant⁹ ſuos incipi/
unt ita mane. ⁊ porci etiā ſūmo mane de luto ſurgētes ⁊ ꝑ vias gra
diētes Plāte ⁊ arbores nō ceſſantes folia ramos ⁊c̄. ſurſuꝫ extēde
re niſi impedianť ab extrinſeco. ⁊ tamē ſingulis ānis labore ſuo pri
uātur nec remunerationē expectāt laboris ſui. Itē etiā natura bru
torū que eſt ita ſollicita de victu ſuo acquirēdo ⁊ fetib⁹ ſuis ꝓpa/
gādis. Itē dicit Petrus alfon. qđ quidā phs dixit filio ſuo: fili mi
vide ne formica ſit ſapiētior te. que cōgregat in eſtate cū tanto ⁊ tā
ſollicito labore vñ viuat in hyeme. Ne ſit gallus te vigilantior aut
fortior q̄ matutinas horas ita diligēter obſeruat ⁊ ſe alis verberan
do ad cātus nocturnos excitat. ⁊ qui ita fortis ē ꝙ decēꝫ vxores iu/
ſtificat. ⁊ ſibi facit ſubditas. ⁊ tu dic̄ ꝙ tu nō potes vincere aut ſub
dere carnē tibi. Ne ſit canis te nobilior q̄ benefactorib⁹ ſuis grat⁹
ē ⁊ eis bene ſeruit ⁊ bñficia non obliuiſciť. Iteꝫ Prouer. vi. Uade
ad formicā o piger ⁊ ꝯſidera vias eius. Ut faciebat malchus mōa
chus. De quo refert beatus Hiero. in vitiſpa. ꝙ vidit eū ſenē in he/
remo habentē vxorē ꝓpe eum. ⁊ cū quereret cām retulit ei ꝙ vxor
ſua eſſet taliter facta cū ipſe eſſet iuuenis relictis parētib⁹ fugit ad
heremū fact⁹ ibi monachus. Qui cū poſt longū temp⁹ vellet viſita
re patriā vt de bonis paternis aliqua bona faceret. in via capt⁹ eſt a
a ſaracenis q̄ ꝯmiſerūt ei cuſtodiā pecudū ſuarū ⁊ coegerūt eū cō/
trahere cū illa muliere chrīana quā ſecū habebāt captiuā. que cū vi
deret eū flentē ꝓ hoc qđ rēnueret cohabitationē eius, ꝑmiſit ei mu
lier qđ ipſa eſſet cuſtos virginitat̄ ſue ⁊ propoſiti potius q̄ꝫ hoſtis
q̄ manus ſaracenoꝝ ꝑ diuinū miraculū ⁊ adiutoriū euaſerūt. ⁊ po/
ſtea in perpetua caſtitate pſeuerauerūt. q̄ referebat btō Hiero. quō
maxiaꝫ ꝯſolationē ⁊ eruditionē accepat in heremo ꝯſiderādo opa
formicaꝝ ⁊ quō meliora grana eligebāt. electa portabāt ad locū ſu
um grana ne germinarent rodebāt. ⁊ germē remouebant ne euane
ſcerēt germē emittēdo. ⁊ quō per eandem viā irēt ⁊ redirēt. ⁊ quō
onera maiora ſe portarēt. ſ. vt diciť de plūbo ⁊ ferro vel quocūqꝫ
pōderoſo. ⁊ quō cadētes ſub onere humer̄ ſuis ſubleuabāt. ⁊ quo
mō meat⁹ aquarū factis a gregib⁹ a ſuis foueis vbi grana expoſu/
erant excludebāt. ⁊ quō quaſi luctu celebri defunctarū corꝑa por/
tabāt. ⁊ exeq̄as defunctis faciebāt. ⁊ quō aliqua ab agmīe nō rece
debat ſed vna poſt aliaꝫ ſequebatur. ⁊ quō in eſtate ſibi horrea ad
hyemē faciebant. in quib⁹ omnib⁹ multū pōt cōfundi humana pi/
gricia ⁊ inſtrui humana induſtria. Prouer. vi. Uade ⁊c̄. que cū nō
habeat ducē hominē q̄ eā exemplo ſuo pcedat. aut preceptorem q̄

eā verbo inſtruat ⁊ leges ei inſtituat.aut principē q̄ timeat q̄ ei
penasīfligat.aut p̄mia tribuat ꝓ tāto labore ſuo parat in eſtate ci-
bum ſibi ⁊c̄. Scd̄o hoc idem oſ̄dit diuine legis editio.deꝰ.n.ho-
mini p̄mo legē ipoſuit vt oparet̄.ſicut dicit̄ Gen̄.ij. Poſuit eū ī pa
radyſo voluptatis vt oparet̄ ⁊ cuſtodiret illū.i.vt opꝰ cuſtodiret il-
lū a caſu.vel vt opando cuſtodiret padyſuꝫ ⁊ quā cito ꝑ accidiā ceſ
ſaret ab ope.tā cito ꝑderet padyſuꝫ. Itē hoī poſt peccatū legē ipo-
ſuit q̄ſi ꝓ pnīa p̄mi peccati dicēs. Gen̄.iij. In laboribꝰ comedes ex
ea cūctis diebꝰ vite tue. Seq̄t̄. In ſudore vultꝰ tui veſcer̄ pane tuo.
Huiꝰ legis ⁊ pnīe trāſgreſſores ſ̄t accidioſi.q̄ qꝛ hʼ nō laborant ſine
fine laborabūt ſꝫ inutilit̄ in īferno.pſ̄. Laborabit ineternuꝫ ⁊ viuet
adhuc in finē. Idē.qꝛ ī labore hoīuꝫ nō ſūt.ideo cū hoībꝰ nō flagel-
labunt̄ ſꝫ cū demonibꝰ. Hāc legē deꝰ etiā ꝑ ſcripturā voluit ꝓmul
gari. Eccī.vij. Subiice humeꝝ ⁊ porta illā ⁊ ne accidier̄ in vinculis
illius. Eccs.ix. Qd̄cūqꝫ pōt manꝰ tua īſtāter opar̄.qꝛ nec opꝰ.nec
rō ⁊c̄. Itē.xij. Verba ſapiētū q̄ſi ſtimuli qꝛ.ſ.ſtimulāt accidioſos ⁊
pigros ad bene ⁊ ſalubrit̄ opandū. Itē Ioh.ix. Opamini dū venio
venit nox q̄ nemo pōt opari. Itē Gal.vj. Dū tp̄s habemꝰ operemur
bonū.⁊ multa talia legimꝰ ī locis inumer̄ ī ſcriptura. ¶ Tertio ad
idē monet ſupne grē fulcimētū ad hʼ enī deꝰ nobis grāꝫ ſuā cōfert
vt nos moneat excitet ⁊ adiuuet ad ſalubriter opandū. Via breuis
porta apta ⁊ adminicula multa ſūt. Sic̄ diuine grē donū.ſacramē-
tales medicine.ſuffragia eccleſie q̄ nō ſūt ī vacuū ſuſcipiēda. Ideo
dicit aplſ.j.Corin.vj. Hortamur vos ne in vacuū grāꝫ dei recipia
tis. Et.j.Corin.xv. Gra dei in me vacua nō fuit. Vacua aūt ē q̄ nō
opat̄ hō ꝑ eā.vel accidioſe operat̄. ¶ Quarto monet ad hoc fugiē
dū exēploꝝ multiplex hortamētū.p̄mo exēplū ipſius dei q̄ ſex die-
bus opatus ē.⁊ ſeptima die reqeuit. Aug. Cum audis deuꝫ ſex die
bus operatū fuiſſe ⁊ in ſeptima quieuiſſe fruſtra ſperās requiē niſi
poſt laborē. Operat̄ etiā deus ɔtinue gubernādo mūdū.ordinādo
ꝓuidēdo Ioh.v. Pater meus vſqꝫ mō operat̄ ⁊ ego operor. Item
exēplū chriſti habemus.q̄ dicit. Paup ſuꝫ ego ⁊ in laboribꝰ a iuuē
tute mea.pius dn̄s laborare nō deſtitit vſqꝫ ad diē mortis ſue. die
bꝰ q̄dē diſcurrēdo.p̄dicādo.corripiēdo.miracula faciēdo. noctibꝰ
aūt in oratiōibꝰ īſiſtēdo ⁊ ſic ɔtinue ꝓ ſalute noſtra penalit̄ laborā
do. Bern̄. Multū q̄dē laborauit nec in omni machina mūdiali tā-
tū ſibi fatigatiōis aſſumpſit actor vite q̄ꝫ carnē aſſumēdo.in q̄ ha-
buit in factis obſeruatores.ī v̄bis ɔtradictores.ī flagellis irriſores
⁊ in morte. Idē q̄d nō erit ſuaue cuꝫ recordatꝰ fueris q̄ nobis chrs
exhibuit in carne īfantulū neceſſitatū laboꝝ quos ꝑtulit in p̄dican-
do.fatigationū in diſcurrēdo.vigiliaꝝ in orādo.tētationū ī ieiunā-
do.⁊ horū ſimilia ⁊c̄. Quis amplius gemet dicēs.nimiuꝫ ieiunamꝰ
nimiū vigilamus.cū nec milleſime pti debitoꝝ reddere valeamus.
Exēplū etiā beate virginis q̄ panē ocioſa nō comedit.ſꝫ opata ē cō
filio manuū ſuarū.vt cū acu ⁊ cū filo ſibi ⁊ filio ſuo victū acq̄reret.
De qua refert Hiero.q̄ vſqꝫ ad horā tertiā ꝑſeuerabat in oratione
a tertia vſqꝫ ad horā nonā in manuū ope.totū v̄o tēpus reſiduū ex
pēdebat in oratiōe ⁊ in ɔtēplatiōe. Exēplū etiā angeloꝝ q̄ nūq̄ꝫ ceſ-
ſant laudare deū aſſiſtere ⁊ miniſtrare. De ſanctis aliquibus dicit̄
Apoc̄.iiij.q̄ nō habebāt reqē̄ꝫ die ⁊ nocte clamātia.ſanctꝰ ⁊c̄. Exē-
plū patriarchaꝝ.ſ.ade.cui dixit dn̄s. In labore comedes cūct̄ die-
bus vite tue ⁊c̄. Zach.xiij. Hō agricola ego ſuꝫ.adā exēplū meum
ab adoleſcētia mea. Silr̄ noe ⁊ abrahā ⁊ alij q̄ oēs fuerūt viri la-
boratores agricole ⁊ paſtores ⁊ in aſſiduo labore ⁊ afflictiōe. Sic̄
dicit iacob Gen̄.xxxi. Die ac nocte vrebar eſtu ⁊ gelu. Et poſt. Affli
ctionē meā ⁊ laborē manuū meaꝝ reſpexit dn̄s. De abrahā ſilr̄ di-
cit Orig.ſup illō Gen̄.xviij. Feſtinauit abrahā in tabernaculuꝫ ⁊c̄.
Senex currit.ſara accelerat.puer feſtinat.nullus piger inuenit̄ in do
mo ſapiētis. Itē exēplū aploꝝ quoꝝ labor vſqꝫ ī mūdi fines ſe ex-
tēdit.qꝛ in oēꝫ terrā exiuit ſo.eo. Exēpla multa Reqre infra. Ociū.
Hoc bene ſignificatū ē Math.xx.ī hʼ q̄ ſūmꝰ paterfamilias ab ho
ra p̄ma vſqꝫ ad horā vndecimā mittit oparios in vineā ſuā arguēs
ocioſos. ¶ Quinto oſ̄dit hʼ vitiū vigilāter eſſe vitādū multiplex dā
nū ide ꝓueniens.vtpote tētationū.⁊ alioꝝ multoꝝ maloꝝ occaſio.
Qd̄ bene ſignat̄ Math.xij. Cū immūdus ſp̄us aſſumit ſeptē ſp̄us
neq̄ores ſe ⁊ igredit̄ domū quā iuenit vacātē. Hiero. Semp ē agē
dū aliq̄d ne agri noſtri pectoris malaꝝ cogitationū ſentibꝰ occupe
tur. Greg. Cū ocioſaꝫ aīaꝫ callidus tētator iuenerit ad eā quibuſdā
allocuturꝰ occaſiōibꝰ accedit. Quoniā vt dicit Bern̄. Ocioſitas eſt
mater oīuꝫ vitioꝝ.⁊ nouerca v̄tutū. Qd̄ aūt ſi origo tētationū ⁊ rui
na ꝑ diuerſa vitia.habet̄ ꝑ v̄ba caſſiani in col̄.patrū.in libro de ſe-
ptē vitijs p̄ncipalibꝰ. Patres ꝑ egyptū frēs ocioſos nullo mō viue-
re ꝑmittūt.maxīe iuuenes ꝓpter cuſtodiā cordis ⁊ ꝑfectū virtutū.
⁊ vt de laboribꝰ ſuis ſubminiſtrēt īfirmis ⁊ peregrinis. Itē ī codē
de accidia apud egyptū ab antiquis patribꝰ eſt laudata ſnīa operā
teꝫ monachū vno demone pulſari.ocioſuꝫ inumeris demōibꝰ. Itē
in vitiſpa.q̄dā monachꝰ iuuenis regulā mōachi ꝑdidit ⁊ ꝑ triſticia
opꝰ monachi dimiſit. Cū aūt poſtea q̄ſiſſet a patribꝰ mōachoꝝ ſta
tuta ⁊ accepiſſet pre accidia ⁊ diſſuetudine.neſciebat quō opꝰ mo-
nachi icipet:ſꝫ totū dimittebat.varijs agitatꝰ tētatiōibꝰ. Venit ad
ſenē q̄ cognoſcēs paſſionē ſuā.dixit illi. Quidā pat̄ p̄cepit filio ſuo
hortū ſuū excolē.q̄ vidēs eiꝰ magnitudinē.tedio affectꝰ icepit opꝰ
dimittere.⁊ ſub arbore dormire. Et ſic fecit ꝑ multos dies ad agruꝫ
colēdū miſſus.vſq̄ quo ſpine ⁊ male herbe totū occupauerūt. Pat̄
aūt eū viſitāſ.iuenit totū agrū mal̄ herbis occupatū.⁊ eū nihil feciſ
ſe.cāꝫ q̄rit q̄re nihil fecerat. Rn̄dit.ꝓp eiꝰ magnitudinē quā videbat
tedio afficiebat̄ ⁊ diffidebat ſe poſſe ꝑficē. Tūc pr̄ ait.fili fac quoti
die ō agriculturā vſqꝫ ad quātitatē corpiſ tui.qō ille recepit gratan
ter.⁊ ī breui totū hortū excoluit. Sic ē de ill̄ q̄ ſe excolere negligūt.
⁊ ocioſi pigreſcūt.replētur ſentibꝰ malaꝝ tētationū.⁊ herbis malis
malarū cogitationū ⁊ deſiderioꝝ. Et hoc ē qō dicit̄ Prouer.xxiiij.
Per agrū hoīs pigri trāſiui.⁊ ꝑ vineā viri ſtulti.⁊ ecce totū replene
rant vrtice.⁊ operuerāt ſupficiē eius ſpine.⁊ maceria lapiduꝫ eius
deſtructa erat. ¶ Sexto diſſuadet hoc vitium fructus alliciens ſci
licet ſp̄uale meritū ⁊ eternuꝫ premium.qui modico tempore ⁊ non
multo labore poſſunt acquiri.nā quaſi ꝓ nihilo lucrari pōt hō pluſ
q̄ꝫ valeāt oēs diuitie ⁊ oīa regna mūdi.ſ.gratiā ⁊ gloriā.pſ̄. Gratiā
⁊ gloriā dabit dn̄s. Prouer.xxij. Sup aurū ⁊ argentū gratia bona
ꝑ quā vt dicit aplſ acquirit̄ vita eterna. Greg. Amor dei nūq̄ꝫ eſt
ocioſus.operat̄ enī magna ſi eſt.ſi aūt rēnuit opari.amor nō ē. Iō
de militibꝰ alexādri legit̄ in chrōicis. Hug.de ſctō Vict.qō iō oēs
ꝓuictores indefeſſi erāt:qꝛ ordinatiſſime in bellis ꝓcedebāt.nemo
illoꝝ fugā ſed victoriā cogitabat. Spes illoꝝ nō in pedibꝰ ſed in la-
certis erat.nō piculū belloꝝ ſed diuitiaꝝ lucra memorabāt.p̄dā au
ri ꝑfici.⁊ diuitias totiꝰ oriētis ante ſe in mēte reducebāt. Sic labo-
rabāt indefeſſe q̄ lucra laboris facti in charitate ⁊ ex charitate attē
dūt. Ad hoc vehemēter ⁊ efficaciter nos excitare deberet.imo ɔpel
lere labor quē.volūtarie ſumūt ⁊ gaudēter ſuſtinēt hoīes mūdani
oībus diebꝰ vite ſue ꝓ modico lucro vel ɔmodo tpali.ſicut merca-
tores vel alij negociatores ardētiſſime inhiātes diuitijs tpalibꝰ cō
gregandis. Deniqꝫ ſi ɔſideremꝰ quātos labores.timores . ⁊ picula
quātas ſollicitudīes ⁊ anguſtias ſuſtinēt miſeri pctōres ꝓ flagitijs
ſuis ⁊ ꝑuerſis volūtatibꝰ adiplēdis.q̄bꝰ nō vitā:ſꝫ mortē ſibi mer-
cant̄ eternā. Aug.ī lib.de patiētia. Intueamur q̄ꝫta ī doloribꝰ ⁊ la-
boribꝰ ſuſtineāt ꝓ rebꝰ q̄s vitioſe diligūt.quāta ꝓ falſis diuitijs.⁊
quāta ꝓ vanis honoribꝰ.quāta ꝓ ludicr̄ affectiōibꝰ piculoſiſſima
⁊ moleſtiſſima patiētiſſime tolerant̄.pecunie gl̄ie laſciuie cupidos
videmꝰ.vt ad deſiderata ꝑueniāt.optatiſq̄ꝫ nō careāt ſoles hymbreſ
niues.⁊ glacies.fluctꝰ ⁊ ꝓcelloſiſſimas tēpeſtates.aſpa ⁊ icerta bel
loꝝ imaniū.ictꝰ ⁊ vulnera horrēda plagaꝝ nō ieuitabili neceſſitate
ſꝫ culpabili volūtate ꝑferre. Et ꝓ aptis ſceleribꝰ.nō vt ea puniāt:ſꝫ
vt ꝑpetrēt hoīes mltī grauiſſima ꝑferūt. Quid de latronibꝰ dicā quo
rū oēs ⁊ ſinguli cū īſidiant̄ viatoribꝰ nocturnas patiunt̄ īſidias.at
qꝫ vt trāſeūtes excipiāt inocētes.ſub q̄libet celi aſperitate nocēteꝫ
aīuꝫ corpuſqꝫ defigūt. Vn̄ bene dicit̄ Hiere.ix. Vt iniq̄ agerēt la-
borauerūt.ꝓpt̄ qō amariſſime ſꝫ iutiliter in īferno plāgē ɔpellunt̄.
Sap.v. Laſſati ſumꝰ in via iniq̄tatis ⁊ ꝑditiōis ambulauimꝰ vias
difficiles ⁊c̄. Bern̄. Quid ignauie ē frēs.ardētiꝰ enī appetūt hoīes
ꝑnicioſa.q̄ꝫ nos vtilia.alacrius currūt ad mortē.q̄ꝫ nos ad vitā. Au
gu. O ſi poſſemꝰ excitare hoīes ⁊ cū ipſis parit̄ excitari.vt tales eſſe
mus amatores vite ꝑmanētis:q̄les ſūt amatores vite fugiētis. Itē
in vitiſpa. Abbas pambo vadēs in alexādriā.vidēs ibi mulierē ſal
tatricē.amare fleuit. Req̄ſitꝰ cauſaꝫ.ait.due cauſe mouēt me.vna ē
dānatio huiꝰ mulieris.alia eſt qꝛ toto tp̄e vite mee non habui tale
ſtudiū placēdi deo.quātū iſta placēdi hoībꝰ. Iteꝫ nota de pelagia
meretrice cuiꝰ ornatū ⁊ curā venādi.ſ.aīas dyabolo cū videret pa-
lā ep̄s helyopoleos.ī ɔcilio ep̄oꝝ alte ſuſpirās.demiſſo capite gra-
uiſſime fleuit.cāꝫ reddēs:qꝛ vnīꝰ diei mētricī huiꝰ ornatꝰ. vite mee
ſupauit iduſtriā ſeruiēdi deo.⁊ poſt.ī v̄itate dico vobis dixit ep̄s
ipſam nobis p̄feret deꝰ in iudicio q̄ negligētia torpemꝰ. Septio
oſ̄dit hʼ vitiū eē ſūmope deteſtādū diri ſupplicij dolor excruciās q̄
debet̄ accidioſis ſic̄ arboribꝰ infructuoſis Math.vij. Oīs arbor q̄
nō facit fructū bonū.excidet̄.⁊ in ignem mittet̄. Iohā.xij. Si q̄s in
me nō māſerit mittet̄ foras ſicut palmes.⁊ areſcet.⁊ colligēt eū:⁊ ī
ignē mittēt:⁊ ardēt. Ficulnea ſterilis.i.que fructū nō habuit quā-
do dn̄s eſuriēs venit ad eam.maledicta fuit ⁊ aruit. Ioh.xxj.⁊ tn̄
non erat tunc tēpus pomoꝝ:ſicut dicit Aug. Seruum inutilem pre
cepit paterfamilias proijci in tenebras exteriores. Math.xv.

¶ De filiabus accidie. DIS. II.

Circa q̈rtū.ſ.de filiabꝰ accidie. Sciēdū ꝙ multa ſunt. qꝛ multis modis ꝑ accidiā peccat hō. Eius aūt filie ſꝫ he. Dilatio. Segnities ſiue pigritia. Tepiditas. Puſillanimitas. Incōſtātia ſiue ipſeuerātia. ⁊ Inqetudo corpis. Euagatio mētꝭ. Ignorātia. ocioſitas. verboſitas ſiue multiloquiū. vaniloquiū. murmur. taciturnitas mala. indiſcretio. grauedo. ſomnolētia. negligētia omiſſio. igratitudo. ideuotō. lāguor. tediū. ipeditio bonorū. in pnīa. deſpatio. ¶ Prima igiꝛ filia accidie ē dilatio bonoꝝ agēdoꝝ. puta ꝯuerſiōis ad deū. ſiue ingreſſus religiōis. pegrinatiōis pnie. ꝯfeſſiōis. ſolutiōis voti. vel ipletionis alicuiꝰ boni ꝓpoſiti ꝑcōcepti. Sūt aūt ſeptē cauſe q̄re benefaciēdi ſit piculoſa dilatio. ¶ Pria cā ē ira dei. ꝙ excluſus pmo blandiꝛ vt ei apiaꝛ ſtans ad hoſtiū ⁊ pulſans Cant. v. Uox dilecti mei pulſantꝭ api mihi. Et. iij. En ipſe ſtat poſt parietē noſtrū reſpiciēs ꝑ feneſtrā. Apo. iij. Ego ſto ad hoſtiū ⁊ pulſo ꝙ ſi diu extra dimittaꝛ iraſciꝛ. ⁊ miaꝛ. gladiū vibrādo. hoſtiū frāgēdo. adulterā occidēdo pſ. Deꝰ iudex iuſtus ⁊c. Et poſt. Niſi ꝯuerſi fueritis. gladiū ſuū vibrabit. ⁊c. Ecci. v. Ne tardes ꝯuerti ad dn̄ꝫ. ſubito eni ſupueniet ira illius ⁊ in tpe vindicte diſpdet te. Iraſciꝛ ꝯtra excuſatiōeꝫ dicētiuꝫ yſa. xxviij. Māda remāda. expecta reexpecta ⁊c. Talis erat Augu. ante ꝯuerſionē vt ipſe ait. Nō habebā quid tibi dicēti ſurge ꝙ dormis rn̄derē niſi verba ſomnolēta ⁊ lēta. ſine mō ſine paululū. ⁊ illō mō nō hēbat modū. ⁊ illud paululū ꝓtēdebaꝛ in lōgū. Similes ſꝫ illis qui inuitati ad cenā patriſſamilias oēs diuerſimode ſe excuſabāt. ⁊ venire nolebāt Luc. xiiij. Itē deū offēdūt maxie. nō ſolū euꝫ ꝙ ſpōſus ē extra dimittēdo. ſꝫ adulteꝝ ⁊ adulterā īter amplexus tenēdo ſpōſo ꝯtēpto. qn̄ dyaboli delectatiōes momētaneas ⁊ res caducas ei pꝛeponūt amādo. Oſee. ij. Auferat adulteria ſua de medio vbeꝝ ſuoꝝ. ne forte ſtatuā eā nudā ⁊c. Itē differēs cōuerti deū offendit. diſponēs ꝓ volūtate ſua de tpe qō pater poſuit in ſua ptāte Act. j. cuiꝰ diſpoſitionē nō ꝯceſſit apoſtolis aut alicui pure creature. hoc faciūt ꝙ dicūt qn̄ fecero hꝫ ⁊ illa. tūc itrabo religionē. vel primo faciā hoc. poſt illud. vel pmo colligā meſſeꝫ. poſt vindemiā. Sicut dicebat ille de quo Luc. xij. Hoīs cuiuſdā diuitꝭ. vberes fructꝰ ager ꝓtulit. ⁊ cū dixiſſet. deſtruā horrea mea ⁊ maiora hoꝝ faciam ⁊c. Rn̄dit ei dn̄s. Stulte hac nocte repetēt aīaꝫ tuā a te. ⁊ ꝙ ꝯgregaſti cuiꝰ erūt: Ecci. xxix. Repromiſſio nequiſſima multos perdidit. ¶ Scōm ꝓpter qō accelerāda ē ꝯuerſio. ē mortis metꝰ ⁊ incertitudo. Ecci. ix. Neſcit hō finē ſuū neqꝫ tēpus neqꝫ locū neqꝫ modū neqꝫ ſtatum mortis ſue. Sed ſicut piſces capiuntur ⁊ hamo. ⁊ aues cōprehēdunꝛ laqueo ſubito ⁊ iprouiſe. ſic capiunꝛ hoīes in tpe malo. ſ. mortis. Seneca. Iuuenes mortē habēt atergo. ſenes ante oculos. De hac materia ſupra. de morte timēda malis. per totū. ¶ Tertiū propter quod acceleranda eſt conuerſio: eſt difficultas exeundi malā conſuetudinē. quāto diuturnioꝛ eſt. fortioꝛ eſt. ⁊ vehemētius ligat. ⁊ fortius tenet. ⁊ impedit ne homo cōuertatur. vel facit vt difficilius cōuertatur. Bern̄. voluptas habita libenter repetitur. repetita blanditur. conſuetudo ligat. ratio conſopitur. Difficilioꝛ eſt autem conuerſio dilata propter cauſas. xij. Primo propter male conſuetudinis indurationeꝫ. quia res iuuenes ⁊ tenere citius accipiūt nouā formā. Secundo propter malicie occupationem que eſt tinctura mala. in qua cum pannus diu manſit. non poteſt defacili recipere aliū contrariū colorē. Tertio facit ad hoc bonorū naturalium conſumptio. Quarto vaſis cordis longa infectio. Quinto peccatoꝝ longa ⁊ aſſidua oneratio. Sexto elongatio a deo qui difficilius audit clamantem. difficilius poteſt redire ad euꝫ. Septimo cura circa mortē eſt maxime difficilis propter ſollicitudines de reꝝ ⁊ domus diſpoſitione. Octauo qꝛ iuſtū eſt vt in fine a deo condemnetur qui eū cōtempſit q̄diu vixit. Iuxta verbū Aug. Hac aīaduerſiōe percutitur peccatoꝛ ⁊c. Nono qꝛ tunc dyabolus magis ei inſidiaꝛ. ⁊ tūc magis paratur contra euꝫ. Decimo amaritudo diuturne infirmitatis. que tunc maxime ſentiꝛ. ſ. veteris peccati. que facit bona deſipere. Undecimo amaritudo memorie mortis que ſeparat a pꝛeſentibus bonis. Duodecimo timenda eſt dilatio conuerſionis vſqꝫ ad finē. maxime propter maloruꝫ diuerſorū occurſionē. que cōcurrūt ⁊ occurrunt circa mortē que inducit homineꝫ in boni obliuionē propter malorū oppꝛeſſionē. vel etiā in deſperationeꝫ. ¶ Quartuꝫ propter quod eſt acceleranda conuerſio eſt periculoſus ſtatus peccatorū. Eſt eni in magno piculo ꝙ gladiū ire dei hꝫ ſuper caput ſuū quē vibrat vt ſecet eū mediū. pſ. Gladiū ſuū vibrabit. Et qui vndiqꝫ ſpectat multiplicis mortis gladium euaginatū quo diuerſimode feriatur. Iob. xv. Qui eſt in domo lutea fragilioꝛ q̄ ſi eſſet vitrea. Qui ictu lapidis ſatis parui poteſt atteri. obſeſſus ab infernalibus hoſtibus ſanguinem ſuū ſitientibꝰ. Qui etiā in cubili ſecū habet plures hoſtes capitales ſpūales qui ibi eū ligāt. ⁊ ad inferni patibuluꝫ ſecū ligatū trahūt. Qui vſqꝫ ad portas inferi deductꝰ. nō diſtat ab eo niſi ꝑ trāſitū corpis trāſuerſuꝫ. qui in puteū īferni ē ſtatiꝫ ꝓiciēdus ⁊ in pūcto deſcēſurꝰ ibi ⁊ in igne ppetuo ꝯcremādus. ⁊ a draconibꝰ deuorādus. ¶ Quintū ē cura lucrādi bona plura ꝙ ꝓueniūt ex acceleratōe ꝯuerſiōis ꝙ ſūt. x. Un̄ Tren̄. iij. Bonū ē viro cū portauerit iugū dn̄i ab adoleſcētia. Primū bonū qō inde ꝓuenit ē boni ꝓfunditas ⁊ tenacitas: qꝛ quāto citiꝰ icipit. tāto ꝓfundiꝰ iſigiꝛ. vt radix arboris ⁊ diutiꝰ ſeruaꝛ: qꝛ quo ſel ē ibuta recēs ſeruabit odorē teſta diu. Silꝛ ⁊ veſtis noua plicā. ⁊ lana colorē. Scōm ē bonitatꝭ iocūditas acq̄ſita ex ꝯſuetudine lōga. Tulliꝰ. Optima viuēdi forma eligēda eſt quā iocūdā reddet ꝯſuetudo. Sicꝫ pꝫ i puerꝭ qui cū amaritudine ⁊ angaria ⁊ vberibus vix poſſunt vel volūt addiſcere lr̄as ⁊ poſtea ꝑ ꝯſuetudinē eſt ita delectabile vt oīa poſtponāt vt addiſcāt. Tertiū ē viuēdi ſecuritas: qꝛ ſecure viuit hō. Prouer. xv. Secura mēs q̄ſi iuge ꝯuiuiū. Quartū ē vite bone diuturnitas. ꝙ quāto citius icipit tāto pōt diuturniꝰ eē bona. de oībꝰ bonis alijs vult hō hr̄e maius bonū q̄ minus. Quintū ē ſeruitij gratioſitas: priora eni bona ſunt gratiora q̄ poſteriora. vt fructus pmaturi vt flores ficuū. Numeri. xviij. Oīa ꝙ offertis ⁊c. in donaria dn̄i offeretis meliora ⁊ electiora. Mal. iij. Maledictꝰ hō qui hꝫ maſculū i grege. ⁊ votū faciēs offert debile dn̄o. Math. xix. Sinite puulos venire ad me ⁊c. Sextū eſt ſpei ꝯſolatio ex longiori pn̄ia. Augu. de illo qui differt vſqꝫ ad extremū diē vite pn̄tis dicit ſe ignorare vtꝝ ſoluaꝛ. De illo aūt ꝙ in iuuētute penitet ſpōte dicit ꝙ certꝰ ē de eiꝰ ſalute. ⁊ ꝯcludit. tene certū. dimitte icertū. Septimū ē ignis purgatorij liberatio. j. Corin. iij. Saluꝰ erit ſic tn̄ quaſi ꝑ ignē. Octauū eſt eccl̄ie cōicatio. qui citiꝰ fit penitēti Sap. viij. Scio ꝙ cōicabit mihi in bonis ſuis. Nonū eſt maioris meriti accumulatio qō ē ex eo ꝙ diutiꝰ fuit i dei ſeruitio. Decimū eſt maioꝛ remuneratio. ¶ Sexto piculoſa eſt dilatio ꝯuerſiōis: qꝛ ꝙ ꝯuerti differt iniquꝰ eſt in deū. in ſeipſuꝫ. in angelū. ⁊ in ꝓximū. In deū. Iob. xxxi. Iniq̄tas maxia ⁊ negatio ꝯ deū eſt oſculari manū ſuā. ſ. blādiri ſibi de ope ſuo malo ⁊ differre ꝯuerſionē. Iniquꝰ ē in deū. Pꝛio: qꝛ in eiꝰ eſca fel pōit ſcꝫ dilationē in bono. Scōo qꝛ illud qō maxie odit dn̄s. ante eius oculos gerit. Tertio qꝛ eū miſericorditer vocantē contēnit. Quarto qꝛ patrē miſericordē dies more ſue ꝯputantē ſua tarditate affligit Tho. ix. Scis quoniā dies cōputat pater meus. ⁊ ſi tardauero via die. plus ꝯtriſtabiꝛ anima eius. Quito qꝛ dyabolo meliorē deo deteriorē partē vite ſue tribuit. illi florē. deo feces. Sexto dei miſericordiā in damnationē ſuā ꝯuertit. ſ. hoc ꝙ ſperat ꝙ eū deus miſericoditer debeat expectare. ipſe ecōtra ei inceſſanter repugnet. Ro. ij. Ignoras ꝙ benignitas dei ad pn̄iaꝫ te adducit. tu aūt ſm duritiam. t. ⁊ cor impe ⁊c. hoc ē quando de miſericordia dei ꝯgregat ſibi maliciā peccatoꝝ. In angelū eſt impius quē de expectatiōe gaudij qō ſperat de eius ꝯuerſiōe affligit. Prouer. xiij. Spes que differꝛ affligit animā: qꝛ ad monitionē ſe nō corrigit: ſed eā potius contēnit: qꝛ apud euꝫ irreuerēter ſe gerit. Bern̄. Quouis angulo. quouis diuerſorio reuerētiā habe cū angelo tuo. nec audeas corā eo facere qō facere me pſente nō auderes. Itē inique agit ꝯtra ſeipſum quē potius vult habere maluꝫ q̄ bonuꝫ. infirmū q̄ ſanū. ſeruū q̄ libeꝝ. mortuū q̄ viuū. in ſtatu latrōis q̄ regis. pauperē q̄ diuitē. ⁊ omnium bonorū eccleſiaſticorū exptem q̄ participē. ⁊ cōſortē demonū q̄ angeloꝝ. ⁊ inutilē q̄ multū valentē. qō nō faceret de aliquo ſuorū. magis ſe vilipendens q̄ aliq̄d ſuoꝝ. Itē iniquus eſt ꝯtra proximū ſuū quē ſuo malo exemplo corrūpit. ⁊ qꝛ ei in bello ſpūali adiutoriū nō impēdit ſed ſeſe ei inutilē reddit: qꝛ deus eius pctō aliqn̄ proximū punit. vt filios iſrael ꝓpter peccatum achoꝝ. ¶ Septimo malū eſt differre ꝯuerſionē propter fatuitatē maximā. que apparet in hac dilatione in. x. qꝛ ꝙ differt quaſi inuitulo. i. vita laſciua ⁊ ſine iugo obediētie. credit caudā iumentinā boni finis inuenire. vt balaam ꝙ dicebat Numeri. xxiij. Moriaꝛ aīa mea morte iuſtoꝝ. ⁊ fiāt nouiſſima mea hoꝝ ſimilia. cōtra quē verſus. Uiue piꝰ. moriere pius. vitāqꝫ bonoruꝫ. Quere priꝰ ſi poſteriꝰ mortē cupis borū. ¶ Sūt auteꝫ decē caſus in quibꝰ fatua reputaꝛ dilatio. Primus eſt ex vie cōditione: qꝛ cōuerſio vie celeſtis eſt aggreſſio que cito ē inchoāda qꝛ via difficilis ⁊ longa. tēpus breue. expectantes magni: qꝛ ad magna nos expectant. ſ. ad coronā regni eterni. impedimēta vie multa ⁊ ianua cito claudenda ⁊ cōtinua nature debilitatio. ⁊ itinerātis fatigatio. ⁊ qꝛ ꝙ nimis tarde incipiēt. maluꝫ hoſpitiū habebūt ſcilicet infernū vel purgatoriū. ¶ Scōs caſus q̄re mala ſit dilatio ē periculuꝫ pꝛeſcriptionis. timere debēt qꝛ dyabolus difficulter dimittit quos diutius poſſedit vt dicit Beda. ¶ Tertius caſus q̄re dila

tio ſit periculoſa eſt rõne loci in quo hõ cecidit. qꝛ in loco ꝓfundo vitioꝝ ⁊ imūdo. pſ. Nõ me demergat tēpeſtas aque. neqꝫ abſorbeat me ꝓfundū ⁊c̄. Hiere. rogabat emitti de lacu ne ibi moreret̄ hiere. xxxviij. Bern̄. Cadit aſina. ⁊ nõ ē q̄ ſubleuet. perit aīa. ⁊ nõ eſt q̄ curet. Quartꝰ caſus ē qñ aliq̄s in loco piculoſo cecidit. ⁊ aliq̄s magnus manū ei porrexit. ſine quo nõ põt ſubleuari ⁊ ipſe differt manū accipe. Siľis eſt peccatoꝛ piger cuidā q̄drigario cuiꝰ cū q̄driga cecidiſſet. ⁊ ipſe ſedēs in luto a trāſeūtibꝰ adiutoriū peteret. q̄dā nobilis manū extēdit vt eū iuuaret ſꝫ cuꝫ miſer nec vellet ſurgere nec ad q̄drigā ſubleuādā manū mittere ſed differret. receſſit nobilis indignans ⁊ dicens. ex quo tu miſer non iuuas te. nec ego curo de te. Sic faciet dñs de eo q̄ differt ſe iuuare dimittit eū putreſcere in lacu miſerie ⁊ in luto fecis. manū gr̄e ⁊ adiutorij ſui ei ſubtrahendo. Itē ſimile legit̄ in vitiſpa. ꝙ q̄dā mūdū relinquēs iuit ad heremuꝫ ⁊ factꝰ ē heremita ꝓbatiſſimꝰ qõ audiēs q̄dā ſecularis q̄ fuerat eiꝰ ſocius viſitauit eū ferēs panes ei ī ſacco ſuo. rogans vt oraret ꝓ eo vt deꝰ daret ei grāꝫ vt a peccato reſiliret. qõ cū ipſe ꝓmiſiſſet facere rogauit eū vt poſt q̄ndenā rediret. ⁊ cuꝫ h̄ feciſſet q̄ſiuit ab eo ſi adhuc placeret ei peccatū ſuuꝫ ſic̄ prius. R̄ndit ꝙ deterius erat ei tūc peccatū. Rogat eū heremita ꝙ poſt. xv. dies ſiľr ad eū redeat. ⁊ tūc fortius ꝓ eo ſe afflixit heremita ⁊ orauit ꝓ eo. Cū aūt rediſſet. ⁊ ſibi eſſe deteriꝰ diceret. attēdēs heremita ꝙ ꝓpter eiꝰ negligētiā hoc eēt. accepit ſaccū in quo panes detulerat. ⁊ ipleuit arena. rogans vt humeris ſuis iponeret qõ cū iꝑe facere attētaret. heremita retrahebat īferius. qõ cū ille videret: dixit. Non poſſuꝫ onus h̄ ſubleuare. qꝛ tu deorſuꝫ trahis. Cui ille. trahe ſuper te. ⁊ ego iuuabo te. qõ cū vterqꝫ facēt. facillime ſuꝑ humeꝝ ipoſuerūt onꝰ. Tūc hēmita. Sic ego nõ poſſuꝫ iuuare te. qꝛ tu niteris ad ↄ̄riū. ſ. trahē deorſuꝫ. ſꝫ appone manū ⁊ iuua te. ⁊ tūc valebit tibi adiutoriū meū. ⁊ deus iuuabit te. qꝛ vt dicit Aug. Qui creauit te ſine te. nõ iuſtificabit te ſine te. Quinto fatua ē dilatio ī reꝝ neceſſariraū ꝑparatiõe. qñ icerta ē hora qñ ſūt neceſſaria preparata. vt qñ aliq̄s neſcit horā q̄ dꝫ nauis a portu recedē. fatuꝰ ē cū dꝫ nauis recedē ſi tūc ꝑmo icipit de neceſſarijs cogitare. ⁊ q̄ tūc ꝑmo cū dꝫ ſpõſo cū veſte nuptiali charitatꝭ occurrere. tūc icipit ꝑmo linū ⁊ lanā querere. ſ. de mā cogitare ⁊ quõ texat̄. ↄſuat̄ ⁊c̄. Hec ē veſtis nuptialis de q̄ Math. xxij. Quõ huc itraſti nõ habēs veſtē nuptialē. ſine q̄ īdutꝰ ē hõ ſacco nec ē ei licitū itrare aulā aſſueri Heſt. iiij. Sexto fatua ē dilatio ī rebꝰ q̄s tempus ⁊ opportunitas trāſit. vt ē ī arboribꝰ plātādis. vineis putādis ⁊ ſiſibꝰ. ⁊ virgis rectificādis. ⁊ plicādis ſalicibꝰ. dū. ſ. noua ſūt. ⁊ anteq̄ꝫ duruerint. ⁊ malā formā ⁊ ↄ̄riā ceperit. Siľr ī morbis ⁊ vulneribꝰ curādis. Poeta. Pricipijs obſta. ſero medicine parat̄. Cuꝫ mala ꝑ lōgas. ↄualuere moras. Septio fatua ē dilatio ī rebꝰ ī q̄bꝰ ↄtinue depit ſuccurrēdū. vt ī igne extiēdo a domo q̄ cōburit̄. ſubuenire vaſi cuiꝰ vinū effūdit̄ Bern̄. Abſcōdi ignē ī ſinu meo. ⁊ exuſto iā latere nudatis viſceribꝰ iā ſanie effluēte. adhuc ↄſulēdū ē an extīguā illū. Octauo fatuitas ē differētꝭ qñ cecidit ī piculo mortꝭ ⁊ vult differri ne ſubueniat̄ ei. vt qñ cecidit ī mari. vult differri ſubuētiõem cū nihil ei ſupſit niſi ſubmerſio. Talis ē q̄ cecidit ī ꝓfunduꝫ vitioꝝ. pſ. Ueni in altitudinē maris. ⁊ tēpeſtas demerſit me. Aliqñ offert̄ ei tabula ꝑ quā euadit naufragiū. ⁊ rēnuit ludēs ī vndis. ⁊ cū offertur ⁊ accipit. credit eā nimis magnā. vel ēt aliqñ oblatā relinq̄t. ⁊ ī vndis ſe ꝓijcit. Hiero. Scḋa tabula poſt naufragiuꝫ ē pnīa. Nonꝰ caſus in quo piculoſa ē dilatio ē nimis morari ī rebꝰ eligēdis. ī q̄bꝰ defacili amittēdi piculū iteruenit. vt ē ī illis q̄ deliberāt ſe religiõeꝫ itrare. ſꝫ nimis morāt̄ ī deliberatiõe quā debeāt ꝑeligē quouſqꝫ piculū iteruenit. Similes ſūt cuidā latroni. de quo dicit Petrꝰ alfon. ꝙ cū itraſſet theſauros regios vidēs ibi multitudinē vaſoꝝ ꝑcioſorū. icepit librare quod vas eēt ꝑcioſius ⁊ põderoſius qõ ſecū deferret. ⁊ tātā fecit morā ī deliberatiõe ⁊ ponderatiõe ꝙ dies ſupuenit aſſuerūt cuſtodes. ceperūt eū ⁊ ſuſpēderūt. Sic aliq̄ q̄ vouerūt itrare religionē qñ morant̄ ↄſiderādo ⁊ põderādo cōditiões diuerſas diuerſoꝝ quouſqꝫ aſpirat dies mortis. ⁊ ab hoſtibus īfernalibꝰ capiunt̄ ⁊ in patibulo īferni ſuſpēdunt̄. Itē ſimiles ſūt cuidā cani de quo dicit̄ ꝙ cū duo paria nuptiaꝝ fierēt in villa ſua ⁊ videret ſpõſos ⁊ ſpõſas trāſeūtes. reſtitit ī media via cogitās ad q̄s illaꝝ iret. ⁊ ꝙ ſi ad iſtas iret. alias amitteret. ⁊ dū de bonis ⁊ malis ↄditionibus vtrarūqꝫ cogitaret. clauſe ſūt porte. ad quas veniēs nõ itroiuit ſꝫ a Ribaldis ē repulſus cuꝫ verberibꝰ. Sic multi ſtulti anteq̄ꝫ religionē itrent. deliberādo muſſitāt quouſqꝫ adueniēte morte. ianua miſericordie dei ē eis clauſa. Decio piculoſa eſt dilatio eoꝝ qui fugant̄ ad mortē. inſequit̄ hoīem mors a tergo. ⁊ hoſtes infernales Hiero. Hoſtis meus inſequit̄ me euaginato gladio vt me perimat ⁊ ego de matris lachrymis cogitabo. Ex predictis patet q̄ꝫ dam-

noſa ⁊ periculoſa ſit dilatio bene agēdi. ⁊ ideo cū ſūma ſollicitudine eſt vitāda. ⁊ ꝑ ↄ̄ñs q̄ꝫ vtilis ſit ⁊ ꝑſpicua feſtina ↄuerſio ⁊ bñfaciēdi auida aggreſſio. Ad quā debēt nos mlťa mouere. Pmo eniꝫ ad hoc mouere nos dꝫ vite pñtis breuitas. ⁊ tpis velociſſime currētis ↄtinuitas. Ecci. x. Noli cūctari in tpe anguſtie Sap. v. Tranſeūt oīa velut vmbra. ⁊ q̄ſi nūciꝰ ꝑcurrēs ⁊c̄. Solus piger ↄ̄ curſuꝫ nature nitit̄ in oꝑe ichoādo tardare. Scḋo piculoꝝ varietas. ſ. negocioꝝ mūdialiū infirmitatꝭ mortis ⁊ demonū q̄ tardātes. mlťiplr impedire nitunt̄. Ecci. xxxi. In oībus operibꝰ tuis eſto velox ⁊ oīs infirmitas nõ occurret tibi. Tertio pctõꝝ ad mortē currētium magna velocitas. Bern̄. Alacrius currunt ad mortē. q̄ꝫ nos ad vitam. Quarto mūdanoꝝ ī negocijs mūdanis īdefeſſa ſtrēnuitas. Poeta. Impiger extremos currit mercatoꝛ ad indos. Per mare pauperiē fugiēs. ꝑ ſaxa ꝑ ignes. Quito ſpūſſcti īmēſa mobilitas. Amb. Neſcit tarda molimia ſpūſſcti gr̄a. Sexto ꝑcurrētis chr̄i ſuauitas. q̄ ſiľis ē pāthere. õ q̄ dr̄ ī hiſto. trāſmarina. ꝙ poſtq̄ꝫ dormiuit ꝑ triduū. excitata emittit odorē ſuauiſſimū. quē ſequūt̄ fere illecte ⁊ ipa ꝑtit̄ eis ꝑdā ſuā. Siľr chr̄s reſurgēs fec̄. Septio ſpectātiū ⁊ expectantiū ⁊ ꝓuocātiū ad feſtinandū multitudo ⁊ nobilitas. qꝛ deus ⁊ celeſtis curia nos ſpectat ⁊ expectat. yſa. xxx. Expectat dñs ⁊ miſereat̄ nr̄i. j. Corin. iij. Spectaculū facti ſumꝰ mūdo ⁊ angelis ⁊ hoībus. Ideo. b. Ioh̄. euāgeliſta cū apparuiſſet ei dñs cū diſcipulis ſuis. ⁊ diceret ei. Ueni dilecte mi ad ↄuiuiū meū ⁊c̄. Incepit feſtinare poſt dñm: ſꝫ dñs dixit ei ꝙ vſqꝫ ad dñicā ſequētē expectaret. qõ cū feciſſet. ⁊ ꝑplõ q̄ ↄuenerat ꝑdicaſſet. deſcēdit in deſoſſum locū ſepulture. quē ſibi preparauerat. ⁊ facta oratiõe. dixit. Dñe ſuſcipe me cū fratribꝰ meis. odoꝛ tuꝰ in me eternas ↄcupias generauit. hoc dicto clamauit. Uenio. venio. ⁊ ſtatim fcõ celeſti lumie ſuꝑ eū ⁊ ſurſuꝫ tēdēte. nõ ↄparuit vltra. b. Ioh̄. nec corpꝰ eius. Octauo maxia ↄmoditas q̄ ſequit̄ ex feſtinatiõe. vt pꝫ Luc̄. ij. Paſtores feſtinātes venert̄ ⁊ īuenerūt. mariā ⁊ ioſeph ⁊ īfantē poſitū in ꝑſepio Siľr ⁊ magi q̄ ſtatiꝫ veniētes ab oriēte. ſuꝑ dromedarios aſcēdert̄ vt citiꝰ venirēt Math. iij. Et Sap. xvi. Optet ſolē ꝑuenire ad bñdictionē. Iõ. b. Nicolaꝰ qꝛ ꝑueniebat alios ad ecclīā. voce de celo delapſa. dignꝰ ep̄atu iudicatꝰ eſt. q̄ īſinuauit cuidā ꝑſuli ꝙ illū in ep̄m accipet q̄ alios ad ecclīā ꝑueniret. Prouer. xxij. Uidiſti hoīeꝫ velocē in oꝑe ſuo corā regibꝰ ſtabit. Nono future hereditatꝭ felicitaſ ⁊ iocūditas. ad Heb. iiij. Feſtinemꝰ īgredi ī illā requiē. Iuð. xviij. dicūt exploratores f̄ribꝰ ſuis. Uidimꝰ terrā ⁊ opulētā ⁊ vberē. ſurgite aſcēdamꝰ ad eaꝫ. nolite negligē. nolite ceſſare. Et poſt. Tradet nobis dñs locū in quo nulliꝰ rei ē penuria. Decio ↄfuſiõis imēſitas q̄ ↄfundent̄ tardi ī iudicio oleū nõ hñtes. ⁊ ianuā clauſā īueniētes. Sꝫ tūc maxie cū dicet eis ſpõſus cū fatuis v̄ginibꝰ. Neſcio vos Math. xxv.

¶ De ignauia vel pigricia. DIS. III.

DEinde ↄſiderandū eſt de ſegnitia. ignauia vľ pigritia q̄ reddit hominē ipotentē ad opā duꝫ. ⁊ ne ſe vertat vel moueat a malo ſtatu. reddit eum velut imobileꝫ. Oſee. vij. Effraim factus eſt quaſi ſubcineritius panis. qui nõ reuerſat̄: ex vna ꝑte comburit̄ diuerſis deſiderijs vitiorum. ⁊ ex alia ꝑte remanet in ſua cruditate intactuſ. ſ. ab igne charitatis. ex ꝑte bonoꝝ crudus. ex ꝑte maloꝝ totꝰ exuſtꝰ. alieni. ſ. demones ⁊ vitia comederūt robur eiꝰ. ⁊ ipſe ignorauit. Siľis eſt piger aſino q̄ q̄ſi inſenſibilis exn̄s ꝑmittit ſevorari a lupo. nec recalcitrat vſqꝫ quo dolorē mortis ſētiat. cū eū ↄ̄ coꝛ morſibꝰ vrget ⁊ tūc ei reſiſtere nõ valet. Itē ignauia facit hoīem vt idolum qõ pulchras hꝫ manꝰ ⁊ mēbra. nec tñ eorū hꝫ vſuꝫ. nec ſe defendit eis: ſꝫ ꝑmittit ſe ꝑcipitari ⁊ ↄburi. Ignauia ſiľis ē adonibezeth. de quo legitur Iuð. j. ꝙ reges quos capiebat manuū ⁊ pedū ſūmitatibꝰ amputatis. inutiles reddebat ⁊ impotētes. Eſt etiā palyſis ſpūalis auferēs vſum mēbroꝝ. Math. viij. Puer meꝰ iacet ī domo paliticꝰ ⁊ male torquet̄. Quidā phs ait cuidā pigro. Indignareris ſi q̄s optaret vt inutiles manus ⁊ pedes haberes. nūc cum integra ſint tibi tu nõ vis eis vti. Itē guilľs ep̄s pariſienſ q̄rebat. q̄s inertioꝛ. aut cuiꝰ pes igne arripit̄ ⁊ totum ꝑmittit ſe cōburi cū poſſet pedē retrahere ⁊ liberari. aut cuiꝰ ſuꝑ oculos iacentis ſtillicidiū cadit ⁊ ꝑmittit ſe excecari cū poſſet caput diuertere ⁊ liberari. aut q̄ ꝑmittit aures ſuas a muſcis corrodi ⁊ cōſumi vſqꝫ ad cerebruꝫ. aut q̄ panē quem in ore hꝫ dimittit muribus in os ſuuꝫ corrodere ⁊ ↄſumē cū poſſet os claudere ⁊ liberari. hec iners facit. pedē voluntatis non retrahit ab igne peccati. nec oculos mētꝭ diuertit a ſtillicidio carnalis voluptatis. nec muſcas tentationū abigit ab auribꝰ materialibꝰ vel ſpūalibus. nec claudit os ſꝫ ꝑmittit vt mures infernales ei panem vite auferant ab ore ne eius ſuauitateꝫ ⁊ dulcedinē ſentiat: ſed totus iner-

tia ꝯſumit̄. Catho. Segnitiē fugito q̄ vite ignauia fert̄. Nā cū ani
mus languet. ꝯſumit inertia corpus. Itē nō ſolū ignauia couſumit
corpus. ſ3 ipſas res tꝑales. In collationibus patrū caſſianus. Uidi
mus apud egyptū nōnulla de laborib⁹ fratrū prioꝝ maxia celerita/
te fūdata ⁊ edificata q̄ moderni ex ignauia de facultatib⁹ datis vix
fulcire ſufficiūt. Itē inertes in tꝑe ꝑlij nō ſolū ad arma nō currunt.
ſ3 aut eis nō vtunt̄ aut ea ſine renitētia ꝓijciūt. ⁊ ſe hoſtib⁹ gratis
tradūt. Sicut ille q̄ vidēs cornua teſtudinis timore correptus. ſpa/
tā ſuā ꝑmittere cadere pingit̄. Cōtra tales Bern̄. Que ē hec fatui/
tas īter frendētiū vndiq3 hoſtiū fulgurātes haſtas circūuolātia ſpi
cula aduerſario arma ꝓijcere. Quid ignauie ē ſocijs in ſanguine ⁊
cede verſantib⁹. vos aut cibos diligitis delicatos. aut ſomnos ca/
pitis matutinos. Alijs inquā nocte ⁊ die cura ꝑuigili feſtinātibus
redimere tēpus. qm̄ dies mali ſunt. Uos ecōuerſo ⁊ lōgas noctes
dormiēdo ꝯſumit|. ⁊ breues dies fabulādo ducitis ocioſos. ¶ Se
gnities ſeu pigritia ē receptaculū oīum vitiorū. q2 pigri tētationes
oēs recipiūt. nō reijciūt. ſ3 nutriūt. ex quo mala oīa generant̄. Lu
ce. xj. Spūs imūdus inueniēs domū vacātē. inhabitat in ea cu3 ſe/
ptē ſpiritib⁹ neq̄orib⁹ ſe. Qđ ſignificat̄ in Apoc̄. xviij. Facta ē habi
tatio demonioꝝ. ⁊ cuſtodia oīs ſpūs imūdi. ⁊ cuſtodia oīs volucr|
imūde ⁊ odibilis. ꝓuer. xxiiij. Per agrū hoīs pigri trāſiui. ⁊ ecce to
tū repleuerāt vrtice ⁊ cooꝑuerāt faciē eius ſpine. ſ. peccatoꝝ diuer/
ſoꝝ. Bern̄. Hec ē maledictio ad terra laboris noſtri. i. agro cordis
⁊ corꝑis. vt noxia ⁊ inutilia gratuito paſſi3 ꝓueniāt ⁊ eā repleāt ni
ſi aſſidue extirpent̄. Utilia vō neceſſe ē excolere cū labore. ps̄. Re/
pleta ē malis aīa mea ⁊c̄. Sic ergo patet ꝙ pigritia replet aīa3 ma/
lis culpe. Itē replet aīam malis pene. ſ. pauꝑtate ſpūali vilitate ⁊ af
flictiōe. ꝓuer. xviij. Oīs piger ſemꝑ in egeſtate ē. Et ꝓuer. xvij. Ani
me effeminatoꝝ eſurient. Itē ꝓuer. xx. Propter frigus piger arare
noluit. mēdicabit ergo eſtate. ⁊ nō dabit̄ ei. Math. xxv. Tollite a
ſeruo pigro talētū. ⁊ date ei q̄ h3 decē. Et poſt. Habēti dabit̄. ⁊ abū
dabit. q̄ aūt nō h3 ⁊ qđ videt̄ habere. auferet̄ ab eo. q̄ nō volūtate3
h3 bene oꝑandi. amittit facultatē. Aufert tꝑalia bona. ¶ Quidam
deſidioſus ruſticus ⁊ piger venit ad quandā vetulā q̄ ſe diuinā fa/
ciebat. querēs ab ea quō poſſet abūdare. q2 dom⁹ ſua oppreſſa erat
maxia inopia. Illa aūt circūſpiciēs eū. notauit eū multa oppreſſum
pigritia ⁊ dixit ꝙ mane ſurgeret ⁊ attēderet q̄d ꝑmo diceret ei irū/
dines. aut cornices cū ꝑmo ſurgerēt. Similit̄ h̄ idē attēderet cū ſe/
ro iret cubitū ⁊ ad eā rediret. ⁊ dicta huius auiū referret. Qđ cū at/
tēdiſſet rediēs ait. ꝙ voces dictaꝝ auiū audierat. ſed nō itellexerat
q̄d vellēt ei dicere. vel q̄d garrit⁹ eaꝝ ſignificaret. Tūc illa ait. dixe/
rūt tibi ſi itellexiſſes. cuba tarde. ⁊ ſurge cito. ⁊ diſcurre ꝑ cibo. ⁊ ha
bebis bladū in ſacco. ⁊ ſi nō dixerūt h̄ tibi verbo. dixerūt tn̄ exēplo
ſuo q2 hmōi aues mane ſurgūt. ⁊ tota die diſcurrunt. ⁊ ꝑ multū la
borē ſibi neceſſaria acq̄rūt. Uade ⁊ tu fac ſimiliter. Itē pigritia fa/
cit hoīe3 inopē ⁊ famelicū bonis fortune. gratie ⁊ glorie. q̄b⁹ vacu⁹
oībus ſenſib⁹ eſurit. oculi nō poſſunt ſatiari reb⁹ curioſis vagi vbi
q3. aures rumorib⁹ ocioſis ⁊ vanis. cor delectatiōib⁹ vanis ⁊ varijs
voluptatib⁹ ꝓituris. ps̄. Eſuriētes ⁊ ſitiētes aīa eorū in malis tabe/
ſcebat. Itē pigritia ſimilis ē litargie q̄ facit hoīe3 mori dormiendo
⁊ nō ſentire īfirmitatē ſuā. Itē pigritia ē gelu ſpūale qđ hoīes ob/
rigeſcere facit. Exo. xv. Obriguerūt oēs habitatores chanaā. Simi/
lis ē mōſtro meduſe. de quo fabuloſe dicit̄. ꝙ mutauit hoīes in la
pides. Theodolus. Nā q̄ viderūt lapides q̄ſi diriguerūt. Ite3 ſimi/
les ſūt illis militib⁹ de q̄b⁹ refert oroſius li. v. de cladib⁹ romanorū
dicēs. ꝙ cū pōpeius viciſſet quādā gētē ⁊ occidiſſet cū eoꝝ iꝑerato
re quattuor milia viroꝝ in vno agmine ꝯglobata. ꝯfugerunt ad iu/
gū mōtis vbi occupati ſunt a gelu. ⁊ vt lapides diriguerūt. ⁊ l3 eēnt
mortui ſtabāt immobiles ac ſi eſſent viui ⁊ armati. Sicut etiā ſunt
multi q̄ ad altitudinē religionis ꝯfugiētes occupant̄ a frigorib⁹ aq̄
lonis. vt dicit Bern̄. ⁊ fiūt īmobiles q̄ſi lapis. l3 armati videant̄ ar/
mis religiōis. adonibezerh dyabolus amputatis ſūmitatibus ma/
nuū ⁊ pedum tales reſeruat. vt viuētes in longa miſeria ꝯtabeſcāt.
Similiter legitur feciſſe iulius ceſar quibuſdā hoſtibus ſuis q̄ diu
ei rebellauerant. cu3 eos cepiſſet manus eis amputauit vt mutilati
in longa miſeria punirent̄. vt dicit oroſius li. v. Similit̄ dyabolus
manus accidioſis amputat du3 eos reddit inutiles ad omne opus
bonum. ꝓuer. xix. Piger manum ſuam abſcondit ſubaſcella.

¶ De tepiditate. DIS. IIII.

Deinde ꝯſiderādū ē tepiditate q̄ ē receſſus a fer/
uore debito charitat| hec facit hoīe3 deo
exoſum. ⁊ abominabilem vt cibum corruptum. ps̄. Cor
rupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt. Tales ꝓuocant
deū q̄ſi ad vomitū. vt tales ſecū a dolore eijciāt canib⁹ infernalib⁹
qui canes e vomitu paſcunt̄ ⁊ delectant̄. Talis erat angelus laodi
cie. de quo dicit̄ Apoc̄. iij. Quia tepid⁹ es. icipiā te euomere ex ore
meo. Talis erat mōach⁹ deſidioſus. de quo refert iohēs abbas htō
Hiero. q̄ a feruore tepeſcēs mag| ac mag| panē ſibi a deo miſſu3 in
ueniebat mag| ac magis ſordidū. de quo ſupra. Bern̄. Cauēdū eſt
nobis a frigore aq̄lonis. q̄ ſi ſel' in ſinū mēt| lapſus fuerit. deferue/
ſcit nouiti⁹ feruor. liuor mētis extinguit̄. ⁊ bona itima moriuntur.
¶ Deinde ꝯſiderandū ē de puſillanimitate. q̄ eſt nimia ſui deiectio
Iuxta illud ꝓuer. xviij. Pigrū deijcit timor. q2 puſillaīes nimis ti/
mēt vbi ⁊ in q̄b⁹ nō deberēt. ps̄. Illic trepidauerūt timore vbi non
erat timor. Hāc diſſuadet ſapiēs Ecc̄i. vij. Noli eē puſillanimis in
aīo tuo. Et yſa. xxxj. Dicite puſillaīes ꝯfortamī ⁊ nolite timere. ps̄.
Timor ⁊ tremor venerūt ſuꝑ me ⁊c̄. Expectabā eū q̄ ſaluū me fecit
a puſillanimitate ſpūs. ad modū melācolicoꝝ q̄ ſolas imaginatas
fantaſias trepidāt. ⁊ vana credūt vera. ⁊ deijciunt̄ ab his q̄ nec ſunt
nec fuerūt. nec erūt. Itē ſil'es ſunt eq̄s vmbraticis q̄ trāſeūtes ꝑ pō/
te3. vmbrā ſuā vel arboꝝ vidētes. in aquā ſe ꝓijciūt ⁊ ſubmergunt
Itē accidioſus ſil'is eſt puero cui cū nutrix fecit lebarbou. i. fictum
pauorē fugit. ⁊ ſe abſcōdit. ⁊ cadere ꝑmittit. Itē ſil'is eſt chain dicē
ti. Oīs q̄ iuenerit me. occidet me. Gen̄. iiij. ꝓuer. xxij. dicit piger. leo
eſt in via in medio plateaꝝ occidēdus ſu3. ligant̄ filis araneaꝝ. imo
ſolo timore vincunt̄ nemine ꝑſequēte. Seneca. Illđ tibi ꝑcipue ca
uēdū eſt ne ſis miſer āte tꝑus. cū illa q̄ velut iminētia expauiſti for
ſitan nūq̄3 vētura ſūt. Itē ſūt ſic excordes pugiles q̄ capū dimittūt
anteq̄3 aduerſariū videāt aut ſentiāt ⁊ arma ꝓijciūt ⁊ ſe victos di/
cūt. Itē duris ⁊ vilib⁹ obiurgatiōib⁹ arguēdi ſunt Ecc̄i. xxij. In la/
pide luteo lapidabat̄ piger. ⁊ oēs loquent̄ ſuꝑ aſpernationē eius.
De ſtercore boū lapidabit̄ piger. Itē maledict⁹ eſt. Heb. vj. Terra
ꝓferens ſpinas ⁊ tribulos reproba ē. ⁊ maledictōi ꝓxia cui⁹ ꝯſum
matio in ꝯbuſtionē. ¶ Deinde ꝯſiderādū eſt de incōſtātia. Ad cui
us euidētiā ſciendū. ꝙ incōſtātia ⁊ impſeuerātia differūt ſic ꝯſtan
tia ⁊ pſeuerātia. Nā cōſtātia ⁊ pſeuerātia ꝯueniūt i fine. q2 adytrā
q3 ꝑtinet firmiter pſiſtere in aliquo bono difficili. Differūt aūt ſm
ea q̄ faciūt difficultatē ad pſiſtēdū in bono. Nā vtus pſeuerātie ꝓ
ꝓrie facit hoīe3 pſiſtere in bono ꝯ difficultatē q̄ ꝓuenit ex ipſa diffi
cultate act⁹. Cōſtātia aūt facit firmiter pſiſtere in bono ꝯ difficulta
te3 q̄ ꝓuenit ex aliq̄b⁹ alijs īpedimētis exteriorib⁹. Ita impſeuerās
dicit̄ aliquis qn̄ ex diuturnitate actus fatigat⁹ ⁊ fract⁹ deficit ante
finē. Incōſtās vō dicit̄ qn̄ ex difficultate exterioꝝ impedimētoru3
fractus deſiſtit a bono difficili. De ꝯſtātia ⁊ pſeuerātia dictū ē ſu/
pra. Incōſtātia aūt eſt mobilitas vel īſtabilitas animi q̄ agitant̄ ac
cidioſi. q̄ circūferunt̄ omni vēto tētationū. nō valētes pſiſtere i bo/
no difficili. ſiue oratōe. ſiue alio bono oꝑe. ꝓuer. xi. Impi⁹ facit op⁹
inſtabile. Iob. xxiiij. Leuis ē ſuꝑ faciē aque. q̄ ꝯtinue ab omni ven
to mouet̄ ⁊ agitat̄. Sic accidioſi ſunt mobiles vt puluis in aq̄. gal/
lus ſuꝑ pīnaculū. nebule turbinib⁹ agitate. puluis quē ꝓijcit vēt⁹.
⁊ lanugo q̄ a vento mouet̄. ⁊ ſpuma q̄ a ꝓcella diſpergit̄. nauicula
in mari q̄ fluctib⁹ iactat̄. In. xij. li. coll'. legit̄ expiētia ⁊ relatiōe ſe/
nioꝝ exꝑtū eſt demōes nō hr̄e tantā vim vel ferocitatē ꝯtra moder
nos monachos q̄3 ꝯtra antiquos: q2 h̄ facit negligētia nr̄a q̄ ipſos
reddidit lentiores. ꝓpter quā ꝯtēnunt nos ſic ipugnare. Tātus eni
eſt torpor aliquoꝝ ⁊ mētis ⁊ corꝑis incōſtātia vt neceſſe ſit eis di/
cere. Comedatis ⁊ bibat| quātū vult|. ⁊ dormiat| dūmō nō receda
tis a nobis ⁊ vagi ſitis ⁊ groſſiorib⁹ culpis vos iplicetis. Itē in vi/
tiſpa. q̄dā ſenex dixit. q̄re nō ꝓficimus q2 mēſuras ꝓprias ignora
mus. nō habemus ꝯſtātiā in bono oꝑe qđ icipimus: ſed ſine labo/
re vtutē adipiſci volumus. leuitate accidie de loco ad locū trāſim⁹
ſperātes iuenire locū vbi nō ſit tētator dyabolus. Cōtra hāc iſtabi
litatē habet̄ īfra in ꝑte de pn̄ia. ⁊ ſupra de tentatiōib⁹. Diſſuadent
aūt impſeuerētiā ſeptē q̄ ſuadēt pſeuerantiā. de q̄b⁹ habet̄ in tra/
ctatu de pſeuerātia. Ad eādē ſpeciē ꝑtinere videt̄ mollicies. Cōue
nit eni mollicies cū ꝑmiſſis in fine q̄ eſt deſiſtē ab aliquo bono dif
ficili. S3 differt ab eis: q2 laus pſeuerātie ⁊ ꝯſtātie ꝯſiſtit in hoc ꝙ
hō nō recedat a bono ꝓpter diuturnā tolerātiā difficiliū ⁊ laborio
ſoꝝ. Cui directe videt̄ opponi ꝙ aliq̄s de facili deficiat a bono ꝓpt̄
aliq̄ difficilia q̄ ſuſtinere nō pōt. ⁊ hoc ꝑtiet ad rōnē molliciei. Nā
molle dicit̄ aliq̄d q2 facile cedit tāgēti. Non aūt dicit̄ aliq̄d molle
ex hoc ꝙ cedit fortiter impellēti. na3 ⁊ paries cedit machine ꝑcutiē
ti. ⁊ ideo nō reputat̄ aliquis mollis ſi cedat aliquib⁹ valde grauit̄
impellentibus. Manifeſtū eſt aūt ꝙ grauius impellit metus ꝑicu
lorū q̄3 cupiditas delectationū. Ipſa etia3 voluptas ꝑſens fortius
mouet attrahēdo q̄3 triſticia de carētia voluptatis retrahēdo: q2 ca
rētia voluptatis eſt pur⁹ defect⁹. Et ideo ſm ph̄m ꝓprie dicit̄ mol
lis q̄ recedit a bono ꝓpt̄ triſticias cauſatas ex defectu delectationū

quaſi cedens debili mouēti. De hac mollitie dicit̄ ꝓuer. xviij. Qui
mollis ⁊ diſſolutus eſt in ope ſuo frater eſt ſua opa diſſipātis ꝓuer. xix. Aīa diſſoluta eſuriet. deſtituta a veris delicijs. omnib⁹ vanis ſolatijs vult paſci. Piere. l. Effuſi eſtis ſicut vituli ſup herbam
molt. vt later male coctus in aq̄ delitiaꝝ cito in lutū reſoluit̄. vt cereus ad ignē tribulationis cito liqueſit. Iſidor⁹. Sapiēs nūq̄ aīo
marcet. ⁊ ſi h̄ꝫ aliquādo animū remiſſum. nūq̄ tn̄ ſolutū. ¶ Deinde ꝯſiderādū eſt de inquietudine corꝑis. Sed nota ꝙ eſt inquietudo ex affectus flagrātia. ſ. ex feruenti deſiderio veniēdi ad deū. Sic
dicit̄ Aug. in li. cōfeſſ. Dn̄e inquietū eſt cor noſtrū donec requieſcat
in te. Ideo dicebat pš. Heu mihi qꝛ incolatus me⁹ ꝓlongatus eſt.
Idē. Queādmodū deſiderat ceruus fontes aquaꝝ ⁊c̄. Itē eſt inquietudo ex afflictionis miſeria. Sicut dicit apl's. ij. Corin. vij. Nullaꝫ
requiē habuit caro noſtra. foris pugne int⁹ timores. Colūba emiſſa de arca noe cū nō inueniſſet vbi requieſceret pes ei⁹. ſ. ꝑꝑ aquas
reuerſa eſt ad noe in arcaꝫ Geñ. vij. Itē eſt inquietudo ex accidia.
qꝛ accidioſus nec corde nec corꝑe requieſcit. Unde de muliere fatua dicit̄ ꝓuer. ix. Mulier garrula ⁊ vaga quietis impatiēs. neeva
lens in domo ꝯſiſtere pedib⁹ ſuis. De talib⁹ dicit apl's. j. theſ. iij. Audiuimus quoſdā fratres inquiete ambulare nihil oꝑantes ſꝫ curioſe agētes. hos ꝑcipit corripi. j. theſ. v. Corripite īquietos ⁊c̄. Tales
qꝛ nō habent in cōſciētia ſua quietē. ideo querūt eā exterius ⁊ nō
inueniūt. Ideo omnē locū faſtidiūt. intus deſiderijs eſtuant. ⁊ extra inquietudinē patiunt̄. Iſai. lvij. Impij quaſi mare feruens qḋ
quieſcere nō pōt. redundant fluctus eius in cōculcationē ⁊ lutum.
Et poſt. Nō eſt pax impijs ⁊c̄. qꝛ nō in bonis poſſunt quieſcere accidioſi. cū ſint eis amara. nec in malis. cū mordeant eos cōſcientie.
Similis eſt inquietudo muſce canine que dicit̄ oeſtrū. qꝛ animal
cui inſidet ⁊ qḋ mordet quieſcere nō ꝑmittit. Oſee. iiij. Uacca laſciuiens declinauit iſrael. Alia littera. Uacca percuſſa oeſtro. i. muſca
canina. quā cū vacca habet ſub cauda, nō pōt quieſcere. ſic nec accidioſi. ij. theſ. iij. Hi ambulant inquiete nihil agentes.

Deinde cōſiderandū eſt de euagatione mentis circa illicita
qꝛ enim accidioſus nō ſiſtit in ſeipſo ſuā conſciētiā excolendo. nec ſpiritualia meditādo. ideo euagatur cor eius. ſꝫ
illud Iſai. lvij. Abijt vagus in via cordis ſui. filius ꝓdigus abijt ī regionē longinquā. Quid enim eſt longinquius q̄ꝫ recedere a ſeipſo.
ſicut ait Ambro. Chayn a facie dei ꝓiectus ait. Ecce eijcies me a
facie tua ⁊ ero vagus ⁊ ꝓfugus. Hanc euagationē ſentiunt etiā ſpirituales viri velint nolint. Unde cōquerit̄ in meditationibus ſuis
beatus Bern̄ dicens. Nihil eſt fugacius corde meo. qḋ quotiens
me deſerit ⁊ ꝑ prauas cogitationes effluit. totiens deū omnipotentem offendit. Cor meū vagū ⁊ inſcrutabile nō pōt in ſe cōſiſtere. ſꝫ
omni mobili mobilius ⁊ ꝑ infinita diſtrahit̄ ⁊c̄. Sequit̄. vult ⁊ nō
vult ⁊ nūq̄ ī eodē ſtatu ꝑmanet. Cor meū cogitatio amara. turbat
⁊ immūda maculat. vana inquietat. Cor meū celeſte non q̄rit gaudiū. nec diuinū petit auxiliū. ab amore celeſtiū elongat̄. ⁊ in amore
terreſtriū occupat̄ ⁊c̄. Sicq̄ ſubmergit̄ vitijs vniuerſis quoniam
vnū deū qui ei ſufficere poterat nō queſiuit. Hanc euagationē mētis maxime patiunt̄ homines quādo lectioni orationi vel diuinis
laudibus occupari deberent. ⁊ tanq̄ accidioſo cordi velut apes vl'
muſce ſe ingerūt importune. ſed olle feruenti muſce non inſident.
Eſſent eniꝫ tales muſce ⁊ feruore deuotionis ⁊ manu diſcretionis
celeriter abigende.

¶ De ignorātia ad ſalutē. DIS. V.

Deinde conſiderādū eſt dei ignorātia eoꝝ que ꝑtinent ad ſalutē. que ignorātia eſt peccatū quādo eſt craſſa ⁊ ſupina. vel quādo eſt affectata.
pš. Noluit intelligere vt bene ageret. qḋ eſt quādo homines ⁊ maxime ꝓlati ⁊ animarū curati nolūt laborare quomodo
ſcient ſe ⁊ alia q̄ ſibi ⁊ alijs q̄bus tenent̄ ſunt neceſſaria ad animarū ſalutē cū poſſent ⁊ negligunt ꝓpter laborē. vel cū omnino ſcientias pietatis cōtēnunt ⁊ ignorant. Debet autē homo ⁊ maxime clericus animari cōtra hoc vitiū ꝓpter hec quattuor. Maxime ꝓpter
diuinū conſiliū ⁊ magiſterium qḋ contēnit. ꝓpter ſeipſum ⁊ ſuos
quos ſpernit ꝓpter bona que ſuū contrariū. ſ. ſcientia cōfert ꝓpter
mala q̄ ignorantia infert. Primo ꝓpter hoc. qꝛ ſpirituſſanctus ⁊
chriſtus docent omnē veritatē ⁊ omnē ſcientiā. Prouerb. ij. Dn̄s
dat ſapientiā ⁊ ex ore eius prudentia ⁊ ſcientia. Iſai. xlviij. Ego dominus docens te vtilia. vtinā attendiſſes ad mādata mea. Iob. xv.
Docebit vos omneꝫ veritatē. Iohā. iij. Unctio docet de omnibus.
Similes ſunt iudeis qui contēnunt eſſe diſcipuli veritatis. Secūdo quia cōtēnens ſcire ea que ſunt ſalutis. contēnit deum ſcire et
ſeipſum. ⁊ eſt ſimilis gentib⁹ que ignorant deū. j. Corin. xv. Ignorantia dei q̄dā habent. ſil'es tyro. de quo Iſa. xlv. Accinxi te ⁊ nō
cognouiſti me. Sil'es ſunt ceco nato qui nō cognoſcebat illuminatorem ſuū. Ioh. ix. lꝫ ei loq̄ret̄. Itē ſunt multi qui multa ſciūt. ⁊ ſe
ipſos neſciūt. Sil'es ſunt oculo qui alia videt ⁊ iudicat. ⁊ ſeipꝫ nō
videt nec conſideret. pš. Neſcierūt neq̄ ītellexerūt qui in tenebris
ambulāt. ideo aūt eſt cognitio ſui. Ideo hāc petebat ab eo augu.
orādo ſic Dn̄e noueri te: noueri me. ph's ō celo deſcēdit vot̄ litos.
Seneca. initiū ſalutis eſt noticia ſui. Greg. Hoc primū nobis gr̄a
dei ꝯtulit qḋ penā noſtrā cognoſcibilē nobis fecit. Idē eo ipſo hō
vehemētius deſipit. quo ſemetipm̄ neſcit. Idē. Uerba dei eo mēs
vnius intelligit. quo in eis ſeipſam q̄rit. Idē bene poſſum⁹ ſeruare
qḋ ſumus. ſi nō negligim⁹ pēſare quid fuim⁹. Ideꝫ de vite eterne
diſpenſatōe cōquereris. qui ſub manu artificis te nō ignorare teneris. Tertio notandū ꝙ ſunt bona plurima que ſciētia ꝯfert que
ꝯrio mō ignorātia aufert. Mala aūt que ignorātia īfert ſunt decē
¶ Primū eſt inſenſibilitas ꝓuer. xxiij. Eris q̄ſi dormiēs in medio
maris. ⁊ q̄ſi ſopit⁹ gubernator amiſſo clauo ⁊ dices. Uerberauerūt
me: ⁊ ego nō dolui. traxerūt me. ⁊ ego nō ſenſi. Similis eſt aſino.
Oſee. vij. Alieni comederūt robur eius. Ecōtra ſcientia facit vt homo ſentiat mala in quib⁹ ē. Eccl̄i. iij. Qui addit ſciētiam. addit ⁊ dolorem. ¶ Scōm malū quod infert ignorātia eſt. qꝛ aufert homini
cenſum ſiue theſaurum cordis qui ē vtus ⁊ ſciētia ꝓuer. iij. Melior eſt acq̄ſitio eius acq̄ſitōe auri ⁊ argēti. Eiuſdē. iiij. Melior eſt
cunctis opib⁹ ꝑcioſiſſimis. Sap̄. xvj. Ubi nō eſt ſciētia anime: nō
eſt bonum. Sap̄. viij. Si diuitie appetunt̄ in hac vita: q̄d ſapiētia
locupletius. Ibidē. xij. Uani ſunt omnes hoīes in q̄bus nō eſt ſciētia ꝺ i. yſa. xxxiij. Diuitie ſalutis ſapiētia ⁊ ſciētia. Sapiēs Sciētia
eſt nobilis animi poſſeſſio: que diſtributa incrementū ſuſcipit q̄ſi
auaꝝ dedignata poſſeſſorē. ſi non diſtribuit̄ elabit̄. Hoc theſauro
aīam euacuat ignorātia. ¶ Tertiū malum qḋ infert ignorātia eſt
qꝛ a deo qui eſt vera lux ſeꝑat. Oſee. iiij. Quia ſciētiam repuliſti.
repellā te ne ſacerdotio fungaris mihi. Eph̄. iiij. Alienati ſunt a vero deo ꝓpter ignorātiā que in eis eſt ⁊ ꝓpter cecitatē cordis eoꝝ.
Iob. xxi. Dicūt deo recede a nobis: ſcientiam viaꝝ tuaꝝ nolumus
¶ Quartū eſt: qꝛ ignorātia facit hominē quaſi irrōnabile pec⁹ pš.
Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus Bern̄. Nihil beſtiali⁹ hoīe qui ē
rōne vigens ⁊ nō rōne vtens. ij. pet. ij. Hi velut irrōnabilia pecora
que ignorāt blaſphemāt. ¶ Quintū eſt: qꝛ ignorātia excecat oculū
rōnis vel eccleſie ꝓlatum in quo turpiſſima ⁊ periculoſiſſima eſt
ignorātia: vt macula cecitatis in oculo materiali: yſa. lvi. Oēs beſtie agri venite ad deuorādū ⁊c̄. Et poſt ſpeculatores tui ceci oēs:
neſcierūt vniuerſi. Bern̄. Irridēdus eſt ſpeculator cecus: dux claudus. ꝓco mutus medicus cure ignarus. ꝓuer. xxx. Stultiſſim⁹ hominū ſum. ⁊ ſapiētia non eſt mecū. Et reddit cām. Nō noui ſcientiam ſanctoꝝ. Piero. Lr̄as neſcit qui ſacras lr̄as ignorat. illa illuminat aīam dans veram ſciam̄. ij. corin. iiij. Deus illuxit in cordib⁹
noſtris ad illuminationē ſciētie. ¶ Sextū eſt qꝛ ignoratia ꝑcipitat
hoīem in mala plurima culpe ⁊ pene. Oſee. iiij. Nō eſt ſciētia dei ī
terra. Piero. Maledictū ⁊c̄. mala inundauerunt ſup terraꝫ. ꝓuer.
xxvij. Qui euitat diſcere incidet in mala. yſido. Nihil ſtulticia pei⁹
nihil inſipiētia deterius: nihil ignorātia turpius ⁊ ignominioſius.
Ignorātia mater eſt ⁊ nutrix oīum vitioꝝ. q̄d ſic damnū culpe nō
ſentit inſipiens aſſidue peccat: īdoctus facile decipit̄: ſtultus in vitium cito labit̄. Ecōtra ſapiētia mater eſt omniū bonoꝝ. Sap̄. vij.
Propoſui pro luce hēre illā venerūt mihi oīa bona pariter cū illa
Et poſt omniū bonoꝝ mater eſt ſapiētia. ¶ Septimū eſt qꝛ ignorantia facit ignorari a deo. j. corin. xiiij. Ignorās ignorabit̄: qꝛ dicet eis deus eos a regno ⁊ a ſuo ⁊ ſanctoꝝ ꝯſortio excludēdo. Neſcio vos Math. xxv. ¶ Octauū eſt: qꝛ homo per ignorātiā capit̄
⁊ captus tenet̄. Ecōtra ꝑ ſciam̄ liberat̄. ⁊ ſeruat̄ a captiuitate. yſa.
v. Captiu⁹ ductus eſt ppl's meus: qꝛ nō habuit ſciētiā. Ecōtra prouer. iij. Iuſti liberabunt̄ ſciētia ꝓuer. ij. ſi ſciētia anime tue placuerit ꝯſiliuꝫ cuſtodiet te: ⁊ prudētia ſeruabit te. ¶ Nonū eſt qꝛ ignorantia ducit ad ꝑditionē: ⁊ ꝑire facit Iob. iiij. Quia nullus intelligit ineternū ꝑibūt. Iob. xviij. Expellēt eū de luce in tenebras. ⁊ de
orbe trāſferēt eū ⁊c̄. Et poſt hec ſunt tabernacula iniqui. ⁊ iſte loc⁹
eius qui ignorat deum. Ecōtra ſcientia dei ducit ⁊ dirigit ad ſalutem. Luc. j. Ad dandā ſcientiā ſalutis plebi eius in remiſſionē peccatoꝝ eoꝝ Sap̄. x. Sapiētia eos qui ſe obſeruāt a dolorib⁹ liberabit. ¶ Decimum eſt qꝛ ignorantia occidit. iiij. reg. xvij. Leones occiderunt eos qui ignorabāt cultum dei ꝓuer. viij. Oēs qui me oderunt diligunt mortē. Econtra aūt. Qui me inuenerit. inueniet vitā
⁊ hauriet ſalutem a dn̄o. yſa. xi. Non nocebunt neq̄ occident. q̄a
repleta eſt terra ſciētia dn̄i.

¶ De ocioſitate. DIS.VI.

DEinde cōſiderādū eſt de ocioſitate.quā oſ̄dūt
multa diligēter eſſevitandā.ſ.ordinatio
naturalis.obligatio ſpālis.exēploꝝ inſpectio.maloꝝ
occaſio.bonoꝝ amiſſio.ſupernū auxiliū.eternū ſuppli-
ciū. ¶ Primo q̄dā oſtendit ocioſitatē eſſe vitandā ordinatio natu
ralis. Sic enim de⁹naturā oīuꝫ reꝝ inſtituit ꝙ nihil in eis ꝑmittit̄
eſſe ocioſum. Sicꝫ pꝫ in beatis ſpiritib⁹in corporib⁹ſupra celeſtib⁹.
in plātis ꝛ vegetabilib⁹.ꝛ hmōi. Multomagis hō rōnalis exiſtēs
nō dꝫ ocioſus eſſe. Alioq̄n omnē nām deordinat.qđ nō faciūt alie
creature. De hoc req̄re ſupra Accidia. Secūdo hoc idē oſ̄dit obli
gatio ſpālis.q̄ videlicet de⁹ hoīem aſtrinxit cui laborē impoſuit in
ꝑcepto q̄ſi pro penitētia ꝑrime trāſgreſſionis. Gen̄.iij. In laborib⁹
comedes ex ea ꝛc̄. Sequit̄. In ſudorevultus tui veſceris pane tuo.
De hoc ſupra Accidia. Tertio demōſtrat ociū eē vitādū exēploꝝ
inſpectio.ꝑmo dei q̄ ſex dieb⁹ operatus eſt.ꝛ in.vij.req̄euit. De hoc
ſupra Accidia. Legit̄ de beato Bern̄.ꝙ ſemꝑ occupat⁹ inueniеba
tur.aut legēdo.aut ſcribēdo.aut orādo.aut pſallēdo.aut meditan
do.vt pre labore īterno ſēſus ad exteriora clauſi redderent̄. Ad idē
eſt qđ habet̄ ſupra de accidia. De beato Antonio legit̄ ꝙ cū oraret
dn̄m ꝙ oſtenderet ei quō ſaluaret̄.vidit angelū ſibi ſimilē oratio-
ni incūbentē.ꝛ poſt ad opus manuū ſurgētē ꝛ hoc ſucceſſiue faciē
tē.ꝛ dicētē.hoc fac.ꝛ ſaluaberis. Itē in vitiſpa.q̄dā frater extrane⁹
viſitauit abbatē ſiluanū.qui videns fratres operantes ait. Operamini
nō cibū q̄ perit ꝛc̄.q꞉ maria optimā partē elegit ꝛc̄.quē abbas ī cel
la recluſit.librū ei tradēs vt legeret. Cū aūt vſq꞉ ad nonā ieiunaſſet
expectās ſi q̄s eū ad refectionē vocaret.ad vltimū q̄ſiuit ab abbate
ſi nō comediſſent fratres. Rn̄dit tu ſpūalis nō indiges hoc cibo tē-
porali.nos carnales indigem⁹ꝛ comedim⁹.ꝛ ideo laborare neceſſe
habem⁹. Quo cōpuncto abbas intulit.ergo neceſſaria eſt martha
marie. Itē abbas iohānes dixit fratri ſuo maiori volens ſemꝑ eſſe
ſecur⁹.ſic̄ angeli nihil operantes ſꝫ ſine intermiſſione deuꝫ laudātes.
quo dicto.reiecto pallio iuit ad interiorē heremū ꝛ poſt octo dies
redijt pulſās ad celle hoſtiū.a quo cū q̄ſiuiſſet frat̄ q̄s eēt.ꝛ dicēt ꝙ
iohānes. Rn̄dit frater. Johānes āgelus fact⁹ē.ꝛ int̄ hoīes iā nō ē.
Qui cū diu ꝑmiſiſſet eū extra affligi.inſtāti pulſando apuit.dicēs.
Si hō es.neceſſe hēs operari vt viuas. Si angel⁹q̄d q̄ris īrare cellā.
Ad qđ vbū penituit ¶ Quarto oſ̄dit h̄ vitiū diligent̄ eē vitādū ma
loꝝ occaſio.i.tētationū ꝛ oīuꝫ vitioꝝ.ē.n.vt ait Bern̄.mr̄ oīuꝫvitio
rū.nouerca vtutū.ꝛ occaſio tentationū ſic̄ dictū ē ſupra de tētatio-
ne. Bern̄. Oīuꝫ tentationū ꝛ cogitationū malaꝝ ꝛ inutiliū ſentina
eſt ociū. Hoc dauid ꝑtraxit adulteriū.ꝑditionē ꝛ homicidiū. Hoc
ſalomonē ei⁹filiū irretiuit in amorē mulieꝝ alienigenaꝝ.vt coleret
idola eaꝝ. Hoc ſignificat̄ Matth.xij. Spūs īmūd⁹ aſſumēs ſeptē
ſpūs nequiores ſe.i.vniuerſa vitia.habitat cū eis ī domo quā vacātē
inuenit. In hui⁹ſentine ꝑfundū ocioſus ſepe cadit.nec ſurgit a li-
mo ꝑfūdi. Seneca. Stulticiā nemo emergit niſi manū porrigat ad
laborē. Jō dr̄ Eccī.xxxiij. Seruo maliuolo tortura ꝛ ↄpedes.mitte
illū ī operationē ne vacet:multā.n.maliciā docuit ocioſitas. Nota ꝙ
ſic̄ paterfamilias operarios miſit ī vineā ſuā.ꝛ quos īuenit ocioſos.
arguēs miſit ī vineā Matth.xx. Sic dyabol⁹ operarios ſuos mittit
ad opus ꝛ occupat.ꝛ ſi quē ī diuino ope nō occupatū inuenerit oc-
cupat eū ī ſuo. ¶ Exēplū de molēdino qđ īceſſant̄ voluit̄.i quo ſi
frumētū imittit̄ ad molēdū multū fructū affert patrifamil̄.ſꝫ emu-
lus ei⁹ ꝑijcit ī illud vel lutū ad inq̄nādū.vl̄ picē ad īuiſcādū vel pa-
leas ad illud inutilit̄ occupādū.vel lapides ad frangēdū. Molēdi-
nū ē cor humanū qđ inceſſant̄ voluit̄ de vna cogitatiōe ī aliaꝫ.nec
pōt eē penit⁹ocioſuꝫ q̄n ſemꝑ circa aliq̄d bonū vel malū occupet̄.
Qđ ſi circa bonū ītētū ſit.bonū fructū dn̄o ſuo reddit. Sꝫ dyabol⁹
inuidēs bono nr̄o imittit cordi vel cogitatiōes īmūdas ad īq̄nādū
vel picē.i.amorē terrenoꝝ q̄ ſunt viſc⁹aīe ad inuiſcādū.vl̄ paleas.i.
cogitatiōes vanas ꝛ friuolas.ſaltē tp̄s ꝑdēdū ꝛ bonū īpediēdū.vl̄
lapides.i.mot⁹ire ꝛ īpatiētie ad frangendū. ¶ Quinto ad vitāduꝫ
ociū mouere nos dꝫ bonoꝝ amiſſio. Ocioſus enim ꝑdit tp̄s ſuū bo
na ſua ſpiritualia tpalia ꝛ eterna.primo q̄dē tp̄s amittit.cui⁹amiſ-
ſio ineſtimabilit̄ eſt dānoſa.ꝛ ideo ſtudioſe valde cauēdū eſt ne ꝑ
ociū amittat̄. Eccī.iiij. Fili ↄſerua tēpus ꝛ dec lina a malo. Eccī.iij.
Omnia tp̄s habēt ꝛc̄.ꝛ tu habe ꝛ nō ꝑdas illō q꞉ ſuis ſpacijs trāſ-
eunt vniuerſa. tp̄s aūt ſeruādū eſt vt expēdat̄ totū ī dei fruitio.ne
amittat̄ ꝑ abuſum vel nō vſuꝫ.ꝑpter hec octo q̄ ſequunt̄. Hec aūt
ſunt tēporis breuitas.velocitas vel labilitas ei⁹.irremediabilitas.
ꝑcioſitas.q꞉ eſt multū debitū vite nr̄e inſepabilit̄ cōiunctū q꞉ ē no
ſtrū ſiue nobis ꝑpriū.q꞉ eſt rōnis reddēde obligatoriū. Qđ breue
ſit.pꝫ Job.xiiij. Breues dies hoīs ſunt.pš. Mille anni ante ocu-
los tuos tanq̄ꝫ dies heſterna ꝛc̄. Aug. Omnia tp̄a eternitati cōpa-
rata quaſi pūct⁹ſunt. De velocitate ꝛ leuitate. Seneca. Infinita eſt
velocitas tp̄is.punctū eſt in quo viuim⁹ꝛ pūcto minus. Job.xx.in
puncto ad īferna deſcēdūt. De irremediabilitate Bern̄. Nemo pa-
rum eſtimet tp̄s:cū in verbis ↄſumit̄ ocioſis vel factis volat vbum
irreuocabile:nec aduertit inſipiēs q̄d amittat. ¶ Cū q̄dā diues cle
ricus vigilaret pariſius ad feneſtrā ſtudēs.ꝛ q̄dam cātaret in vico
quādā cantilenā.que dicebat gallice:tp̄s vadit.ꝛ ego nihil feci.tē-
pus venit.ꝛ ego nihil operor.incepit ꝑmo cogitare circa dulcedinem
cantus:ꝛ poſt circa verbi ſn̄iaꝫ cogitans ꝙ ſibi vbū competeret q̄ſi
ſermonē a deo ſibi miſſum illud accipiēs:in mane oīa relinquēs:
ordinē fratꝝ predicatoꝝ intrauit. ¶ Sexto mouere dꝫ ad ociuꝫ vi-
tandum ſupnū auxiliū.i.adiutoriuꝫ diuine gratie. Req̄re ſupra de
Accidia. ¶ Septimo mouere debet eternum ſupplicium. Requi-
re ſupra accidia

¶ De vaniloquio. DIS.VII.

DEinde ↄſiderādū eſt de verboſitate vel multi-
loquio dicit̄ ꝑuer.x. In multiloq̄o non
deerit pctm̄. Eccī.xx. Qui multis vtit̄ verbis ledet aīaꝫ
ſuā. Et leui.xv. Uir q̄ patit̄ fluxū ſanguis.īmūdus erit
Iteꝝ eſt ſignū ſtulticie. Eccš.v.in multis ſmonib⁹ſtulticia inuenit̄
Idē.x.ſtultus vba multiplicat. Et.xxix.ſicut vrbs patēs abſq꞉ mu-
roꝝ ambitu.ſic homo qui nō pōt in loquēdo cohibere ſpm̄ ſuum.
De hoc req̄re multa ſupra de ſilentio.

DEinde ↄſiderādū eſt de vaniloq̄o ſiue de vbis ocioſis. No
ta ſm̄ Greg.ꝙ ocioſum vbū eſt qđ aut rōne iuſte neceſſi-
tatis.vel intētione pie vtilitatis caret. Scđm Hiero.vbuꝫ
ocioſum eſt qđ abſq꞉ loquētis.vel audiētis vtilitate ꝑfert̄. A vbis
ocioſis abſtinere dꝫ hō multiplici rōne. Primo q꞉ vir iuſtus ſit ce-
lum:ſm̄ illud. Aīa iuſti ſedes eſt ſapiētie.os ei⁹eſt porta celi.celuꝫ
nunq̄ꝫ aptū fuiſſe legit̄ ſine magna ꝛ vtili cā:ſicut pꝫ vbiq꞉. Item
hō eſt velut caſtꝝ obſeſſum vndiq꞉ ſm̄ illud pš. Inimici mei aīaꝫ
meā circūdederūt.os aūt hoīs eſt porta hui⁹caſtri ꝑ quā caſtꝝ iſtō
frequēter apit̄. Ideo nō ſine magna vtilitate dꝫ apiri:ſed cum ma-
gna diligētia cuſtodiri. Item qui theſauꝝ aīe non vult amittē:dꝫ
portā oris ſollicite cuſtodire. Itē vno verbo pōt hō mereri gratiā.
Unde rephendit Bern̄.eos qui nō timēt tp̄s amittere in ↄfabula
tiōibus ſuis dicēs. Cōfabulari aiūt licet donec ꝑtrāſeat.quam ſibi
ad agēdā pn̄iam.ad obtinendā veniā:ad acq̄rendā grām:ad ꝑme-
rendam gloriā miſatio ↄditoris indulſerat:nec ſolū ſibi:ſed ꝛ mul
tis alijs pōt hō eſſe ſalutis occaſio vno vbo. Unde ex magna corru
ptione ꝑuenit ꝙ hō ita paſſim vba inutilia loqui velit. Itē lingua
hoīs eſt calam⁹ſpūſancti.pš. Lingua mea calamus ſcribe.ve.ſcri.
Irreuerentiā ergo facit ſpūſancto qui linguā ſuaꝫ ad inutilia vba
laxat. Itē loq̄la in ſolis rōnē habētibus inuenit̄.ꝛ lingua eſt rōnis
īterpres.ꝛ ideo nunq̄ꝫ dꝫ homo ſine rōne ꝑferre ſmonē. Itē ꝑ ver-
bis ocioſis ad examē diuini iudicij ꝑtrahemur. Sicut dr̄ ſuꝑ illud
Job.xxxi. Nōne ipſe vias meas ↄſiderat ſic greſſus dinumerat.vt
nec minutiſſime cogitatōes:nec tenuiſſima vba que apud nos viſu
viluerūt indiſcuſſa remaneāt. Et Math.xij.de omni vbo ocioſo:
qđ locuti fuerint hoīes reddent rōneꝫ in die iudicij. Sed heu q̄ rō
poterit reddi de vbis ocioſis:cum ſine rōne dicant̄. Un̄ Bern̄. Si
ꝑpterea vbum ocioſum eſt ꝙ nullā rōnabilē cām hꝫ q̄ꝫ rōnē redde
re poterimus de eo quod eſt ꝑter rōnem.

DEinde ↄſiderandū eſt de murmure.qđ ad accidiā ꝑtinet:
q꞉ ꝑuenit ex interne vnctionis ꝛ exterioris ↄſolatiōis de-
fectu. Et pōt dici murmur oblocutio indebita ↄtra deum
vel alium.hoc aūt generat ſepe accidia ꝛ vite tediū:vt filij iſrl̄. Nu
meri.xj.quaſi dolentiū ꝑ labore ↄtra dn̄m. Ortū eſt murmur popu
li ꝛc̄. Et poſt vulgus q̄ppe ꝑmiſcuū ꝛc̄. Et poſt aīa noſtra arida eſt
ſuꝑ cibo iſto leuiſſimo:oculi nr̄i nihil reſpiciūt niſi mā.ꝛ.xiiij. Uti
nam mortui eſſemus in egypto. Sunt aūt multa q̄ nos a pctō mur
muris cohibere debēt.ꝛ oſtēdūt h̄ vitiū ſollicite fugiēduꝫ. ¶ Pri-
mum qđ dꝫ ꝑhibere pctm̄ murmuris ē ſacra ſcriptura. Sap.i. Cu
ſtodite vos a murmuratōe.j.cori.x. Ne murmurauerit ꝛc̄. Phyl̄.
ij.oīa facite ſine murmuratiōibus.vt ſitis ſine q̄rela ſimplices filij
dei. Non murmurat qui ſe filiū dei cogitat.ꝛ ꝙ ex amore flagella-
tur. Apoc.iij. Ego quos amo arguo ꝛ caſtigo. Greg. Ille ſolus de
flagello murmurat.qui cām ꝑcuſſoris ignorat. ¶ Scđo cohibet
murmur pia cura ſūmi medici cū cogitat hō ꝙ tribulatio dat̄ hoī
a ſūmo medico q̄ſi medicina:q̄ vulnerat ꝑtē ignobiliorē hoīs.i.
corpus ad ſanandū digniorē.i.aīam. Job.v. Ipſe vulnerat ꝛ me-
det̄:ꝑcutit ꝛ man⁹ei⁹ſanabūt. Eccī.x. Prudēs ꝛ diſciplinat⁹n̄ mur
murabit corrept⁹. In vitiſpa.cū q̄dā petēt ab abbate ioāne vt roga

ret pro eo vt curaret. ait. Rẽ tibi neceſſariã cupis abicere. q2 vt cor
pora purgãt medicinis amaris. ita aïe lãguorib⁹ ⁊ tñ dedit ei oleũ
bñdictũ. ⁊ ſanat⁹ ẽ. Dic magiſter iacob⁹ ꝙ q̃dã miles erat ĩ frãcia.
Cũ aũt q̃dã cleric⁹ paup aquã bñdictã ad domũ ſuã portaret dict⁹
miles nihil ei dabat. nec dari pmittebat. ſed cõuitijs afficiebat euꝫ.
Cũ aũt dict⁹ miles egrotaret. ⁊ dict⁹ cleric⁹ ad domũ ei⁹ veniſſet. p/
cepit ei aliq̃d dari. rogãs vt oraret vt de⁹ curaret eũ. q̃ q̃ſiuit ab eo
in quo ſtatu magis timebat deũ. ⁊ meli⁹ ſe haberet. q̃ rñdit ꝙ ĩ ĩfir/
mitate magis eũ timebat ⁊ corde inuocabat. tunc cleric⁹ ait. Et ego
rogo deũ vt in illo ſtatu vos cuſtodiat in quo meli⁹ ei valetis. Iteꝫ
fatu⁹ eſt q̃ de pauptate murmurat. cũ paupes eligat de⁹ ad regnuꝫ.
Iac. i⁰. Nõne paupes elegit de⁹ in hoc mũdo. diuites in fide. here/
des regni. Ut patet p exẽpluꝫ lazari Luc. xvi. ⁊ ſupra prima pte de
aĩa paupis peregrini ad celũ ſine dolore deducta. ⁊ in vita pauli pri
mi heremite pauperis quẽ beatus antoni⁹ vidit cũ ſanctoꝝ choris
deduci ad celũ. Similiter de beato martino q̃ paup hic ⁊ modicus
diues celũ ingredit̃. ⁊ a choris ſanctoꝝ recipit̃ ⁊ inuitat̃. mane no/
biſcũ ineternũ. Itẽ fatuus eſt q̃ murmurat de intẽperie. cũ ipſe qui
eũ dat ſcit q̃d expediat. In vitiſpa. cũ q̃dã heremita ſeminaſſet ole
ra. ⁊ tpſ ſiccũ eſſet. viſum fuit ei ꝙ pluuia indigerẽt ⁊ rogauit pro
ea. ⁊ obtinuit. viſum eſt ei vt ſerenitate indigerẽt. petijt ⁊ obtinuit.
⁊ illo anno oĩno nullũ venit olus. ⁊ credens ꝙ illo anno eſſet oleꝝ
ſterilitas patiẽter tulit. Cũ aũt veniſſet ad domũ alteri⁹ vidit ea ibi
pulcherrima. Cuꝫ aũt dixiſſet illi heremite q̃d ei acciderat. Rñdit
merito hoc ei accidiſſe. eo ꝙ ſe deo ſapiẽtiorẽ fecerat q̃ſi ſciret q̃d
meli⁹ expediret. Ad hoc fac̃ qȯ ſupra poſitũ eſt exẽplũ de obedien/
tia de illo q̃ dicebat ꝙ de⁹ nihil faciebat niſi qȯ ipſe volebat. q2 ipſe
volebat q̃cq̃d de⁹ faciebat. De maloꝝ pſperitate ⁊ bonoꝝ aduerſi/
tate multi murmurãt q2 cauſaꝫ ignorant. Hiere. xij. in pſona taliũ.
Quare via impioꝝ pſperat̃. ⁊ bñ ẽ eis q̃ male faciũt. pſ. Uſq̃quo
peccatores dñe. vſq̃quo peccatores gloriabunt̃. Et ſoluit̃ Hiere.
xij. Cõgrega eos ſic̃ gregẽ ad victimã. Greg. Cõtinu⁹ ſucceſſus tẽ/
poraliũ eterne dãnationis eſt iudiciũ. Aug. Scit celeſtis medicus
q̃d nobis datur⁹ ſit ad ꝯſolationẽ. q̃d ſubtractur⁹ ſit ad exercitati/
onẽ. nõ. n. ſine cã ſubtrahit. iumẽto pabulũ. nõ ergo murmurãduꝫ
eſt de pauptate. Cũ q̃dã heremita miraret̃ ĩ corde ſuo murmurãs
de diuerſis iudicijs dei. de h̃ ꝙ hi q̃ male viuebãt in pſenti bñ ha/
bebãt ſepe. Et cõ frequẽter bñ viuẽtes multas habebãt aduerſita/
tes. ⁊ aliq̃ñ illi q̃ bonã vitã duxerãt ĩ fine videbant̃ hr̃e fineꝫ abie/
ctũ. ⁊ mali finẽ pulchrũ ⁊ boni amittebãt frequenter tpalia. malis
bñ ſuccedebat in iſtis. Cũ h̃ in orõne reuolueret rogauit deuꝫ vt ei
oñderet q̃re h̃ faceret affuit angelus dicẽs ei. ꝙ miſſus erat vt ei oñ
deret q̃ petierat a dño ⁊ ꝙ ſequeret̃ ſe in forma hẽmite apparẽtẽ.
Qȯ cũ faceret venerũt ad domũ cuiuſdã heremite. cui⁹ dom⁹ ſupra
ſaxũ altiſſimũ erat ſita ſupra mare. Qui p̃dicãte angelo de tẽtatio/
nib⁹ ⁊ ꝯ impſeuerãtiã. ꝯfeſſus eſt cũ multis lachrymis ꝙ cũ fuiſſet
ibi in magna afflictione penitẽtie p. xl. annos. ad vltimũ ita erat vi/
ctus a cogitationib⁹ ſuis. ꝙ volebat oĩa bona dimittere ⁊ ad ſecu/
lũ redire. quẽ cũ videret vere penitẽtẽ. angelus p̃cipitauit eũ ſubito
⁊ mortu⁹ eſt. Cũ aũt ad h̃ factũ terreret̃ heremita ſoci⁹ ſuus ⁊ fuge
ret vocauit eũ dicẽs. Noli timẽ. oñdit tibi de⁹ vnũ de iudicijs ſuis.
Cõſequẽter venerũt ad domũ alteri⁹ heremite. q̃ cũ recepiſſet eos
cũ magno gaudio ppinauit eis potũ cũ cypho argẽteo quẽ habe/
bat. quẽ occulte arripiẽs angelus in ſinu ſuo occultãs ſecũ depor/
tauit. veniẽtes aũt in nocte ĩ domo cuiuſdã p̃donis militis. vix ſũt
in ea recepti. ⁊ valde male tractati ⁊ conuitijs affecti tñ aliq̃ pauca
ſunt eis data ⁊ lecti parati. licet viliter. In mane noluit angelus re/
cedere niſi prius loqueret̃ cũ hoſpite ⁊ extrahẽs cyphũ dẽ ſinu ſuo
dedit ei. qȯ videns heremita mirat⁹ eſt. ⁊ murmurauit in corde ſuo
de hoc qȯ viderat. Alia nocte venerũt ad domũ alteri⁹ militis q̃ ſa
tis vix recepit eos. tñ mediocriter tractauit eos. In mane cũ vellẽt
recedere. rogatus ab angelo dixit cuidã filio ſuo vnigenito ꝙ eos
cõduceret. ⁊ eis viã monſtraret. Qȯ cũ puer faceret. ſubito eũ angẽ
lus arripuit. occidit. ⁊ in foſſatũ pijcit. Qȯ cũ vidiſſet heremita fu/
giebat eũ. dicẽs eũ nõ eſſe angelũ ſed dyabolũ. Ecce dic̃ angel⁹ oñ/
ſa ſunt tibi occulta dei iudicia quoꝝ cauſam ſcire volebas. Salutẽ
illius prioris heremite quẽ p̃cipitauim⁹ pcurauim⁹. q̃ de ſua tenta
tione cõpunctus. ad dñm iuit. nõ habens aliã penã niſi mortẽ ab/
iectã. Qui ſi ſupuixiſſet redeũte tẽtatione malũ qȯ ꝯcepat adiple/
uiſſet. Ali⁹ heremita hõ ꝯtẽplatiuus eſt ⁊ magnaꝝ orõnũ dyabol⁹
aũt pcurat ſuis ĩpedimẽtũ orõnib⁹. q̃dã eniꝫ diues cyphũ argẽteũ
quẽ ſuſtulim⁹ ei dederat vt pro eo oraret. cũ aũt orare vellet. venie/
bat ei cogitatio q̃d de cypho illo facere poſſet. vel ne furaret̃ eũ ali/
q̃s. ita ꝙ cor ſuũ ⁊ orões cyphus ille ei auferebat ideo ſalutẽ eius
pcurauim⁹ cyphũ auferẽdo: redibit enĩ ad ſolitas orões ſine ĩpedi
mẽto illo. Alius aũt ad quẽ poſt venim⁹ mal⁹ hõ eſt nec ẽ dignus
celeſti remuneratõe. p hoc qȯ fecit nobis: ideo tpaleꝫ ei dedimus
mercedẽ. Alius homo fuit hoſpitalis ⁊ multaꝝ elemoſynaꝝ ⁊ cuꝫ
nõ hẽret plẽ rogauit viros religioſos ꝙ rogarẽt dñm vt daret ei p
lem. qȯ ⁊ fecerũt ⁊ dedit ei filiũ quẽ vidiſti ſubmergi a nobis: quo
habito cepit opa miſicordie que facere ꝯſueuerat dimittere: ⁊ mul
ta mala facere vt multa bona filio acq̃reret: puero mortuo in ĩnocẽ
tia ſalutẽ pcurauim⁹: qui ſi ſupuixiſſet: multa mala feciſſet. Simi/
liter ⁊ patris pueri qui eo mortuo ad ꝯſueta bona opa reuertetur.
Ad hoc etiã facit qȯ habet̃ ſupra de ĩferno in fine. de illa que vi/
dit patrẽ qui bonã vitã duxerat: ⁊ ſepulturã vilẽ: ⁊ finẽ ſine hono/
re pñti hũerat ĩ ſũmo gaudio: ⁊ matrẽ q̃ ꝯriũ hũerat ĩ ſũma pena.
¶ Tertio diſſuadet murmur ius iuſticie. Triplici enim iure exigit
iuſticia ꝙ toti ſimus dei. ⁊ vt de nobis faciat ſicut ⁊ de re ppria vo
luntatẽ ſuã. ſcꝫ rõne creatõis. redẽptionis iuſtificatõis. Bern. Co
tũ te debes ⁊c̃. Idẽ in fidelẽ nãlis vrget rõ totũ ſe debere a quo ſe
totũ hꝫ yſa. xlv. Ue qui ꝯdixit factori ſuo: nũq̃d dicit lutum figulo
cur ita facis. Et. xxix. Peruerſa ẽ iſta veſtra cogitatio: q̃ſi ſi lutũ ꝯ
figulũ cogitet ⁊ dicat opus factori ſuo nõ me feciſti. Dñi ſum⁹ rõe
emptõis. j. corin. vi. Empti eſtis p̃cio magno. Ro. xvi. ſiue morimur
ſiue viuimus dñi ſum⁹ qui pro nobis dedit vitã ſuã ⁊ mortẽ ſuſti/
nuit. iuſte ſibi vẽdicat vitã noſtrã q̃ pnobis dedit ſuã rõne iuſtifi
cationis in q̃ dedit nobis ſpũſcñ. ¶ Quarto diſſuadẽt murmur
multa cõmoda que pueniũt eis qui patiẽter ferũt aduerſa: acq̃rũt
enĩ qui patiẽter portãt pctõꝝ veniã: grãm ⁊ gloriam: ⁊ euadunt pe
nam eternã. Greg. Sancti tpalẽ vitã lucꝝ putãt. q2 p hãc eternam
euadere nõ formidãt. Eccl. x. Prudẽs, diſciplinatus nõ murmura/
bit correct⁹. De. ſ. attẽdẽs ⁊ multa alia bona que facit patiẽtia de
q̃bus ĩfra in tractatu pñie multa ponunt̃ exẽpla. ¶ Quito diſſua/
det murmur ⁊ cõprimit grã ſiue vnctio ſpũſſancti Ioh. ij. Unctio
nem hẽtis a ſcȯ. Signũ eſt ꝙ ꝯficit hec vnctio qui ẽ murmuratio
Eccl. xxxiij. Quaſi rota carri p̃cordia fatui: ⁊ q̃ſi axis ꝟſatilis cogi/
tatus illius. Rota male vncta ſemp murmurat: ⁊ vulgarit̃ dr̃. Ro/
ta carri deterior: eſt q̃ruloſior. Canonica iude. Hi ſunt murmurato
res ⁊ q̃ruloſi: ambulantes ſm deſideria ſua: p̃mittit penã eoꝝ q̃b⁹
caligo tenebraꝝ in eternũ ſeruata eſt. ¶ Sexto diſſuadet hoc vitiũ
multiplex pena ſiue radix. vñ pcedit. Hoc vitium videt̃ generari a
quolibet. vij. capitaliuꝫ vitioꝝ. A ſupbia vt numeri. xij. Murmur
aaron ⁊ marie. Symõis phariſei. Luc̃. vi.. Hic ſi eẽt ppha ⁊c̃. Silr̃
Luc̃. v. de hoc ꝙ chriſte mãducabat cũ matheo: murmurabãt ſcri/
be ⁊ phariſei. Silr̃ Luc̃. xi. ⁊. xv. ⁊. xix. ȯ hoc phariſei murmurabãt
ꝯ deũ q2 pctõres recipet: ⁊ cũ eis manducaret: ⁊ ad eos declinaret
Ex inuidia naſcit̃ Math. xx: Murmurabãt aduerſus patrẽfamil̃.
Itẽ ex ira nũeri. xvi. Murmurauit oĩs multitudo ⁊c̃. ⁊. xx. Itẽ ex
accidia nũeri. xi. ortũ eſt murmur ppl̃i q̃ſi dolẽtiũ p labore ⁊c̃. Itẽ
ex auaritia orit̃ vt iude dicẽtis Ioh. ij. Quare vnguẽtũ h̃ nõ venũ/
dat̃. ccc. denarijs. Hoc dicebat nõ q2 curaret de paupib⁹. ſꝫ q2 fur
erat ⁊ loculos hñs ea que mittebant̃ portabat. Itẽ q̃nq̃ orit̃ a lu
xuria: yſa. xxvi: In tribulatõe murmuris doctrĩa tua eis. i. luxurio
ſis: q̃ñ eis p̃dicat̃ fornicatio eſſe mortale pctm̃: vl̃ cũ p̃dicat̃ momẽ
mẽtaneũ eẽ qȯ delectat: eternũ ⁊ ſine fine qȯ cruciat. Hiero. Mo
mẽtanea eſt fornicationis delectatio: ⁊ eterna pena fornicãtis. Itẽ
cum dr̃ in euãgelio ſcriptũ ꝙ ſolo ꝯſenſu fornicatõis ineternũ dã/
nant̃ luxurioſi. Math. v. Qui viderit mulierẽ ad ꝯcupiſcẽdũ eam
iam mechat⁹ eſt in corde ſuo: cũ hoc audiũt murmurãdo ĩferũt: er/
go oẽs in pditionẽ ibũt. Itẽ orit̃ ex gula: ſicut ſepe murmur filioꝝ
ꝯ deũ ⁊ moyſen dicentiũ. Utinã mortui eſſem⁹ in egypto q̃ñ ſedẽ/
bamus ſup ollas carniũ: ⁊ hoc faciebãt fere quotiẽs cibo vel potu
egebãt: vt hr̃ exo. xvi. Nũeri. xi. ⁊. xx. Siles ſunt clauſtrales multi
q̃ lꝫ ſint mortui: tñ comedũt illos detrahẽdo q̃ eis miſtrãt neceſſa/
ria q̃ñ aliq̃ eis deficiũt. ¶ Septio diſſuadet hoc vitiũ vis vel obli
gatio voti ⁊ ꝯditio religiõis: vbi q̃ ſe ĩtromittit rapinã facit: nã alij
curã ſui dederat: ⁊ eo ĩuito cui dedit reaccipit. Bern. Uos q̃ curaꝫ
nobis ſel̃ veſtri ꝯmiſiſtis q̃d adhuc vos de vobis ĩtromittitis. Iȯ
dñs arguit petꝝ ioh. vlti. dicẽs. Quid ad te. tu me ſeq̃re. Item clau
ſtralis murmurãs eripit ſecũ diſpẽſans ꝯ oẽ ius de cruce obediẽ/
tie ad libitũ carnalis prudẽtie q̃ eſt mors. Bern. Suſpecta ẽ mihi
fateor tua diſpẽſatio: ⁊ vereor tibi illudi ſub regimĩe ⁊ noĩe diſcre
tionis a prudẽtiã carnis. Itẽ clauſtralis murmurans ꝯtẽpta diſci
plina chriſti vult eſſe diſcipulus nõ moyſi aut iohãnis aut pauli: ñ
bñdicti aut bernardi: ſꝫ galieñ: ꝯ eos qui nimis medicinalia ſequũ
tur: ⁊ q̃rũt in religiõe: ait Bern. Chr̃e docet aïas. i. aïalitates ĩ hoc
mũdo pdẽ ⁊ in futuro ſaluare: Gallen⁹ ⁊ Ypocras hic ſaluare ⁊ ine/

ternũ pderc: cui⁹ ꝯſilio acquieſces: aut cui⁹ vis eẽ diſcipulus. Idẽ.
Puta te eẽ monachũ nõ medicũ: nec de cõplexione iudicãdũ ſꝫ de
pfeſſione. Filii iſrael nõ habuerũt in deſerto aliud medicamẽtũ
niſi aſpectũ ſpẽtis enei pro ſpeculo ſibi dati Numeri.xxi. Similiť
Joh.iii. Sicut moyſes exaltauit ſpentẽ in deſerto. ita exaltari oꝫ fi
liũ hoĩs: vt oĩs q̃ credit in eũ nõ pereat ⁊c̃. Medicina pauli. Ro.
xiiii. Qui infirm⁹ eſt olus mãducet: hos q̃ in religione medicinalia
ſequunť frequẽter refugit diuina ꝯſolatio ⁊ medicina. Bern̄. Deli
cata eſt diuina ꝯſolatio: ⁊ nõ dať admittẽtib⁹ alienã. Diciť ꝙ q̃dã
ordinẽ intrauit q̃ nouerat carnalẽ medicinaꝫ q̃ cũ vellet philoſophi
ce agere viuere ⁊ abſtinẽ a fabis ⁊ aliis groſſis cibariis dicẽs ꝙ ſue
nõ cõpeteret cõplexioni. Cũ alii viriliť laborarẽt in ope dñi. ipſe ſe
pe languens in ĩfirmaria recũbebat multis medicinis corp⁹ ſuũ at
tenuans: ⁊ ſemp deteri⁹ habebat. Cũ aũt ſemel veniſſet in ꝯuentũ
in refectorio comedẽs. vidit beatã v̓ginẽ ꝯuẽtũ circũeũtẽ cũ puella
ſpecioſiſſima ĩ manu ſua pixidẽ electuarii p̄cioſiſſimi tenẽtẽ. ⁊ bea
tã v̓ginẽ cũ cocleari in ore oĩum cibaria cõia comedẽtiũ. electuariũ
ponẽtẽ: ex quo erãt eis oĩa ſapida ⁊ ſana. Cũ aũt ad euꝫ veniret. ⁊
ipſe os ei apiret ipa retraxit manũ dicẽs: qꝛ tu tuã medicinã ſeque
ris meã nõ habebis. Qui penitẽs ⁊ cõib⁹ vtens recepit pariť ⁊ ſani
tatẽ ⁊ cibarioꝝ ꝯmuniũ ſapidã ꝯguſtationẽ. Itẽ dãdam⁹ rex bra
gmãnoꝝ alexãdro ⁊ ſuis h̄ ſcripſit cũ arguẽs cũ ſuis his v̓bis. Au
dito ꝙ plurima comedẽtes digerẽ nõ poteſtis. ⁊ more puerſo nãm
ĩmutatis. vt ex ea parte ex q̃ eſcas capitis egeratis capite nõ pedi
bus ambulãtes. ita nãm ciboꝝ nimietate diſtẽdis. vt arte medico
rũ vos euacuare debeatis. ⁊ p h̄ maximã turpitudinẽ atq̄ꝫ egritu
dinẽ vobis acq̄ritis. ⁊ ſic vos inſani tali curatione ipſam nãm euer
titis. finẽ habẽtes voracitatis ĩmodice ſuppliciũ nõ ſalutẽ. Danda
mus alexãdro. Medicine remediũ nobis p̄ſimonia eſt. q̃ nõ ſolũ
illapſos põt curare languores. ſed etiã pcurare neveniãt. Si ſic de
h̄ arguit diuites ⁊ poteſtates ſeculares ac gentiles. quãtũ arguẽdi
ſunt paupes regulares. Itẽ ꝯ murmurãtes eſt exẽplũ ſupra poſitũ
ti. de v̓bo dei. de fratre q̃ vidit ĩ eadẽ mẽſa quoſdã comedẽtes mel:
alios panẽ: tertios ſtercus. ⁊ p reuelationẽ audiuit p̄mos eſſe illos
qui ĩ mẽſa ſemp orãt: alios q̃ grãs agũt: tertios q̃ murmurãt de ci
bis dicẽtes: h̄ malũ eſt vel male paratuꝫ: vel nihil valet: hi dei iudi
cio ſterc⁹ comedũt. Itẽ dr̄ ꝙ cũ q̃dã q̃reret a beato Bern̄. quõ eẽt
bonus monach⁹. Rñdit ſi eſſet de ordine aſinoꝝ nõ ꝙ aſinos equi
taret vt faciũt illi q̃ de illo ordine ſe dicũt: ſed ad modũ aſini ſe ha
beret vt nõ murmuraret de potu vel cibo vel onere ſibi ĩpoſito. Iõ
dr̄ in pſ̄. Ut iumẽtũ fact⁹ ſũꝫ apud te qd̃ nõ murmurat ꝯ ſeſſorẽ ſꝫ
regiť ad iniunctũ opus. Clauſtrales murmurãtes ſĩles ſunt aſine
balaã ſub calcarib⁹ murmurãti Numeri.xxii. Sꝫ multi aſſueti mõ
ſtris de murmure taliũ vt balaã nõ miranť. Clauſtrales q̃ſi mor
tui in chriſto nõ debẽt murmurare de cibo vel veſtitu ſiť nec mor
tuus de ſudario. Octauo diſſuadet h̄ vitiũ exẽplũ chriſti ⁊ ſctõ
rũ. Iſai.liii. Quaſi ouis ad occiſionẽ, duceť. ſ. chriſtus ⁊ q̃ſi agn⁹ co
rã tondẽte ſe obmuteſcet: ⁊ nõ apit os ſuũ. Augu. Oĩa aduerſa ſuſ
tinuit hõ de⁹. vt ſuſtinẽda doceret. Itẽ exẽplũ Job.i. In oĩb⁹ his
nõ peccauit Job labiis ſuis: nec ſtultũ q̃d ꝯ deũ locut⁹ ẽ. De aaron
Sap.xviii. dr̄. Properãs hõ ſine q̃rela. Et poſt. Reſtitit ire. De za
charia ⁊ elizabeth legiť. Erãt iuſti ante deũ incedẽtes in oĩb⁹ man
datis dñi ſine q̃rela. De beata v̓gine ſcribit beat⁹ ignati⁹. Mariaꝫ
iheſu noti referũt eẽ oĩum grãꝝ abũdãtẽ ⁊ v̓tutib⁹ fecũdã. in pſecu
tionib⁹ ⁊ afflictionib⁹ eſt hylaris. in penuriis indigẽtiiſq̄ꝫ nõ q̃rula
iniuriãtib⁹ grata. ⁊ moleſtata letať ⁊c̃. Itẽ exẽpla beatoꝝ martyrũ
de q̃b⁹ in pſ̄. dr̄. Propter te mortificamur tota die eſtimati ſum⁹
ſiť oues occiſionis. De q̃b⁹ ait eccleſia: fuerũt ſine q̃rela. Et itex. Ce
dunť gladiis more hidẽtiũ nõ murmur reſonat nec q̃rimonia ⁊c̃.
Nono diſſuadet h̄ vitiũ pena q̃ murmuratores puniunť a deo.
Quãdoq̄ꝫ. n. puniunť pena t̄pali ſiť maria ſoror Moyſi, pꝑter pec
catũ murmuris pcuſſa eſt lepra. Numeri.xii. Itẽ cũ ppl̄s murmu
raſſet pro aq̃ penuria. Exo.xvii. diť moyſes. Quid iurgamini ꝯ me:
q̃re tẽtatis dñꝫ. Ideo ſtatĩ affuit amalech pugnãs ꝯ eos. Itẽ Exo.
xvi. Nõ ꝯ nos eſt murmur veſtrũ ſꝫ ꝯ dñm. Scd̃o q̃q̄ꝫ punit eos
de morte corpali. Cũ. n. murmuraſſet ppl̄s ꝯ deũ imiſit in eos ſpẽ
tes ignitos quoꝝ morſib⁹ moriebanť Numeri.xxi. Item Judith.
viii. Qui ĩpropiũ murmuratiõis ſue portauerint: exterminati ſunt
ab exterminatore ⁊ a ſpentib⁹ perierũt. Ideo dicit apl̄s.ii.corin.x.
Neq̄ꝫ murmurauerit is ſicut quidã eoꝝ murmurauerũt: ⁊ a ſpenti
bus perierũt. Itẽ Numeri.xi. Factũ eſt murmur ppl̄i ⁊c̃. Sequiť:
accẽſus eſt ignis dñi in eos ⁊ deuorauit extremã caſtroꝝ ptẽ. Ter
tio a regno celoꝝ excludit. Greg. Nullus murmurãs regnũ celoꝝ i
trabit. Nũeri.xiii. Qui murmuraſtis ꝯ me nõ itrabitis in terrã ſup

quã leuaui manũ meã vt darẽ eã vobis. Sicut ãt tũc excluſit mur
mur filios iſrl̄ a terra, pmiſſionis: ſic ⁊ nouos iſraelitas a t̄ra pmiſ
ſe btitudinis. Ad h̄ facit qd̃ habeť nũeri.xx. Cõuenerũt aduerſus
moyſen. Quarto in, pfundũ ĩferni detrudit. Sicut figuratũ ẽ nũeri
xvi. Locut⁹ eſt moyſes ad chore ⁊ ad oẽm multitudinẽ ⁊c̃. ⁊ poſt.
Quid ẽ aaron vt murmureris ꝯ eũ. Et poſt ibidẽ: diſrupta eſt terra
ſub pedib⁹ eoꝝ: ⁊ aperiẽs os ſuũ deuorauit eos cũ tabernaculis eo
rum: ⁊ vniuerſa ſubſtãtia: deſcẽderũtq̄ꝫ viui in ĩfernũ opti humo
⁊ pierũt de medio multitudinis. Et poſt ignis egreſſus a dño inter
fecit. ccl. viros qui offerre debebãt ſacrificiuꝫ.

Deinde ꝯſiderãdũ ẽ de taciturnitate. Sciẽdũ eſt igiť ꝙ ſiť
vitioſa eſt nimia loq̃tas: ita vitioſa ẽ q̃q̄ꝫ nimia tacitur
nitas. Eſt eñi t̄ps tacẽdi ⁊ t̄ps loquẽdi. eccl̄s.iii. Iſido. Ser
uãda eſt ligua nõ ĩdiſſolubiliť alligãda: eſt eñi vitioſum in electiõi
bus ⁊, pmotõib⁹ ad officia dignitatis officii vel honoris. ſi tacẽdo
pmittas ĩdignũ vel min⁹ idoneũ, pmoueri: vel dignũ pmittas amit
tere dignitatẽ bñficiũ vel honorẽ. Itẽ in ꝯſiliis ſi aliis ex ignorãtia
vel malitia male ꝯſulẽtib⁹ reticeas v̓itatẽ. Itẽ in iudiciis ſi videas
aliquẽ neq̃ter accuſari: vel iniuſte ꝯdẽnari tacẽdo peccas. Itẽ ĩ col
loquiis ſi aliis detrahẽtib⁹ alicui nõ arguis detrahẽtes: vel nõ excu
ſas aut ꝯmẽdas pſonã cui detrahiť: tacẽdo peccas. Itẽ ſi q̃ñ ſpas
pdeſſe v̓bũ edificatõis ĩſtructõis exhortatõis vel correptiõis reti
nes v̓bũ ſalutis tacẽdo delinq̃s. Uñ yſa.vi. Ue mihi qꝛ tacui. ⁊ iõ
dr̄ eccĩ.iii. Ne retineas v̓bũ t̄pe ſalutis. Ad hoc ſpãliť tenenť plati:
⁊ oẽs hñtes curã ⁊ regimẽ aĩaꝝ. Hoc bñ figuratum eſt exo.xxviii.
Ubi p̄cipiť vt in extremis ptib⁹ veſtiuꝫ ſacerdotaliũ fierẽt tintina
bula aurea cũ malagranatis vt audireť ſonit⁹ q̃ñ ſacerdos igredẽ
tur ⁊ egredereť ſanctuariũ: ⁊ nõ moreret. Qd̃ exponẽs Greg. ait ſa
cerdos ingrediẽs moriť ſi de eo ſonit⁹ nõ audit: qꝛ ꝯ ſe irã interni
iudicis, puocat. ſi de eo ſonit⁹ p̄dicatõis nõ, pcedit. Itẽ Ezec.xxiii.
Si ſpiculator viderit gladiũ veniẽtẽ ⁊ nõ ĩſonuerit bucina: ⁊ ppl̄s
nõ cuſtodierit ſe: veneritq̄ꝫ gladius ⁊ tulerit de eis aĩam: ille q̃dem
in iniq̃tate ſua capt⁹ eſt: ſanguinẽ aũt eius de mãu ſpiculatoris req̃
ram. De taciturnitate laudabili: req̃re infra ſilentiũ.

De indiſcretione. DIS. VIII.

DEinde ꝯſiderãdũ eſt de ĩdiſcretõe. Notãdũ ãt
ꝙ aliq̃ñ ĩdiſcretio accidiam generat: ali
q̃ñ eã pit aliq̃ñ aũt nimia feſtinãtia vl̓ nimi⁹ feruor hãc
parit. Iõ de nimia feſtinantia vel feruore q̃ facit h̄ vitiũ dicemus.
Et poſt quõ ex accidia multipliť, puenit indiſcretio. Si q̃deꝫ oẽ qd̃
eſt nimiũ v̓tiť in vitium: ph̄s arbitror p̄mo eſſe vtile in vita: ne q̃d
nimis. Feſtinãtiã nimiã inhibẽt ſcripture. Siliť rex nature: ⁊ crea
ture: ⁊ exẽpla diuerſa: puer.xix. Qui feſtin⁹ ẽ pedib⁹ offẽdit cito in
uenit offendicula p que cadit: puer.xiii. Subſtãtia feſtinata mĩue
tur: puer.xx. Hereditas ad quam feſtinať in p̄ncipio in nouiſſimo
bñdictõe carebit. Itẽ nã rex. Arbores eñi q̃ nimis ſe fructib⁹ one
rant cũ adhuc ſint tenelle v̓gule ꝯſueuerunt fieri ſteriles: ⁊ q̃ nimis
cito florẽt cito leduť ⁊ fiũt ſteriles: yſa.xviii. añ meſſem efflorũt
tot⁹ ĩmatura pfectio germiabit. Poeta cuidã nimis, pperãti ait. tu
nimis, pperas ⁊ adhuc tua meſſis in herba eſt: ph̄s. Nã nõ patitur
repẽtinas ĩmutatões. Itẽ exẽpla etiã nãlia: feſtinãtes ſunt nimis
cito deſiſtẽtes. ſĩles ſunt leopdis: de q̃b⁹ dr̄ in hiſtoria trãſmarina
ꝙ venanť beſtias: ſꝫ ſalt⁹ magnos poſt eas faciẽdo ſi in t̄tio ſaltu
p̄dã nõ cepint: eã poſtea dimittũt ⁊ deſiſtũt. ſic multi dũ nimiũ fe
ſtinãt ſi ſtatim nõ accipiũt deſiſtũt. Cõtra quos bern̄. Nemo repẽ
te fit ſũm⁹ aſcẽdẽdo nõ volãdo app̄hẽdiť ſũmitas ſcale. ſ. ſtat⁹ pfe
ctionis. Auicule dũ ſunt nimis tenẽ añq̄ꝫ pẽnaꝝ ſoliditatẽ habue
rint cũ volare attentãt cito obſtupeſcũt: ⁊ euaneſcũt: cadunt ⁊ atte
runť. Ut petrus q̃ dicebat. Si oportuerit me mori tecũ nõ te nega
bo Math.xxvii. vbi dicit gloſa. Auis volare nitiť ſine pẽnis. Iteꝫ
in vitiſpa. dixit q̃dã. Si videris iuuenẽ ad celũ volãtẽ retrahe eum
p pedẽ. Ad hoc facit qd̃ ſupra dictũ eſt de tentatõe quõ antonius
vidit demonẽ ĩpediẽtẽ volare ad celũ. Siliť de nouitio hr̄ ibidem.
Itẽ nimiſ feſtinãtes fructificare. ſĩles ſũt leẽis. d̃ q̃b⁹ ĩ hiſtoria trãſ
marina dr̄. ꝙ p̄ma vice tot fet⁹ pariunt ꝙ poſt hoc ſteriles fiunt im
potentes ad vltimũ ferre fetus p̄mo pariũt ſiľ. v. vet⁹: poſt. iiii. poſt
iii. poſt. ii. poſt. i. poſt nullũ: qꝛ oĩo ſteriles fiũt. Itẽ ſiľes ſunt cuidã
ruſtico: de quo dicit magiſter iacob⁹. ꝙ cũ hẽret gallinam q̃ quoti
die faceret ei vnũ ouũ multa lucrabať oua ꝯgregando ⁊ vendẽdo
cogitãs ⁊ volẽs totũ lucꝝ hẽre inſimul: cũ exirẽt oua de ea cogita
uit ꝙ oua multa põſſet iueniri intra eã q̃bus poſſet ditari: ⁊ tũc ſci
dit eam ⁊ nõ iueniẽs oua: pdidit totũ vt dr̄ vulgariter ⁊ oua ⁊ gal
linam. Sic qui indiſcrete nimis feſtinãt vt totũ ſimul faciant ⁊ cu
mulum pfectionis acquirãt: aliq̃ñ ⁊ ſe ⁊ fructũ quem debent face

amittūt. Itē ad hoc fac̄ qͦ idē refert ꝙ cū beatus martinꝰ veniret pariſiꝰ pedes etiā moderato greſſu. q̄dā q̄drigariꝰ obuiauit ei viā rectiorē q̄rēs curſu cōcito currēs ⁊ ꝓperās. Cui ſanctꝰ dixit. Via q̄ ꝑgo longior eſt q̄ȝ ſemita q̄ȝ pre oculis habes: ſȝ mecū ꝑgēs ad vrbē citius ꝑuenies: qui eū irridēs ⁊ ꝑ ſemitā vadens: dum nimis feſtinaret q̄driga eiꝰ fracta eſt: ⁊ ipſe leſus a caſu. Itē arabs phs dixit filio ſuo: ſequere calles q̄uis appareāt ſemitis longiores: q: cū multi iremꝰ ad vrbē venimꝰ ad biuiū ⁊ ſenē interrogauimꝰ: qui ait: ſtrata eſt longior ſemita: ſed ꝑ eā citius ⁊ ſecuriꝰ ad vrbem ꝑuenietis. Quidā aūt ſenē irridētes ſemitā tenuerint: ⁊ inuenietes fluuiū ciuitati intermediū trāſire nitētes: alij in eo ſubmerſi perierūt: ⁊ ſe ⁊ ſua ꝑdiderūt: alij equis ⁊ rebꝰ amiſſis vix euaſerūt. Nos aūt ſenis ꝯſilio acquieſcētes inuenimꝰ i ſtrata pontē: ⁊ poſt iuxta littus eos qui euaſerūt ſua ⁊ ſuos piſcātes ⁊ lugētes: quibꝰ diximꝰ. Si ſano ꝯſilio acquieuiſſetis iā ſine periculo vrbē nobiſcū intraretis. Itē cū hoſtes armati inſidiarent̄ q̄buſdā trāſeuntibꝰ ꝑ viā vt eos caperent: quēdā trāſeūtē iurare cōpulerūt: vt ſi eos quos expectabāt inueniret: ne ſibi paratas inſidias reuelaret. Cū aūt obuios eos h̄ret: ⁊ q̄reret ab eis quo irent: ait eis ꝑ illud deuiū qͦ eſt ſtrata q̄ itis citius quo itis ꝑuenietis: h̄ dixit vt eos ab hoſtibꝰ ſaluaret: ⁊ iuramētū ſuaret. Illi aūt religionē attēdētes dicētis ei crediderūt ⁊ euaſerunt: ⁊ poſt inſidias ſibi in via poſitas nouerūt. Similit̄ ꝑiclitant̄ q̄ in via penitētie indiſcrete ambulāt: nec ꝯſilio ſenū obtēpant: nec nimiā feſtinātiā moderant̄: ⁊ fit vt cito pereāt. Indiſcretꝰ feruor generat frequēter accidiā. Cant. j. Adoleſcētule noue aīe vt nouitij dilexerūt te nimis: qͦ fit qñ tñ indiſcrete ſe onerāt ꝙ poſtea fiūt ſibi ⁊ alijs oneroſi. Volūt ſubito ad celū volare ⁊ cito ad infernū deſcendūt. pſ. Aſcēdūt vſq̄ȝ ad celos: ⁊ deſcēdūt vſq̄ȝ ad abyſſos ⁊c̄. Adeo ſe ſupra ſe in religione onerāt: ꝙ poſtea a religione ſe exonerant ⁊ apoſtatāt: ꝯ quos. i. Pet. iiij. Chariſſimi nolite ꝑegrinari in feruore q̄ ad cōtentationē nobis fit. Bern. Si q̄d ſine volūtate vel cōſenſu pr̄is ſpūalis fit: iputabit̄ vane laudi. nō mercedi tales eniȝ ſunt vnitatis diuiſores: pacis inimici ⁊ caſus vniꝰ multos exterret.

De grauedine ⁊ de ſomnolentia. DIS. IX.

Deinde cōſiderādū eſt de grauedine q̄ eſt qñ hō ſibipſi grauis ē: iuxta illud Job. vii. Factus ſuȝ mihimetipſi grauis: quā grauedinē plāgit i ſe apl's in ꝑſona humani generis dicēs Ro. vii. Nō qͦd volo bonū h̄ ago: ſed qͦ malū odi illō facio. Et infra. Scio eniȝ ꝙ nō habitat in me: h̄ eſt in carne mea bonū. Et infra. Video aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mētis mee: ⁊ captiuantem me in lege peccati q̄ eſt i mēbris meis. Vñ tādē cogit̄ exclamare. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpe mortis huiꝰ. Eſt ēt h̄ grauedo qñ q̄cq̄d ad ſuitiū dei vel ad ſalutē ꝓpriā ꝑtinet reputat oneroſuȝ ⁊ graue: cū tñ dicat ſaluator Math. xi. Tollite iugū meū ſup vos ⁊c̄. ſequit̄. Iugū. n. meū ſuaue eſt. ⁊ onus meū leue. Et. i. Joh. v. Mādata eiꝰ grauia nō ſunt. Jō pſ. Nūq̄d adheret tibi ſedes iniq̄tatis q̄ fingis laborē in ꝓcepto. Itē oñdit̄ h̄ grauedo qñ grauamē ſe reddit ⁊ difficilē ad illud inchoandū ⁊ cōſummādū. Job. vij. factꝰ ſuȝ mihimetipſi grauis qñ ꝑ h̄ hō efficit̄ turbulētus ⁊ grauis ad ꝑcurrendū. Prouer. xvij. Graue ſaxū ⁊ oneroſa arena: ira ſtulti vtraq̄ȝ grauior. Exo. xvij. Manꝰ moyſi erāt graues: ſȝ has ſuſtētabāt aaron: montanus. i. ſpes ꝑmij: ⁊ hur. incēdiū amoris. Quia vt dicit Greg. Omnia ſeua ⁊ grauia: facilia ⁊ prope nulla facit amor.

Deinde ꝯſiderādū eſt de ſomnolētia quā generat pigredo. Sicut dr̄ Prouer. xix. Pigredo imittit ſoporē. Circa ſomnolentiā ꝯſiderāda ſunt duo. Prio q̄ ⁊ quot mala fac̄. Secundo q̄lit̄ excitet̄ hō a ſomnolētia. ¶ Circa primū ſciēdū ꝙ ſomnolentia vitāda eſt multiplici rōne. Prio q̄dē q: generat egeſtatē. Secūdo cecitatē. Tertio q: tollit facultatē opandi. Quarto q: aufert poteſtatē ſe tuendi. ¶ Prio itaq̄ȝ vitāda eſt ſomnolētia q: generat egeſtatē: videmꝰ. n. cōiter ꝙ hoīes ſomnolēti ⁊ pigri ad opādū bonū ſunt paupes tꝑalit̄: vel ſi multa poſſident fiūt nihilominꝰ indigētes. Jō dr̄ Prouer. xx. Noli diligere ſomnum: ne te egeſtas opprimat. Et. xxiiij. Vſq̄ȝquo piger dormis ⁊c̄. Sequit̄. Paululuȝ dormies vt req̄eſcas. ⁊ veniet tibi q̄ſi viator egeſtas ⁊c̄. pſ. Dormierunt ſomnū ſuū ⁊ nihil inue. o. vi. di. in ma. ſuis. Jō monet apl's. ij. theſſ. iiij. Nō dormiamꝰ ſicut ceteri ſȝ vigilemꝰ ⁊ ſobrij ſimꝰ. ¶ Erāt plū de duabꝰ vicinis quoꝝ vnꝰ multas poſſeſſiones habēs paup erat ⁊ indigēs: aliꝰ vͦ pauca poſſidēs ſȝ vigil ⁊ diligēs circa negocia ſua: agros ⁊ vineas diligent̄ excolēs: ſuāq̄ȝ familiā viſitās: ſēp in oībꝰ abūdabat: magnū hoſpitiū tenēs multoſq̄ȝ curialit̄ ⁊ gaudēter recipiēs: multa iugit̄ expēdebat. ꝓmo igit̄ inquirēti cām hoꝝ. i. q̄re ipſe ſemꝑ egeret aliꝰ vͦ pauca poſſidens abundaret: riſum eſt ē ꝙ h̄ erat ꝓꝑ eiꝰ aꝰ ſomnolētiā ⁊ illiꝰ vigilātiā. ¶ Scdo ſomnolentia generat cecitatem: thobyas dormiēdo viſuȝ ꝑdidit. ⁊ hō peccādo dei ⁊ ſui cognitionē amittit. Jonas ſopore depſſus q̄litatē tꝑis ⁊ q̄ntitatē ꝑiculi nō aduertit. Sic dormiēs i pctō tps ſuū amittit. ⁊ in q̄ātis ſit ꝑiculis nō attēdit: q̄ ſi cognoſcēs aduerteret nullo mō in peccatis ⁊ ꝑiculis dormitaret ſȝ ꝑ ſua liberatione deū potiꝰ exoraret. Itē petrus dormiēs īter milites: vinctus cathenis in carcere īminētis ſibi ꝑiculū mortis de ꝓximo nō aduertit. Loth dormiēs nō ſenſit qñ cū filiabus ſuis ꝯcubuit. Geñ. xix. Noe dormiēs non ſenſit ſe inuerecūde nudatū. Geñ. ix. Sic dormiēs in pctō nō vidit ignominiā ſtatus ſui. Tertio ſomnolētia tollit facultatē opandi. Unde meretrix dormiēdo filiū ſuū oppreſſit. iij. reg. ij. Ita dormiens in pctō bonū opus qͦ fecerat añ pctū. Hyſboſeth dormiens regnū ⁊ vitā ꝑdidit. ij. reg. iiij. Ideo dicit̄ ꝓuer. xxiiij. Vſq̄ȝquo piger dormis ⁊c̄. Dormiēs nec manū nec pedē mouere pōt: nihil opatur: ⁊ iō nihil lucrat̄. Sic dormiēs in peccatis nihil meritoriū opatur. ¶ Quarto ſomnolētia tollit ꝑtātē ſe tuēdi. Syſare dormiētis caput cū clauo terre infigit̄ Iud. v. Sampſon dormiēs crine ſimul ⁊ fortitudine ſpoliat̄ Judith. xv. Holofernes dormiēdo capite trūcatur Judith. xiij. Saul dormiēs amiſit cyphū ꝯſolationis: ⁊ haſtam defenſionis. j. reg. xxiiij. ¶ Circa ſcdm. ſ. per que ⁊ quō quis excitat̄ a ſomno. Sciēdum ꝙ ſicut aliq̄s corꝑalr̄ excitat̄ a ſomno timore ſollicitāte: amore ſtimulāte. dolore purgāte: tumultuatiōe clamoris ⁊ illuſtratione ſplēdoris: ſic homo ſpūalr̄ excitat̄ a ſomnolētia ſollicitatione timoris. Multa vero ſunt ꝓꝑ q̄ merito timē debemus: q: ſumus in loco ꝑiculoſo multis ꝑiculis expoſito. i. in mūdo qui eſt q̄ſi mare tēpeſtuoſum: carcer ⁊ lacus leonū ⁊ hmōi. de q̄bus req̄re ſupra. Sed multi ſunt ſunt ſicut ionas dormiēs in tēpeſtate: qui alijs vigilantibꝰ ⁊ orātibꝰ: ſopore grauiſſimo depmūtur. Et ſicut petrus dormiēs in carcere īter milites ⁊ cathenas. Ac. xij. Itē ſumus vndiq̄ȝ circūdati hoſtibꝰ nos hoſtilr̄ obſidētibꝰ ꝑs. Inimici mei animā meā circūdederūt ⁊c̄. Luc. xix. Circundabunt te inimici tui vallo ⁊c̄. Hoīes qui ſunt vndiq̄ȝ obſeſſi nō ſunt libēter ſomnolēti: ſȝ ꝓut poſſunt ſomnū a ſe excutiūt: ne hoſtes irruāt in dormientes: hec aūt ꝑfecte obſeſſa eſt ciuitas cordis noſtri a diuerſis demonibꝰ tētātibꝰ ⁊ malis hoībꝰ ⁊ rebꝰ ꝯcupiſcibilibꝰ qͦ ſignificat̄ Eccs. ix. Ciuitas parua ⁊c̄. venit ꝯ eā rex magnus: ⁊ vallauit ꝯtra eam: ⁊ extruxit munitōes ꝑ gyꝝ ⁊ ꝑfecta eſt obſidio. Hāc obſidionē ꝓcepit dñs Ezech. iiij. deſcribēdam ſup laterē quō. ſ. diuerſe tentatōes obſident hieruſalē internā. Quō aūt hoſtes obſident portas ſenſuū: habet̄ Hiere. iij. Cōgregabo oēs ꝯgregatiōes regnoꝝ aq̄lonis: ⁊ ponēt vnuſq̄ſq̄ȝ ſoliū in introitu portaꝝ ⁊c̄. Ad hāc obſidionē ꝑtinet qͦ habet̄ ſupra de tētatiōe. De multitudine demonū obſidentiū bonos. Silr̄ ibidē de diuerſis tētationibꝰ demonū ⁊c̄. ¶ Debemꝰ etiā timere ꝓꝑ icertitudinem mortis q: neſcimus qñ vel quō moriemur. Math. xiij. Vigilate neſcitis eniȝ qñ tps ſit. tūc hēbimꝰ de ꝯmiſſis reddē rōnē. De q̄bꝰ aūt ſit exigēda ⁊ reddēda rō. Req̄re ſupra de iudicio. Scdo excitat̄ q̄s a ſomno ſtimulatione feruētis amoris. yſa. xxij. Dñe nomē tuū ⁊ memoriale tuū in deſiderio aīe: aīa mea deſiderabit te in nocte: ſȝ ⁊ ſpū meo in precordijs meis de mane vigilabo a te Jacob ꝑ rachel ſeruiēs ex amore dicebat. Geñ. xxx. fugiebat ſomnꝰ ab oculis meis: ex amore debemus eſſe vigiles in orōne. j. pet. iiij. Vigilate in orationibus. Eccl. xxxix. Juſtus cor ſuum tradet ad vigilandū diluculo ⁊c̄. yſa. xxvj. expgiſcimini ⁊ laudate vos qui eſtis in puluere Job. xxxviii. Ubi eras cū laudarēt aſtra matutina ⁊c̄. Aſtra matutina ſunt viri alti meditatione clari cognitōe mūdi corde ⁊ corpore q̄ ſurgūt ad matutinas ad laudādū deū. Tertio excitat̄ aliq̄s a ſomnolētia afflictione doloris. Sicut q̄nq̄ȝ cū virgis pueri excitant̄ ⁊ īfirmi ſic excitant̄ acerbitate doloris ꝙ dormire nō poſſunt. Sic malefactores in carcere diuerſis cruciatibꝰ affligunt̄. ij. math. vj. dicit antiochus receſſit ſomnus ab oculis ⁊c̄. In quantā triſticiā deueni ⁊c̄. De auaro dr̄ Eccs. viij. Eſt hō qui in diebꝰ ⁊ noctibꝰ ſomnū nō capit oculis. Silr̄ a ſomnolētia excitat dolor ꝯpunctōis ꝑs. Laboraui in gemitu meo. la ꝑ ſin. no. lec. m. ⁊c̄. Idē. Renuit ꝯſolari aīa ⁊c̄. Anticipa. iugi. o. mei ⁊c̄. Quarto excitat̄ aliq̄s a ſomno tumultuatione clamoſis. Unde ſerui holofernis tumultū arte moliebantur vt excitarēt eum quem dormire putabāt. qui tamen mortuus erat Math. xxv. Dormitauerūt oēs ⁊ dormierūt. media aūt nocte clamor factꝰ ē. ecce ſpōſus ⁊c̄. Math. xxvj. Quid dormitis vigilate ⁊ orate ne itretis i tētationē. Nota quō apoſtoli grauati ſōno iminēte ꝑiculo dormiebāt nec ad clamorē chriſti pluries excitātis expergefieri poterant. Judas vero cum ſuis vigilabat vt ſuam impleret peſſimam voluntatē. Unde apoſtoli ſic oppreſſi ſomnolētia de

fecerūt in tentatione: ⁊ chriſtū relinquētes fugierūt. Itē aliq̄ ſunt ſi miles euthitio q̄ ad clamorē p̄dicationis pauli nō fuit excitatus: ſ; dormiēs cecidit de tertio cenaculo. Un̄ ⁊ fructū p̄dicationis amiſit ⁊ vitā. Quinto excitat̄ aliq̄s a ſomnolētia illuſtratione ſplēdoris. Ro. xiij. Hora eſt iā; nos de ſomno ſurgere. Sequit̄. Nox p̄ceſſit dies aūt appropinquauit. Act. xij. Erat petrus dormiēs ⁊c̄. Sequi tur. Et ecce angelus dn̄i aſtitit ⁊ lumē refulſit. Eph. v. Surge q̄ dor mis: ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illuminabit chriſtus.

¶ De negligentia. DIS. X.

DEinde cōſiderādū eſt de negligētia. Circa quā q̄ttuor cōſiderāda occurrūt. Prio vtrū negligētia ſit pctm̄ ſpāle. Secūdo vtrū ſit pctm̄ morta le. Tertio q̄ ⁊ quāta mala fac̄ in hoīe. Quarto q̄b⁹ mo dis excitat̄ ⁊ expellit̄. ¶ Circa p̄mū ſciēdū eſt q̄ negligētia iportat defectū debite ſollicitudinis circa actū ꝓpriū exhibende. Oīs autē defectus debiti actus eſt pctm̄. Un̄ manifeſtū eſt q̄ negligētia im portat ⁊ habet rationē peccati: ⁊ eo mō quo ſollicitudo ē ſpecialis v̄tutis actus: neceſſe eſt q̄ negligētia ſit ſpeciale peccatū. Eſt autē notādū q̄ quedā ſunt peccata ſpecialia q̄ ſunt circa aliquā māṁ: ſicut luxuria eſt circa venerea: quedā v̄o ſunt ſpecialia ꝓpter ſpāli tatē actus ad omnē ſe māṁ extēdētis: ⁊ hmōi ſunt oīa vitia q̄ ſūt circa actus rōnis. Nā q̄libet actus rōnis extendit ſe ad oēm māṁ moralē: ⁊ ideo cū ſollicitudo ſit q̄dā actus rōnis: cōſequens eſt q̄ negligētia q̄ iportat defectū debite ſollicitudinis ſit ſpeciale pctm̄. Et ſicut p̄cipitatio eſt ſpeciale peccatū ꝓpter ſpecialē actū rōnis q̄ p̄termittit̄. ſ. cōſiliū: q̄uis inueniri poſſit in quolibet genere pecca toꝝ: ita negligētia eſt ſpāle pctm̄ ꝓpter defectū ſpālis actus rōnis qui ē ſollicitudo: q̄uis inueniat̄ aliqualit̄ ī oīb⁹ peccatis. Opponit̄ aūt negligētia ſollicitudini: ſollicitudo autē ad rōnē ꝑtinet: rectitu do vero ſollicitudinis ad prudētiā. Un̄ ꝑ oppoſitū negligentia ad imprudētiā ꝑtinet. Et hoc etiā apparet de ipſo noīe. Sicut enī dic̄ Iſido. lib. ethi. negligens dr̄ q̄ſi nec eligens. Electio aūt recta eoꝝ q̄ ſunt ad finē ad prudētiā ꝑtinet. Differūt aūt negligētia: torpor: pi gritia: ⁊ omiſſio: q̄ negligētia dicit defectū īterioris actus: ad quē ꝑtinet etiā electio: pigritia aūt ⁊ torpor magis ꝑtinent ad executio nē: ita tamē q̄ pigritia importat tarditatē ad exequēdū: torpor aūt quādā remiſſionē in ipſa executione: omiſſio aūt ad exteriorē actū ꝑtinet. Eſt. n. omiſſio q̄n p̄mittit̄ aliquis actus debitus: ⁊ eſt effe ctus negligētie. ¶ Circa ſecundū. ſ. vtrū negligētia ſit pctm̄ morta le: ſciendū q̄ negligētia ꝓuenit ex q̄dā remiſſione volūtatis: ꝑ quā fit q̄ ratio nō p̄cipiat ea q̄ debet: vel eo modo quo debet. Pōt er go dupliciter ɔtingere q̄ negligentia ſit peccatū mortale. Uno mo do ex parte eius q̄ꝺ ꝑ negligentiā p̄termittit̄: q̄ꝺ quidē ſi ſit de ne ceſſitate ſalutis: ſiue ſit actus ſiue circūſtātia: erit peccatū mortale. Alio mō ex parte cauſe: q̄ ſi volūtas circa ea q̄ dei ſunt adeo ſit re miſſa vt a charitate dei totaliter deficiat: talis negligētia eſt pctm̄. Si vero negligentia cōſiſtat in p̄termiſſione alicuius actus vel cir cūſtantie que nō ſit de neceſſitate ſalutis: nec hoc fiat ex cōtēptu: ſ; ex aliquo defectu feruoris q̄ interdū impedit̄ ꝑ aliq̄ꝺ veniale pecca tum tunc negligētia ē peccatū: veniale. ¶ Circa tertiū. ſ. quāta ma la facit peccatū negligētie. Sciendū q̄ homines negligētes lapſū culpe nō fugiunt: opus legis nō faciūt: cultū dei faſtidiunt: terrenis ſe irretiunt: curā regis abijciunt. ¶ Primo quidē lapſum culpe nō fugiunt: quia in via dei nō ꝓficiunt: ſed magis inceſſanter deficiūt quia ſm̄ Bern̄. In via dei nō ꝓficere: deficere eſt: ⁊ nō progredi re gredi. Iſti dū leuiora peccata ꝑuipendūt: plerūq; decidūt in maio ra. Iuxta illud Ecc̄i. xix. Qui ſpernit modica paulatī decidit Aug. Uitaſti grādia caue ne obruaris arena. Idē. Noli cōtēnere mino ra peccata q̄ parua: ſed time q̄ multa. Interdū minute beſtiole q̄ multe ſunt opprimunt ⁊ affligunt hominē magnū: vt ſi q̄s proijcia tur in lectū plenū pulicibus aut formicis. ¶ Secundo negligentes opus penale nō faciunt: q̄ quicq̄d eſt laborioſum corpori vel pena le refugiūt: ⁊ ſi quid operit̄ lente faciunt ⁊ remiſſe ſed ⁊ tepide pro ſequunt̄. Unde q̄ in vineā dn̄i venerunt hora prima ⁊ ex tunc la borare ceperunt nō niſi diurnū denariū receperunt: ſicut ⁊ illi qui vndecima hora venerūt. Matth. xx. q̄ videlicet qui tardius inci piunt ſed feruētius opant̄ modico tēpore plus merent̄ q̄ illi q̄ ci tius inchoantes lentius vel remiſſius opant̄. Unde maius eſt gau diū ſup vno peccatore penitentiā agente ⁊ feruentius opante: q̄ ſu pra nonagintanouē iuſtis qui nō indigent penitentia: q̄ videlicet remiſſius opant̄. Immo tāta poteſt eſſe remiſſio negligētie q̄ nō ſolū nō acquirūt: ſed etiā diuinā indignationē prouocant ⁊ male dictionē incurrūt. Hiere. xlviij. Maledictus q̄ facit opus dn̄i frau dulenter: alia lr̄a habet negligenter. Iſti q̄ tepidi ſunt nauſeā pro

uocant: ⁊ ex ore dn̄i tanq̄ abominabiles euomunt̄. Apoc. iij. Uti nam calidus eſſes aut frigidus: ſ; q̄ nec calidus nec frigid⁹ ſ; tepe dus: icipiā te euomere de ore meo. Tertio negligētes cultū dei fa ſtidiūt ⁊ diuinū offm̄ ideuotiſſime reddūt vl̄ audiūt. Cōſiderare d berēt oēs catholici p̄cipue miſtri eccleſie quāta ſit dignitas huius officij in quo deus ipſe principalr̄ honorat̄: in quo v̄ba ſua ſancta laudes ⁊ facta mirabilia nobiſq; collata bn̄ficia recitant̄: eiuſq; ſa cramēta: p̄ces oblatines: ⁊ ſacrificia celebrant̄ p̄s. Imola deo ſa crificiū laudis honorifi. me. p̄s Repleat̄ os meū laude vt cantē glo riam t. ⁊c̄. Hoꝝ defectus nō negligit dyabolus colligere in accuſa tionē negligētiū. Un̄ magiſter iacob⁹ dicebat q̄ q̄dā ſanctus vidit dyabolū portātē ſaccū plenū: adiurat⁹ q̄d portaret: r̄ndit ſe portare plenū ſaccū illū quē collegerat in q̄dā eccleſia quā noīauit de miu tis v̄ſuū ⁊ ſyllabaꝝ ⁊ dictionū ⁊ pſalmoꝝ q̄ omiſerāt ⁊ dimiſerāt clerici in pſalmodia ⁊ laude dei: v̄ſus ſyllabicādo ⁊ detrūcando: q̄ ſuaret ad eoꝝ accuſationē. Multi irreuerēter ⁊ ideuote. i. ſine cor dis attētione ſincopādo iterrūpēdo detrūcādo dicēdo diuinū offi cium male reddūt. Un̄. ij. paral̄. xxiiij. Leuite egere negligēti⁹. ſ. di uinū offm̄ exoluēdo. eccleſias: altaria: calices corpalia: veſtimēta. ⁊ oīa alia ad diuinū offm̄ ꝑtinētia immūde tenēdo ac ſine reuerētia: ⁊ deuotōe tractādo. Un̄. i. mach. iiij. Erat aūt icremētū ⁊ pfect⁹ gē tiles ⁊ alienigene ɔuerſatōis: vt ſacerdotes iam nō circa altaris of ficia dediti eēnt. ſ; ɔtēto templo ⁊ ſacrificijs neglectis feſtinarent ꝑticipes fieri paleſtre ⁊c̄. Talib⁹ dr̄. Amos. vj. aufer a me tumultū carminum tuoꝝ: ⁊ cātica lyre tue nō audiā. xxxiiij. Cōgregati ſunt milui alter ad alterū clamabit inarticulariter ⁊ intelligibilr̄. Item ibidē. Populus hic labijs me honorat: cor aūt eoꝝ lōge eſt a me. Hanfridus de bleuer dicebat q̄ in dyoceſi ſenonen̄. q̄dā ſacerdos cū ſeruaret̄ q̄ſi recēter mortu⁹ ſubito fuit a morte euocat⁹: ⁊ inter alia maloꝝ ſupplicia que dixit ſe vidiſſe vidit maximā multitudi nem ferētiū ſarcinas magnas ⁊ grauiſſimas ad ferendū nimis ſub onere laborātiū ⁊ ſudantiū: de q̄b⁹ queſiuit ab angelo ductore: qui eſſent: ⁊ cur ſic affligerent̄. Qui r̄ndit. Iſti ſunt miſtri eccleſie ī ei⁹ offō quōdā negligētes: qui portāt in illis ſarcinis v̄ſus pſalmos ⁊ ſyllabas q̄s ſincopauerūt: ⁊ detrūcauerūt ⁊ ſub eoꝝ onerib⁹ grau. ſ ſime puniunt̄ opprimunt̄ ⁊ affligunt̄. Cōtra negligētiā officij ec cleſie ⁊ ad diligentiā ei⁹ facit q̄ꝺ dr̄ īfra de oratiōe. ¶ Quarto mū danis ſe reb⁹ irretiūt: q̄ enī ſpūalia eis nō ſapiūt: iō ad mūdialia in cra recurrūt: q̄to aūt ſe terrenis amplius iplicāt: tāto minus ſūt ha biles ad diuina. Ecc̄i. xxvj. Difficile exuit̄ negociās a negligētia ſui ſ. ⁊ ſalutis ꝓprie ⁊ ſubditoꝝ. Ideo dicit ap̄lus. i. thy. ij. Nemo mili tans deo implicat ſe ſecularib⁹ negocijs vt ei placeat cui ſe ꝓbauit ¶ Quinto pondus cure refugiūt: ⁊ curā gregis abijciūt: ex quo enī ſalutē ꝓpriā negligūt. ſ. dei cultū: honorē ⁊ gloriā ꝑuipendūt. non eſt mirꝝ ſi cām ⁊ regimē negligāt ꝓximoꝝ: quoꝝ negligentia multi pliciter rep̄hendit̄ in ſcriptura: ⁊ diligētia ɔmēdat̄: Primo q̄dem ſi ɔſideret̄ p̄cioſitas aīaꝝ: p̄cioſo chriſti ſanguine redemptaꝝ. Act. xx. Attēdite vobis ⁊ vniuerſo gregi in quo poſuit vos de⁹ regē ec cleſiam quā acq̄ſiuit ſanguine ſuo. Ue mihi ſi negligēter ſeruaue ro talētum mihi traditū. p̄cioſo ſanguine agni īmaculati appecia tum. Si enī ſtillas dn̄ici ſanguis p̄cioſi in aliquo vaſe haberē. pro culdubio diligēs cuſtos exiſterem. Itē ſi ɔſideret̄ ſeueritas diuini iudicij quo trāſibūt greges ad manū numerātis. Hiere. xxxiij. quā do dicet p̄ceps paſtoꝝ: illud Hiere. Ubi eſt grex qui dat⁹ eſt tibi. Tūc enī exiget de ſingulis rōnē: ſicut dr̄ Ezech. xxxiiij. Ecce ego ſu per paſtores req̄rā gregē meū. Et infra: ecce ego ipſe req̄ram oues meas ⁊c̄. Itē ſi ɔſideret̄ diligētia brutoꝝ animaliū vt canū qui cū tāta diligētia cuſtodiūt ouile aut gregē: aut domū dn̄i ſui. Similr̄ exēplū gruū. Illa enī que regit alias ordine lr̄ato ducit eas: ſiq̄ exit ab ordine ɔ eā clamat: alijs dormiētib⁹ ipſa vigilat vno pede ele uato in quo lapidē tē; vt ſi dormire icepit cadente lapide excitet̄. ⁊ torporē excutiat a ſe. Itē exēpla māliū paſtoꝝ: qui: cū tāta diligen tia ⁊ pro tā modico lucro cuſtodiūt oues ſuas. Luc. ij. Paſtores in regiōe bethleē cuſtodiebāt vigilias noctis ſup gregē ſuū. Gen̄. xxxi. Diligēs erat iacob dicēs ad labā: captū a beſtia: nō oſtēdit̄ tibi ⁊c̄. Et poſt die ac nocte eſtu ⁊ gelu vrebar ⁊ fugiebat ſomn⁹ ab oculis meis ⁊c̄. Exēplo bonoꝝ angeloꝝ qui tam ſollicite cuſtodiūt vnum pauperē quēcūq; bonū puſillū modicū aut leproſum die ac nocte. Exēplo bonoꝝ p̄poſitoꝝ qui anceſſerūt: de q̄b⁹ Heb. xiij. Ipſi ꝑui gilabāt q̄ſi reddituri rōnē ꝑ nobis. Sicut faciebat ille de quo ſeq̄ tur. Cū iohānes quondā archieps lugō. nauigās ꝑ mare applicuiſ ſet in q̄dā inſulā. vrgēte tēpeſtate cū ſolo cantore eccl̄e ſue alijs ſo cijs ſuis amiſſis venit ad quādā villulā. vbi hoīes nō intelligebat ⁊ vidēs quādam hoīē ſenē ſedētē in q̄dā domūcula ſubterranea

ſcribentē in tabula ⁊ legentē:gauiſus eſt:q̄rens lingua latina quis
eſſet. Rn̄dit ꝙ erat eṗs illius ciuitatis:⁊ cū quereret q̄d legeret ⁊ q̄
eſſet illa ciuitas. Rn̄dit ꝙ ipſa villa in qua erāt:⁊ ꝙ reſpiciebat no-
mina numeꝝ:⁊ acta parrochianoꝝ ſuoꝝ pro q̄bus tenebat̄ redde-
re rōnē. Iuxta qḋ ſcriptū eſt in Prouer.xij. Nouit iuſtus numeꝝ
iumētoꝝ ſuoꝝ:viſcera impioꝝ crudelia. Cumq̧ q̄ſiuiſſet archieṗs ſi
ſciret numeꝝ:rn̄dit ꝙ ſic:⁊ dixit numeꝝ valde modicū. Et cū p̄dict⁹
archieṗs ſtuperet:q̄ſiuit alter q̄s ⁊ vn̄ eſſet:⁊ q̄re miraret̄. Qḋ cum
dixiſſet ei:q̄ſiuit quot animas habebat in cura ſua. Cui cū dixiſſet
ꝙ inumerabiles quaꝝ nec noīa nec facta ſciebat:rn̄dit ille.ꝑ deū ⁊
innumerabilia patieris tormēta. Itē exēpla ſpeculatoꝝ:qui cū tan-
ta ſollicitudine vigilant in excubijs caſtroꝝ obſeſſoꝝ. Itē p̄lati ne-
gligentes ſunt ſicut formidines ſiue expauētalia auiū ⁊ feraꝝ q̄ po
nunt̄ ī hortis aut vineis ad terrendū eas:q̄ cū primo vident credūt
eſſe hominē armatū:⁊ ſagittariū timent. Sed cū nō ꝑcipiunt ī eis
motū paulatim ſecure accedunt:⁊ aduertentes figmētū totū diſſi-
pant:⁊ circa huius figmētū ⁊ ſupra inſidētes ſtercorib⁹ ſuis inqui-
nant illud. Cant.iij. Poſuerūt me cuſtodē invineis:vineā meā nō
cuſtodiui. De q̄b⁹ Baruc.in fine. Sunt hi.i.negligētes p̄lati ſic̄ for
mido in cucumerario q̄ nihil cuſtodit ⁊ ſicut ī horto alba ſpina ſup
quā oīs auis ſedet. Similiter ⁊ mortuo ꝓiecto in tenebris ſimiles.
Sunt ſicut ficulnea ſucſcindenda:q̄ nō facit niſi terraꝫ occupare:et
ſterilē reddere. Hi nō ſolū loca bonoꝝ occupant:imo inertias ſuas
q̄ſi rationib⁹ excuſant. Cōtra quos magiſter iacob⁹ ponit tale fabu
loſum exēplū. Fabuloſe dr̄ ꝙ alaude cōuenerūt inſimul cōquerē-
tes adinuicē de dāno qḋ ſepe faciebat niſus vel alietus in grege ea
rū rapiendo ⁊ vorādo:⁊ deplumādo eas:⁊ cōuenerūt vt facerēt ſi-
bi regē qui eas defenderet. Cū aūt de multis auib⁹ tractaſſent:tan-
dē cōuenerunt in bubonē:quē dicebant magnā auē ⁊ fortē ⁊ terri
bilē quē ſibi p̄fecerunt. Qui fact⁹ rex eaꝝ nō curauit eas ſequi vel
p̄cedere:ſed in cauernis ⁊ vmbroſis q̄ſcere. Cū aūt niſus rapuiſſet
vnā illaꝝ q̄ erat in fronte aciei alias p̄cedēs ꝯuenerūt ad bubonem
clamorē faciētes de niſo:q̄ q̄ſiuit vbi erat quādo capta fuit:dixerūt
in frōte agminis:ait. Nimis erat p̄ſumptuoſa alias p̄cedēs. Poſt
rapuit vltimā agminis:qḋ audiēs bubo ait. Merito illa miſera pe
rijt:q̄re nō ſe tenebat in medio. Cū aūt rapuiſſet vnā de medijs ni-
ſus:⁊ deferet̄ buboni clamor:nūq̄ȝ voluit exire de latibulo ſuo ad
eā liberādū:ſed ait. Cōſuetudo niſoꝝ ſemꝑ fuit vſq̧ mō de rapina
viuere:⁊ oportet ꝙ de aliquo viuāt. Sic faciūt miſeri aliq̄ curā aīa
rū ſuſcipiētes:⁊ cuꝫ eas a demonib⁹ vident diuerſimode diripi ne-
gligunt nec occurrūt:loca magna ⁊ magnoꝝ dānabilit̄ occupātes.
Ideo p̄lati debent eſſe ſolliciti circa curā ⁊ regimē animaꝝ:maxie
qui gratiā habēt q̄ ſciūt ⁊ pn̄t p̄dicare:cōſulere:⁊ hmōi.j. Thi.iiij.
Attēde lectioni exhortationi ⁊ doctrine:noli negligere grām q̄ eſt
in te:q̄ data eſt tibi:ſupple nō ſolū ꝓpter te:ſꝫ ꝓpter ſalutē pluriuꝫ
alioꝝ. ¶ Circa q̄rtū ſciendū ꝙ q̄ttuor ſunt q̄ p̄cipue valēt ad negli-
gentiā excludēdā a nobis ⁊ funditus expellēdā. ¶ Primū ē amo-
ris fidelitas. Qui eniꝫ fideliter diligit:nec facilit̄ obliuiſcit̄ dilectū:
nec negligit implere beneplacitū voluntatis eius. Un̄ vbi puus eſt
amor ibi frequēter inuenit̄ negligētia. Ubi magn⁹ amor:ibi paruꝫ
eſt de negligētia. Ubi ꝑfectus amor:ibi nulla negligētia. Quia igi-
tur deo ſummū ⁊ ꝑfectū amorē exhibere debem⁹ ideo nullo modo
debem⁹ negligere q̄cq̄d p̄cipit:q̄cq̄d ei placere nouerim⁹:ꝓpter qḋ
dicit̄ Deut.viij. Caue ne obliuiſcaris dn̄i dei tui:⁊ negligas man-
data eius. Unde ergo in nobis tāta negligētia niſi ex defectu amo
ris. Unde cōquerēdo de multis dicit ſicut recitat apl̄s Hebre.viij.
Qm̄ nō ꝑmanſerūt in teſtamēto meo:videlicet federis ⁊ amoris:⁊
ego neglexi eos dicit dn̄s. ¶ Secūdo nos excitat ad negligētiā ex-
cludendā honoris eminētia. Qui.n.magnos honores ⁊ munera re
ceperūt a dn̄is ſuis tꝑalib⁹ nō negligenter eis obediunt:nec debēt
negligere dignitates honoris impenſi. Alioq̄n nimis eſſent ingra-
ti. Unde ſacerdotib⁹ ⁊ p̄latis qui receperunt a deo maximā digni-
tatē.dicit̄.ij. Paral̄.xxix. Nolite negligere quoniā vos elegit deus
vt ſtetis corā eo tāq̄ȝ videlicet eius ſpeciales amici:ſed multi negli
gunt hunc honorē:imo ⁊ ipſum deū tante dignitatis ⁊ excellentie
largitorē. Un̄ ſimiles ſunt ozie regi iuda:de quo dr̄.ij. Paral̄.xxvj.
Elatū eſt cor ei⁹ in ſupbiā:⁊ neglexit dn̄m:q̄ tn̄ multa bn̄ficia ſibi p̄
ſtiterat:multos honores cōtulerat:⁊ ꝓpter crebras victorias q̄s ei
de hoſtib⁹ ſuis dederat:glorioſum fecerat ⁊ famoſuꝫ:iſte nimis ela
tus ī ſupbiā voluit ſacerdotiū vſurpare q̄ſi nō ꝯtent⁹ p̄ncipatu tꝑa
li niſi etiā ſpūalē aſſumeret:bn̄ ſignans illos q̄ iā adeptis honorib⁹
nūq̄ȝ poſſunt eſſe cōtenti:ſed ſemꝑ anhelāt ad alios altiores. Ter
tio nos excitare dꝫ ad negligētiā depellēdā dulcoris immēſitas.ſ.
retributionis eterne. Si.n.ſemꝑ pre oculis haberem⁹ eā:null⁹ ī no-
bis locus negligētie remaneret. Sic excitāt exploratores lachis fi-
lios dan. Iuḋ.xviij. Uidimus terrā valde opulentā ⁊ vberem ⁊c̄.
Sequit̄. Nolite negligere.nolite ceſſare:eamus ⁊ poſſideam⁹ eam
nullus erit labor ⁊c̄. Heb.ij. Quō nos effugiemus ſi tantā neglexe
rimus ſalutē:tn̄ de inuitatis ad nuptias dr̄ Math.xxii. Illi auteꝫ
neglexerūt ⁊ abierūt:alius in villā ſuā:alius in negociationē ſuam
¶ Quarto nos excitare dꝫ timoris vehemētia qui eni᷑ multū timet
dn̄m ſuū nō negligit eius obedire mādatis. Eccī.vii. Qui timet do
minū nihil negligit. Qui diligēter attēderet ⁊ ꝓfundi⁹ cogitaret ſe-
ueritatē diuine iuſticie ⁊ acerbitatē punitōis negligentiū:nec ma-
iora peccata ꝯmitteret:nec minora negligeret:q᷑ manifeſte videret
ꝙ nullū pctm̄ q̄tūcūq̧ vēiale dꝫ modicū reputari:q᷑ dr̄ ꝓuer.xix.
Qui negligit vias ſuas mortificabit̄.i.ex venialib⁹ occaſionalr̄ ad
mortalia diſponet̄. Iuxta illud ecci.xix. Qui negligit modica pau-
latim decidet.ſ.in maiora:vel mortificabit̄:q᷑ opa ſua ſic erūt lēta
⁊ tepida ꝙ nō erūt meritoria:que tn̄ eſſent meritoria ſi fierēt ex fer
uore. De pena negligentium dr̄ ꝓuer.j. Uocaui ⁊ rēnuiſtis:extendi
manus meas:⁊ nō fui q̄ aſpiceret:deſperiſtis omne ꝯſiliū meū. Et
increpatōes meas neglexiſtis:ego quoq̧ in īteritu veſtro ridebo:
⁊ ſubſānabo cū vobis illud qḋ timebatis aduenerit:cū irruerit re-
pentina calamitas ⁊ īterit⁹ quaſi tempeſtas ingruerit cum venerit
ſuꝑ vos tribulatio ⁊ anguſtia.

De omiſſione. DIS.XI.

DEinde ꝯſiderādū ē de omiſſiōe q̄ ſolet eſſe ꝯeffe
ct⁹ negligētie. Circa quā ꝯſiderāda ſūt
duo. Primo vtꝝ omiſſio ſit ſpāle pctm̄. Scḋo vtꝝ pec-
catū omiſſionis ſit graui⁹ pctō trāſgreſſiōis:vel ecōuer-
ſo. ¶ Circa primū ſciēdū ꝙ ſicut trāſgreſſio cui opponit̄ omiſſio
eſt ſpāle pctm̄:ita ⁊ omiſſio. Ideo vidēdum eſt quō trāſgreſſio ſit
ſpāle pctm̄. Sciēdū ergo ꝙ nomē trāſgreſſiōis a corpalib⁹ motib⁹
ad morales act⁹ deriuatū eſſe videt̄. Dicit̄ aūt aliq̄s tranſgredi ſm̄
motū corpalē ex eo ꝙ tranſit terminū ſibi p̄fixū:termin⁹ aūt p̄figit̄
homini vt vltra nō trāſeat in moralib⁹ ꝑ p̄ceptū negatiuū:⁊ iō trāſ
greſſio ꝓprie dr̄ ex eo ꝙ aliq̄s ꝯtra p̄ceptū negatiuū agit. Qḋ q̄deꝫ
materialr̄ pōt eſſe cōe oīb⁹ ſpēb⁹ pctōꝝ:q᷑ ꝑ quālibet ſpēm peccati
mortalis trāſgredit̄ hō aliqḋ p̄ceptū diuinū:ſꝫ ſi accipiat̄ formalr̄
ſ.ſm̄ hāc ſpālem rōnē que eſt facere ꝯtra p̄ceptū negatiuū ſic ē ſpe
ciale pctm̄.ſ.ſm̄ ꝙ diſtinguit̄ ab omiſſiōe:que ꝯtrariat̄ p̄cepto af-
firmatiuo. Omiſſio eni᷑ īportat p̄termiſſionē boni debiti bonū aūt
ſub rōne debiti ꝑtinet ad iuſticiā. Et iō eo modo quo iuſticia ē ſpe
cialis vt⁹ ⁊ omiſſio eſt ſpāle pctm̄:⁊ eo mō quo facē bonū cui oppo
nitur omiſſio eſt quedā ſpālis pars iuſticie diſtincta a declinatōe
mali cui opponit̄ trāſgreſſio:etiā omiſſio a trāſgreſſione diſtiguit̄
Hoc aūt ſciēdū eſt ꝙ q᷑ omiſſio non eſt niſi boni debiti:ad qḋ ali
quis tenet̄:nullus aūt tenet̄ ad impoſſibile:iō nullus ꝑ omiſſionē
peccare dicēdus eſt ſi facere nō pōt. Unde mulier q̄ v̄ginitatē vo-
uit ſi corrupta fuerit violenter nō omittit v̄ginitatē nō hn̄do. Silr̄
ſi aliq̄s tenet̄ ad reſtitutionē nō eſt dicēdus teneri niſi ſuppoſita fa
cultate. Unde ſi nō hꝫ nec hēre pōt nō omittit:dūmō faciat id qḋ
pōt. Et idē in alijs eſt dicendū. Itē ſciēdū ꝙ ſicut pctm̄ trāſgreſſio
nis opponit̄ p̄ceptis negatiuis que ꝑtinent ad declinādū a malo:
ita pctm̄ omiſſionis opponit̄ p̄ceptis affirmatiuis que ꝑtinent ad
faciēdum bonū: Precepta aūt affirmatiue nō obligāt ad ſemꝑ ſed
ad tp̄s determinatū:⁊ pro illo tp̄e omiſſio īcipit eſſe pctm̄:pōt tm̄
ꝯtingere ꝙ aliq̄s tūc ſit īpotēs ad faciēdū id qḋ dꝫ:qḋ q̄dem ſi ſit
p̄ter eius culpā nō omittit vt dictū eſt. Si v̄o ſit impotēs ꝓpter ei⁹
culpā p̄cedētem:puta cū aliq̄s inebriauit ſe in ſero:⁊ nō pōt ſurge-
re ad matutinas vt dꝫ:tūc dicūt q̄dam ꝙ tūc īcepit eſſe pctm̄ omiſ-
ſionis qn̄ applicat ſe ad actū illicitū:nō cōpoſſibilē cū illo actu ad
quē tenet̄. Sed hoc nō videt̄ eſſe veꝝ:q᷑ dato ꝙ ꝑ violētiā excita-
tus iret ad matutinas:non omitteret. Un̄ patꝫ ꝙ īebriatio nō fuit
omiſſio:ſꝫ omiſſiōis cā. Unde dicēdū eſt ꝙ tūc īcipit eē omiſſio ⁊
ei imputari ad culpā qn̄ fuit tp̄s opandi.tn̄ ꝓpter cām precedētem
omiſſio ſequēs reddet̄ volūtaria. ¶ Circa ſcḋm.ſ.vtꝝ pctm̄ omiſ-
ſionis ſit grauius pctō trāſgreſſiōis vel ecōuerſo. Sciēdū ꝙ omne
pctm̄ intantū eſt inquātū diſtat a v̄tute. Cōtrarietas aūt eſt maxia
diſtātia.vt dr̄.x.metha. Unde ꝯriū plus diſtat a ſuo ꝯrio:q̄ȝ ſim-
plex eius negatio. Sicut nigrū plus diſtat ab albo:q̄ȝ ſimplr̄ nō al-
bum:omne eni᷑ nigrū eſt nō albū:ſꝫ nō ꝯuertit̄. Manifeſtū aūt eſt
qḋ trāſgreſſio ꝯriat̄ actui virtutū.omiſſio aūt importat negationē
eius puta pctm̄ omiſſiōis eſt ſi q̄s parētib⁹ debitā reuerētiā nō exhi
bet:pctm̄ vero trāſgreſſionis ſi ꝯtumeliā vel quācūq̧ iniuriā īfert
Unde manifeſtum eſt ꝙ ſimpliciter ⁊ abſolute loquendo trāgreſ-
ſio eſt grauius peccatum q̄ȝ omiſſio.licet aliqua omiſſio poſſit eſſe

grauioꝛ aliq̄ tráſgreſſione:puta omiſſio vel delictū:q̄ꝺ generaliter
ſignat quātūcūq̄ꝫ omiſſionem:q̄nq̄ꝫ tamē ſtricte accipit̄ pro eo ꝙ
omittit̄ aliq̄d de his q̄ ꝑtinent ad deū,vel quādo ſcienter ⁊ q̄ſi cuꝫ
quodā cōtemptu derelinquit hō id q̄ꝺ facere tenebat̄:⁊ ſic habet
quādā grauitatē:vel ratione materie vel rōne cōtemptus.

De ingratitudine. DIS.XII.

DEinde cōſiderandū eſt de ingratitudine:de q̄
cōſiderāda ſunt quinq̄ꝫ. Primo vtrum
ingratitudo ſit peccatū. Secūdo vtrū ſit ſpeciale pctm̄.
Tertio vtrū ſit moꝛtale. Quarto vtrū ingrato ſint bene/
ficia ſubtrahenda. Quinto q̄ mouere nos debent ad igratitudinis
vitiū deteſtandū. ¶ Circa pꝛimū ſciendū ꝙ ſicut gratitudo ṽtutis
eſt:ita ingratitudo ei oppoſita eſt pctm̄:q2 debitū gratitudinis eſt
debitū honeſtatis:q̄ꝺ requirit virtus. Ex hoc enim aliq̄d eſt pctm̄
ꝙ repugnat virtuti:vnde manifeſtū eſt omnē ingratitudinē habe/
re rationē peccati. Et q2 ad debitū gratitudinis reddenduꝫ ſufficit
ſola volūtas:ſi deſit facultas:ideo ꝓpter impotētiaꝫ reddendi nul/
lus ab ingratitudine excuſat̄. Itē ꝑ obliuionē beneficij nō excuſat̄
aliquis ab ingratitudine maxime ſi illa obliuio ꝓuenit ex negligē/
tia. Sicut enim dicit Seneca in.iij.de beneficijs. Apparet illū non
ſepe de reddēdo cogitaſſe:cui obrepſit obliuio. Itē ſciendū ꝙ ſi q̄s
auxiliū ꝑſtitit ad peccandū nō tenet̄ adiutus illū iuuare ſimilit̄ ad
peccandū.quia qui iuuat ad peccādū nō ꝑſtat beneficiū:ſed potiꝰ
nocumentū. Ideo illi nō debet̄ gratiaꝝ actio:vel alterius beneficij
redditio:niſi foꝛte ꝓpter voluntatē:q2 deceptus credidit iuuare ad
bonū cū adiuuit ad peccādū ꝑter intentionē:⁊ tunc nō debet̄ ei re/
cōpenſatio talis vt iuuet̄ ſimiliter ad peccandū:q2 nō eſſet reddere
bonū ſed malū:q̄ꝺ cōtrariat̄ gratitudini. ¶ Circa ſcōm.ſ.vtrū in/
gratitudo ſit ſpeciale pctm̄:ſciēdū ꝙ ingratitudo ꝓpꝛie ex defectu
gratitudinis noiat̄. Oīs aūt defectꝰ ſeu priuatio ſoꝛtit̄ ſpecieꝫ ſm̄
habitū oppoſitū:ſicut cecitas ⁊ ſurditas differūt ſm̄ differētiā vi/
ſus ⁊ auditus. Unde ſicut gratitudo eſt quedā ſpecialis virtus:ita
etiā ingratitudo eſt ſpeciale peccatū. Sciendū tamē ꝙ in omni pec
cato aliqualiter inuenit̄ ratio ingratitudinis ad deū loquēdo ma/
terialiter:inquātū.ſ.omnis q̄ peccat facit aliquid q̄ꝺ pōt ad ingra/
titudinē ꝑtinere. Foꝛmalis aūt ingratitudo ē quādo actualit̄ ⁊ ex
intentione beneficiū cōtēnit:⁊ hoc eſt ſpeciale peccatum. Itē nihil
ꝓhibet foꝛmalē rationē alicuius ſpecialis peccati materialiter īue/
niri in pluribꝰ generibꝰ peccatoꝝ. Unde ingratitudo poteſt inueni/
ri in multis peccatoꝝ generibꝰ:puta ſi quis benefactoꝛi detrahat:ſi
furet̄ aliquid de ſuo vel aliquid aliud cōmittat cōtra euꝫ:hic tamē
nō tollit quin ingratitudo foꝛmaliter ſit ſpeciale peccatū. ¶ Circa
tertiū ſcilicet vtrū ingratitudo omnis ſit peccatū moꝛtale:dicendū
ꝙ nō:q̄ꝺ declaratur hoc modo. Sicut enim patet ex predictis:in/
gratus dicit̄ aliquis dupliciter. Uno modo ꝑ ſolā omiſſionem:pu
ta q2 nō recognoſcit vel nō laudat vel nō tribuit vices pro benefi/
cio accepto:⁊ hoc modo nō ſemꝑ eſt peccatuꝫ moꝛtale:q2 vt ſupꝛa
dictū eſt debitū gratitudinis eſt:vt homo aliq̄d etiā liberaliter tri/
buat ad q̄ꝺ nō tenetur ⁊ ideo ſi illud ꝑtermittit nō peccat moꝛtali/
ter eſt tamē peccatū veniale:q2 hoc ꝓuenit ex negligentia quadaꝫ
aut ex aliqua indiſpoſitione hominis ad virtutē. Poteſt tamē cō/
tingere ꝙ etiaꝫ talis ingratitudo ſit peccatū moꝛtale ꝓpter interio/
rem cōtemptū vel etiaꝫ ꝓpter conditioneꝫ eius q̄ꝺ ſubtrahitur:q̄ꝺ
ex neceſſitate debet̄ beneficio:ſiue ſimpliciter:ſiue in alio neceſſita/
tis caſu. Alio modo dicit̄ aliquis ingratus quia nō ſolū pretermit
tit implere gratitudinis debitū:ſed etiam cōtrariū agit:⁊ hoc etiaꝫ
ſm̄ cōditionē eius q̄ꝺ agitur quādoq̄ꝫ eſt peccatū moꝛtale:quan/
doq̄ꝫ veniale. Sciendū tamē ꝙ ingratitudo que ꝓuenit ex pecca/
to moꝛtali habet perfectā ingratitudinis rationē. Illa vero q̄ pro/
uenit ex peccato veniali imperfectā. ¶ Circa quartū.ſ.vtrū ingra/
to ſint beneficia ſubtrahēda. ¶ Sciēdū ꝙ circa ingratū duo cōſi/
derāda occurrūt. Primo q̄dē q̄d ipſe dignus ſit pati:⁊ ſic certū eſt
ꝙ meret̄ beneficij ſubtractionē. Secūdo cōſiderandū eſt q̄d opoꝛ/
teat beneficiū facere Pꝛio nāq̄ꝫ debet eſſe nō facilis ad ingratitu/
dinē iudicandā:quia frequēter aliquis vt Seneca dicit q̄ nō reddi
dit gratus eſt:q2 foꝛte nō occurrit ei facultas:aut debita oportuni/
tas reddēdi. Secūdo dꝫ tendere ad hoc ꝙ de ingrato gratū faciat:
q̄ꝺ ſi nō pōt primo beneficio facere foꝛte faciet ſecūdo. Si v̄o ex bñ
ficijs multiplicatis ingratitudinē augeat ⁊ peioꝛ fiat:debet a bñfi/
cioꝝ exhibitione ceſſare. ¶ Circa quintū ſciendū ꝙ ingratitudinē
deteſtādū eſſe oñdunt multa exēpla ſcripture ſacre:tā in nouo q̄ꝫ i.
veteri teſtamēto. Ingrati fuerūt filij iſrael deo qui poſt multa bñ/
ficia q̄ fecerat eis ⁊ ī egypto ⁊ in deſerto q̄ſi diuꝫ obliti petierūt ab
aaron fieri ſibi deos qui precederent eos. Exo.xxxij. Item angelus
dñi impꝛoperauit filijs iſrl̄ bñficia dei ⁊ īcrepauit eos ꝙ dñm̄ reliq̄ſ
ſent Iud.ij. Itē ſublimauit dñs Ieroboā in regnū ſup.x.tribꝰ.q̄
libidine dñandi ſuccēſus auertit ppl̄m a cultu dei.iij.reg.xij. Itē
amaſyas rex iuda.diuino fretꝰ auxilio vicerat idumeos ⁊ filios ſe/
yr:⁊ tñ deos eoꝝ auferēs adoꝛauit:ad quē miſſus dñi ꝓpħa dixit.
Cur adoꝛaſti deos qui nō liberauerunt ppl̄m ſuū de manu tua.ij.
paral.xxv. Cōquerēdo dñs de ppl̄o iudeoꝝ dicit yſa.j. Filios enu
triui ⁊ exaltaui:ipſi aūt ſpꝛeuerūt me.⁊ oſtendit eos minꝰ eſſe gra/
tos beſtijs dicēs. Cognouit bos poſſeſſoꝛē ſuū ⁊ aſinꝰ preſepe dñi
ſui:iſrl̄ aūt me nō cognouit ⁊c̄. Itē de.x.lepꝛoſis mundatis a dño
vnus tñ regreſſus eſt ad grās agēdū Luc̄.xvij. Itē dñs ingratitu
dinem ciuitatū in q̄bꝰ ꝑdicauerat ⁊ multa fecerat miracula repꝛhen
dens dicit Math.xi. Ue tibi coꝛozaym.ve tibi bethſayda:q2 ſi in
tyro ⁊ ſydone facte fuiſſent ṽtutes que facte ſunt in vobis olī peni
tentiā egiſſent ⁊c̄. Itē Ioh.iij. Multa bona opa oſtendi vobis ex
patre meo ꝓpter q̄ꝺ hoꝝ opus me lapidatis. Berñ. Ue tibi ſi vitijs
⁊ peccatis ꝑnitioſa fuerit ingratitudo.q̄d enī tam euidēter grē ad/
uerſat̄. Tepeſcimꝰ ꝓceſſu tpis a feruoꝛe ꝯuerſationis noſtre.pau/
latim frigeſcit charitas abūdat iniq̄tas vt ꝯſumemur ī carne q̄ ſpū
cepamus. Idem nihil ita diſplicet deo preſertim in filijs gratie:in
hoībus ꝯuerſionis queādmodū igratitudo. Uias enī obſtruit gra
tie:⁊ vbi illa fuerit:gratia acceſſum nō hꝫ:locū nō inuenit ⁊c̄. Et in
fra nōne iure ꝑditū reputat̄ q̄cq̄d ingrato donatum eſt aut dediſſe
non penitet quod periſſe videt̄. Opoꝛtet ꝑinde gratū eſſe hoīem ⁊
deuotū:qui precepta gratie munera nō tm̄modo ſibi manere deſi/
derat:ſed ⁊ multiplicari. Idem felix qui ad ſingula dona gratie re/
dit ad eum in quo plenitudo omniū gratiaꝝ cui dum poſt acceptū
beneficium nō ingratos nos exhibemus locū in nobis facimꝰ gra/
tie:vt maioꝛa adhuc recipe mereamur:dio enī a ꝑfectu ꝯuerſionis
impedit īgratitudo noſtra dum quodāmō amiſſum reputans da/
toꝛ q̄ꝺ ingratꝰ accepat.cauet ſibi decetero ne tāto plura amitteret.
quanto plura conferret ingrato. Idem fluminis aliqua ſi ſtare ce/
perit ⁊ ipſa putreſcit:⁊ inundatione facta ſuperueniens expellitur
Sic plane gratiaꝝ ceſſat decurſus vbi recurſus non fuerit:nec mō
nihil auget̄ ingrato:ſꝫ q̄ꝺ accepat eiꝰ vertit̄ in perniciem:fidelis au
tem in modico cenſet̄ dignus munere amplioꝛi. De hac mā requi/
re multa ſupꝛa de gratitudine.

De indeuotione. DIS.XIII.

DEinde ꝯſiderādū eſt de īdeuotōe. Sicut auteꝫ
deuotio eſt ꝓmptitudo volūtatis totuꝫ
ſe tradendi ad ea que pertinent ad dei famulatum.
Unde dicitur exo.xxxv. Multitudo filioꝝ iſrl̄ obtulit
mēte ꝓmptiſſima atq̄ꝫ deuota primitias:dño ſic defectꝰ huius ꝓm
pte volūtatis eſt īdeuotio:⁊ ſicut deuotōe aīa delectat̄ in dño ⁊ ſpi
ritualr̄ impinguat̄:ſic ꝑ īdeuotionē aīa ſterilis ⁊ arida efficit̄. Un̄
numeri.xi. Aīa nr̄a arida eſt ⁊c̄. Huiꝰ aūt ariditatis ſūt cauſe ſeptē
Aliqñ enīꝫ ꝓuenit ex bonoꝝ faſtidio.vel accidia vt in ꝑdicto exem
plo nūeri.xi. Un̄ ſubdit̄. Oculi noſtri nihil vidēt niſi mā. Aliqñ ac
cidit ex carnalis ꝯſolatōis abundātia:q2 q̄to magis caro impigua
tur tāto magis eſt ſpūs macilētꝰ. Sicut quāto pinguioꝛ efficit̄ ca/
ſeus tāto minus reliquitur de ſubſtātia butyri:de qua Iob.xxix.
Lauabā pedes meos butyro.i.affectꝰ pinguedīe deuotiōis. Berñ.
Delicata ē diuina ꝯſolatio:nec ꝯcedit̄ admittētibꝰ alienā. Tertio
cauſat̄ ex ſupbia:q2 ſup mōtes gelboe:ros nec pluuia vēit:nec ros
grē nec pluuia pietatis.ij.reg.j. Berñ.in ꝑſona deuoti ait. Heri ⁊
nudius tertiꝰ inuaſit me lāguoꝛ anīe:⁊ inde hebetudo īſolita.poſt
inertia q̄dā:ſupbia inuēta eſt in me:⁊ deꝰ declinauit in ira a ſeruo
ſuo lachꝛymas nō ꝯpungit. Quarto oꝛit̄ īdeuotio ex coꝛdis duri/
tia ex antiq̄ malitia. Berñ. Ipſū eſt coꝛ duꝝ q̄ꝺ nec cōpunctōe ſci/
dit̄ nec pietate mollit̄:nec deuotōe mouet̄. Idē quō ē tāta duritia
coꝛdis ꝙ ei nō ſapit pſalmodiatio:non legere libet:nec oꝛare dele/
ctat:meditatōes ſolitas nō inuenit ꝓpter q̄ꝺ ad vigilias ſolitas eſt
hō ſomnolētus:ad opꝰ manuū piger:ad irā ꝑceps:ad odiū ꝑtinax.
lingue ⁊ gule indulgētioꝛ ⁊ ſecurioꝛ ꝑſumptōe:obtuſioꝛ a ꝑdicatio
ne. Oēs mōtes in circuitu eiꝰ viſitat dñs.ad eam aūt nō appꝛopin
quat. Quīto oꝛit̄ ex īgratitudīe que eſt vt dicit Berñ.vētꝰ ṽrēs ſic
cans venas pietatis:roꝛem grē ⁊ fluēta miſicoꝛdie. Sexto oꝛit̄ ex
negligētia bene opandi:⁊ inde fit aīa arida. E cōtrario ꝑ aſſiduita/
tem boni opis impinguat̄ ꝓuer.xiij. Aīa laboꝛantiū īpiguabit̄. Se
ptimo pro impatientia fit aīa arida.ꝑs. Aruit tanq̄ꝫ teſta virtꝰ mea
que cito frangit̄. Homo impatiēs eſt ſicut lignū aridū q̄ꝺ modico
vbo frangit̄:⁊ igne tribulatōis appoſito:cito in iram ſuccendit̄ ad
modicū flatum tentatiōis. Ad hoc faciūt multa que habētur vbi
agitur de oꝛatione infra de deuotione oꝛationis.

¶ De languoꝛe.

Deinde ɔſiderādū ē de languoꝛe. Eſt autē languoꝛ ſpiritua
lis grauis īfirmitas ⁊ piculoſa. q̄ꝛ aufert oēm ſapoꝛē diui
ne dulcedinis. ⁊ oīum ſpūaliū īficiēs palatū coꝛdis. vt oīa
ſibi videantꝰ amara. ps. Oēm eſcā abominata ē aīa eoꝝ. dulcia ſūt
ei amara. Aug. Palato nō bene ſano pena ē panis q̄ ſano ē ſuauis
ps. Q̄ magna mltitudo dulcedīs tue dñe quā abſcōdiſti timētibꝰ
te Glo. Hāc dulcedinē nō ſentiūt q̄ palatū habēt īfectū a febꝛe īiq̄
tatis. Ad h̄ facit exēplū de illo monacho cui oīa fiebāt amara p ac
cidiā. p ɔfeſſionē liberato. īfra de ɔfeſſiōe. Itē de illo cui oīa verte
bantꝰ in ſtercus. infra de penitētia. Item de pane ſoꝛdidato. īfra de
ɔfeſſiōe. Itē grauis ē h̄ īfirmitas pp īſenſibilitatē. Aufert. n. ſenſū
⁊ vitā ſpūalē ⁊ motū. Berñ. Scio lōge a ſalute eſſe mēbꝛū q̄ ob
ſtupuit. ⁊ egrū ſeſe nō ſentientē piculoſiꝰ laboꝛare. Grauis ē. q̄ꝛ au
fert benefaciēdi ptātē. ē enī palyſis ſpūalis. Math. viij Puer meꝰ
iacet in domo palytꝰ. ⁊ male toꝛquetꝰ. Eiuſdem. xi. Offerebāt ei pa
lytꝰ. iacētē ī lecto. Itē Luc. v. poꝛtātes in lecto hoiē q̄ erat paraliti
cus. Accidia ē filis adonibezeth q̄ pſcindebat eis quos capiebat ſū
mitates manuū ⁊ pedū. vt dicitꝰ Iud. j. math. xij. Homo manū ha
bēs aridā. ſ. dexterā ſignat accidioſū. q̄ꝛ ē inutilis in eis q̄ pertinēt
ad dexterā boni opis. Silr Marc. iij. zach. xi. de paſtoꝛe cōdolo di
citꝰ. Brachiū eius ariditate ſiccabitꝰ. ⁊ oculus eiꝰ dexter obtenebꝛe
ſcet. Itē grauis eſt ppter diuerſitatē. q̄ꝛ eſt febꝛis lenta ⁊ languoꝛ
ſpiritualibus. Eccl. x. Languoꝛ plixioꝛ grauat medicum.

¶ De impeditione bonoꝛum. DIS. XIIII.

Deinde ɔſiderādū ē de ipeditiōe bonoꝝ. Ex eo
nāq̄ q̄ accidioſo bona ſunt inſipida vꝰ
amara diſplicet ei in alijs videre q̄ ipſe facere negligit
vel ɔtēnit. ⁊ ideo ne fiāt nititꝰ ipedire. Hoc vitiū diſſua
dēt multa ⁊ oſtēdūt eſſe ſummope fugiēdū. ¶ Primū quare debe
mus h̄ vitiū vitare eſt. q̄ꝛ facit hoīem dyabolo ſimilē qui aduerſatꝰ
omni bono. Unde ſathana dicitꝰ aduerſatoꝛ vel aduerſariꝰ. j. theſſ.
ij. Impediuit nos ſathā. zach. iij. Sathan ſtabat a dextrꝭ ihū vt ad
uerſaretꝰ ei. Unde apparuit beato martino pperanti ad patriā ſuā
dicēs q̄ ei ſemp aduerſaretꝰ quocūq̄ iret. Quo rñdente. dñs mihi
adiutoꝛ nō timeo ⁊c̄. q̄ſi fumꝰ euanuit. Hic ipedit marie ſemē boni
Math. xiij. Uenit malus ⁊ rapit ſemē. Luc. viij. Uenit dyabolus
⁊ tollit ⁊c̄. Huic ſimiles ſūt q̄ pdicationē vel ſemē boni ppoſiti im
pediūt. Unde dñs dixit petro volenti ipedire bonū ppoſitū eundi
ad paſſiōes Matthei. xvj. Uade poſt me ſathana ſcādalū es mihi.
¶ Scdo q̄ꝛ ipediētes bonū ſūt rethe dyaboli. p q̄ retrahit ad bo
nū pcedētes. Treñ. iij. Expādit rethe pedibꝰ meis. ⁊ cōuertit me re
troꝛſum. Oſee. v. Audite h̄ ſacerdotes. Et poſt. Laqueus facti eſtis
ſpeculatiōi ⁊ q̄ſi rethe expāſū ſup mōtē thaboꝛ victimas declina
ſtis in pfundū ⁊c̄. Tale rethe erat antiochus oīa bona impediens
⁊ fieri ihibēs. ij. mach. j. Scripſit rex antiochus omni regno ſuo vt
oēs relinquerēt legē. ⁊ ɔſenſerūt oēs. Et poſt. Miſit p oēs ciuita
tes iude q̄ phiberēt holocauſta ⁊ ſacrificia ⁊ placatiōes fieri in tē
plo dñi. ⁊ ſabbatū ⁊ dies ſolemnes celebꝛari. ⁊ filios circūcidi ⁊c̄.
¶ Tertio ſūt aucupes dyaboli venātes ſibi aīas. Hiere. v. Inuenti
ſūt in populo meo viri aucupes ⁊c̄. iij. regū. xij. Hieroboā cogitans
quō filios iſrael reuocaret a cultu dei duos vitulos poſuit. alteꝝ in
bethel q̄ domus dei dicitur. alterū in dan. q̄ꝛ per aſpitatis timoꝛē
q̄ in religione eſt alios reuocat. Alios p oſtēſionē ⁊ amoꝛē mūdane
pſpitatis. q̄ꝛ ſūt ſimiles ſcribis ⁊ phariſeis q̄ aplos volebāt ipedi
re ne fructū facerēt. ⁊ populū ne dñi ſequeretꝰ. de q̄bꝰ Math. xxiij.
Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei q̄ clauditꝭ regnū celoꝝ āte hoīeſ. nec īra
tꝭ nec īrare pmittitꝭ. ¶ Quarto q̄ꝛ ſūt ſimiles illis maledictꝭ gētibꝰ
q̄ impediebant ne filij iſrael irent ad terrā pmiſſiōis. Ut amalech
populo. Exo. xvij. Et ſeon ⁊ og. Numeri. xxj. Uia regia icedemus
⁊c̄. Similiter illis hoſtibus dauid q̄ impediebant ne veniret ad re
gnū. Similiter illis qui impediebāt ne filij iſrael edificarēt tēplū. j.
eſdre. iij. ⁊ iiij. ¶ Quinto diſſuadet hoc vitiū damnū q̄ homo im
pediens cōſequitꝰ ex hoc. q̄ꝛ impeditur a gratia ⁊ gloꝛia vel amittit
habitā gratiā ⁊ gloꝛiā. Numeri. xiij. Quare ſubuertit populū dñi
dñs deus eis ē daturus. ſicut fecerāt patres veſtri ⁊c̄. Quibꝰ iratꝰ
deus iurauit ne intrarēt terrā ⁊c̄. ¶ Sexto hoc diſſuadet ſcriptura
puer. iij. Noli phibere benefacere eū q̄ pōt. ſꝫ ſi vales ipſe benefac.
Eccl. vij. A moꝛtuo. i. peccatoꝛe ne phibeas grām. Exo. xviij. Non
impediaris oꝛare ſemper. ¶ Septimo exempla vt moyſi. Numeri
x. dixit quidam ad moyſen. Dñe mi phibe eos ne pphetēt. Et moy
ſes. Quis mihi det vt oīs populus pphetet. ⁊ det illis deꝰ ſpūꝫ ſuū
Math. xix. impedientibus dixit chꝛs. Sinite paruulos venire ad
me. ⁊ nolite vetare. Beata virgo nullū verbū legitꝰ dixiſſe per quod
impediret paſſionem filij. Sed vxoꝛ pylati illuſa a dyabolo dixit.
Nihil tibi ⁊ iuſto illi. Ioh. xij. de magdalena dixit. Sinite illam.
¶ Octauo debet diſſuadere hoc ira dei: ⁊ vindicta grauis que ſeq̄
tur ex hoc q̄ ſepe impedientes pceſſū bonoꝝ pmit grauiter infir
mitatibus ⁊ flagellis: ⁊ moꝛte ſubita ⁊ iopinata. Sicut fecit egypti
os detinētes ⁊ impediētes iſrl: q̄ꝛ poſt multa flagella currꝰ pharao
nis ⁊ exercitū eius piecit in mare. Exo. xiiij. ¶ Inter miracula bea
ti Andree legitꝰ q̄ cū quidā iuuenis nobilis eū ſequeretꝰ: nec parē
tes eius poſſent eū reuocare: voluerūt domū in qua erat ſuccēdere
igne appoſito quē iuuenis extinxit aqua plurima ſupiecta cū oꝛati
one: ⁊ cū vellent domū cū ſcalis aſcendere: excecati ſunt: ⁊ cū pſeue
rarēt in ſua duritia poſt breue tpus ſubita moꝛte ſunt ſimul occiſi.
¶ Nono diſſuadet h̄ grauis culpa que eſt in h̄ peccato: ⁊ mltiplex
de qua ſunt dānādi ⁊ iudicandi. Imponet enī deus ⁊ in pena ⁊ in
culpa oīa mala q̄ facturi ſunt qui ipediuntꝰ ne dñm ſeq̄nantꝰ ⁊ bo
na que ipi vel feciſſent vel feciſſe potuiſſent ſi ɔuerſi fuiſſent: ⁊ moꝛ
tē eoꝝ quos a bono retrahūt. Uñ dicit ioſue eis quos credebat i
pedire pfectū filioꝝ iſrlꝰ ⁊ terrere ne auderēt pgredi. Ira dei iuſeui
et ſup eos: ⁊ derelinquet eos in ſolitudine: ⁊ vos cā necis diū eoꝝ
eritis. ¶ Decimo diſſuadet h̄ nocumētū multiplex: q̄ꝛ h̄ peccatū fa
cit. Primo qui alios ipediūt bñfacere cito ab hoſtibꝰ vincuntꝰ ⁊ oc
ciduntꝰ ⁊ fugantꝰ: vt patet Exo. xvij. Amalech vincitꝰ fugatꝰ ⁊ deletꝰ.
Silr. Numeri. xxj. Seon rex amoꝛreoꝝ: ⁊ og rex baſan ipedientes
iſrlꝰ ne irent p viā regiā ad terrā pmiſſionis maledicti ſunt a dño.

Deinde dicendū eſt de tedio vite: q̄ pueniit ex longa tabe
factiōe triſticie. Sciendū tñ q̄ eſt tediū vtuoſū ⁊ tediū vi
tioſū. Uirtuoſū quidē multiplr. Uno mō ſm q̄ pueniit
ex amoꝛe dei ⁊ deſiderio celeſtis patrie. pſ. Heu mihi incolatꝰ meꝰ
plongatꝰ eſt. Greg. Sācti grauiter tolerāt quicq̄d non ſonat id q̄
amant. De auguſtino dicitꝰ q̄ diſplicebat ei q̄cq̄d agebat in ſeculo
pꝛe dilectiōe dei ⁊ decoꝛe domꝰ eiꝰ quā dilexit. Itē aliq̄n pueniit ex
cōſideratōe pſentiū maloꝝ: ⁊ ex defectu bonoꝝ. Eccs. ij. Teduit me
vite mee videntē oīa mala q̄ ſūt ſub ſole ⁊ cunctā vanitatē ⁊ afflicti
onē ſpūs. Idē. iiij. Uidi calūnias q̄ ſub ſole gerūtꝰ: ⁊ lachꝛymas i
nocētiū: ⁊ neminē ɔſolatoꝛē ⁊c̄. Itē qñq̄ pueniit ex vehemētia tri
bulatiōis: vt Iob. x. Tedet aīā meā vite mee. ij. coꝛin. j. Supꝛa mo
dū grauati ſumꝰ. ita vt tederet nos viuere. Itē accidit aliq̄n ex ma
loꝝ occurrētiū ⁊ irruētiū pturbatione bona: vt mathatie. j. mach. ij.
Ut q̄d adhuc nobis viuē. Sectō pueniit ex diuine ɔſolatiōis dila
tiōe. tediū vitioſū ſit multiplr. pueniit enī aliq̄n ex irruētiū maloꝝ
deſpatiōe: vt herodis aſchalōite q̄ ſe gladio ſuo volebat occidē oc
currētibꝰ ſibi ſuis flagitijs ⁊ irruētibꝰ īfirmitatū anguſtijs. ſꝫ q̄ di
cit ioſephꝰ ⁊ egyſippꝰ li. i. de cladibꝰ iudeoꝝ ī fine. Silr ſaul irruēs
ſup gladiū ſuū. j. reg. vlt. ī fine. ij. reg. j. Interfice me: q̄ñ āguſtie me
tenēt ⁊c̄. Silr. pylatꝰ q̄ ɔ dñm ſniāꝫ moꝛtꝭ ptulit. apō gayū accuſa
tus de ſcelerībꝰ ſuis: ⁊ apō lugdunū miſſus. ne lōgioꝛibꝰ afficeretꝰ
malis ppꝛia manu ſe occidit: vt dicit Oroſi. li. vj. Itē qñq̄ ex diui
ni ſeruitij longa afflictione: q̄ maxime pertinet ad accidiā. ad q̄
poteſt referri q̄ dicitꝰ. iij. reg. xix. de helya qui petiuit ſub vmbꝛa iu
niperi anime ſue vt moꝛeretur.

Deinde ɔſiderādū eſt de ipenitētia: dicitꝰ aūt ipenitētia duo
bus modis. Uno mō dicitꝰ aliq̄s ipenitēs q̄ñ actu nō peni
tet de pctīs ſuis ⁊ differt: vel negligit penitere. Alio mō di
citꝰ aliq̄s ipenitēs q̄ñ nō ppōnit penitere: vel ppōnit nō penitē: vel
claudit dies ſuos cū finali ipenitētia ipenitēs moꝛiēs. Eſt autē hec
ipenitētia vitioꝝ receptaculū: vtutū ⁊ gratiaꝝ obſtaculū: dei ⁊ ange
loꝝ offendiculū. ſpūſſci repugnaculū: malignoꝝ ſpirituū hītaculū ⁊
pabulū: pditiōis vinculū: moꝛtiſere dānatiōis venenaciſſimū pocu
lū. Hec aīe miſere celū claudit: ⁊ eā ab omni ſpe ſalutis excludit: ⁊
demonibꝰ exponit. Hec a ɔſoꝛtio dei ⁊ eccleſie eijcit: ⁊ in īfernū pij
cit: ⁊ toꝛmētis ppetuis ſubijcit cruciādā. Hec coꝛ hoīs ad modum
dyaboli obturat: ad modum criſtallini lapidis aut incudis idurat.
Iob. xlj. Indurabitꝰ coꝛ eius q̄ſi lapis ⁊ ſtringetꝰ q̄ſi malleatoꝛis in
cus. Hec irā diuinā ſup caput hoīs exaggerat. Ro. ij. Tu autē ſm
duritiā tuā ⁊ coꝛ impenitēs theſaurizas tibi irā in die ire ⁊c̄. Ideo
dicitꝰ Eccl. iij. Coꝛ durū male habebit in nouiſſimo ſuo. De coꝛde
duro dicit Berñ. Nemo duri coꝛdis ſalutē vnq̄ adeptus eſt: niſi
a quo deꝰ abſtulerit coꝛ lapideū: ⁊ dederit coꝛ carneū. Ipſū coꝛ du
rū ē q̄ nec ɔpunctiōe ſcinditꝰ: nec deuotiōe mollitꝰ: nec mouetꝰ pci
bus: nec minis cedit: īduratꝰ ad flagella. igratū eſt ad bñficia: infidū
ad ɔſilia: ſuū ad iudicia. inuerecūdū ad turpia: ipauidū ad piculoſa. i
humanū ad hūana: pteritoꝝ obliuiſcēs: pſentiū negligēs: futura nō
puidēs. Et vt breuiter oīa ɔcludā in ipſū: nec deum timet: nec ho
minē veretꝰ. Hec hominē moꝛte ſubita poccupat: vt q̄ſi vincēs ⁊ vi

dēs in īfernū deſcēdat.pš.⁊ deſcendāt in īfernū viuentes.Apoč.ii.
Dedi illi tēpus vt pniam ageret ⁊ nō vult penitere. Ecce ego ponā
eā in lectū mortis.⁊ oēs ꝗ mechanť cū ea.Sepe enī fit vt cū hō nō
ꝓponit penitere vel ꝓponit non penitere morte ſubita ꝑoccupeť.⁊
aliqñ ante eius exitū ei reueleť cui dānatiōi ſit obnoxius.Sicut de
quodā refert beda de geſtis angloꝝ li.v.ca.xv.dicēs. Noui quēdā
quē vtinā nō nouiſſē ꝗ in monaſterio nobili ignobiliter viuēs.cū
aliꝗ irēt ad eccleſiā ad audiēdū officiū ⁊ ſermonē.cū ipe eſſet faber
optimus ꝑꝑ officiū ſuā alijs vtile ab alijs tolerabať in fabrica ſua
remanens.vacās ebrietati ⁊ alijs illecebris carnis.ꝗ ſubita īfirmita
te occupatꝰ cū a fratribꝰ movereť ad pniā.merēs ⁊ clamās ⁊ de-
ſperās.cepit clamare ſe nō poſſe.qꝛ ſicut beatꝰ ſtephanus vidit mo
riēs ſibi celū aptū.ita ꝑ ꝯtrariū viderat ſibi īfernū aptū.⁊ ibi locū ſi
bi paratū ꝓpe ſathanā ⁊ cayphā ⁊ alios ꝗ deū occiderūt.⁊ videbat
⁊ dicebat iudiciū ſuū īſtare nec ſibi ſpem ſalutis ſupeſſe.⁊ h̄ dicēs
mortuꝰ ē lōge ab alioꝝ ſepultura poſitꝰ.nec aliꝗs fratrū aliqđ ſuf-
fragiū eccleſie ꝓ eo facere auſus ē. Itē beda eodē li.c.xiiij.refert ac-
cidiſſe in anglia mertioꝝ tpibꝰ oderedi regis de milite īſolēti.ꝗ qui-
dē vidit in īfirmitate ſua duos angelos librū pulcherrimū deferen
tes.⁊ poſt duos demones ſubintrātes aliū librū maximū deferen-
tes ⁊ poſt tres demones ſubintrātes aliū librū maximū deferentes
⁊c̄.vt ſupra. Itē cū ꝗdā diues moreꝛeť ⁊ ad penitentiā ⁊ ꝯfeſſionē
moneret.dicebat ſe nō poſſe penitere.qꝛ ipſe ibat ad īfernū cū ma-
gno curſu.dicēs gallice. Je me vois en enfer les grās galos.⁊ cū nō
poſſet deficiēte virtute totū dicere dicebat ſepe repetēdo ⁊ deſperā
do.galos.galos.⁊ poſt los.los. Ad hāc mām ꝑtinet qđ habeť ſupra
de impſeuerātia.⁊ multa ꝗ habenť ſupra.de timore īferni ⁊ iudicij
⁊ mortis. Et īfra de bonis que facit penitētia. Que impenitētia au-
fert ⁊ mala ꝯtraria infert. Et infra de deſperatione.

¶ De deſperatione. DIS. XV.

DEinde ꝯſiderādū ē de deſpatiōe. Circa quā ꝯſi
derāda ſūt ꝗttuor. Pīo vtꝝ deſperatio
ſit peccatū. Scđo vtrū poſſit eſſe ſine īfidelitate. Tertio
vtrū ſit maximū peccatoꝝ. Quarto ꝗ diſſuadēt hoc hor
rēdū flagitiū eſſe ſummope deteſtādū. ¶ Circa primū ſciendū ſm
phm.vj.eth.qđ in itellectu ē affirmatio ⁊ negatio.h̄ eſt in appetitu
ꝓſecutio vel fuga.⁊ qđ in itellectu ē veꝝ vel falſū.h̄ in appetitu eſt
bonū vel malū.⁊ iō motus appetitiuꝰ ꝯformiť ſe habēs intellectui
vero ſm ſe ē bonꝰ. Dis aūt motꝰ appetitiuꝰ ꝯformiter ſe habēs in-
tellectui falſo ſꝫ ſe ē malus ⁊ peccatū. Circa deū aūt vera eſtimatio
ītellectꝰ ē ꝑ quā ꝓuenit homini ſalus.⁊ venia peccatoribꝰ dať.ſꝫ il
lud Ezech.xviij. Viuo ego dicit dñs.nolo mortē peccatoris ſꝫ vt cō
uertať ⁊ viuat. Falſa aūt opinio ē ꝙ deus peccatori penitēti veniā
deneget.vel ꝙ peccatores nō ꝯuertat ad ſe ꝑ grām iuſtificātē. Et iō
ſicut motus ſpei ꝗ ꝯformiter ſe hꝫ ad eſtimationē verā eſt laudabi
lis ⁊ virtuoſus.ita motus oppoſitus deſperatiōis ꝯformiter ſe ha-
bēs eſtimatiōi falſe de deo ē vitioſus ⁊ peccatū. Eſt aūt itelligēdū
ꝙ ī omni peccato mortali ē ꝯuerſio ad bonū cōmutabile ⁊ auerſio
a bono incōmutabili.ſꝫ differēter. Nā peccata ꝗ virtutibus theolo
gicis opponūť ꝑncipaliter cōſiſtūt in auerſiōe a bono icōmutabili.
ſicut odiū dei.deſperatio ⁊ īfidelitas.qꝛ virtutes theologice habēt
deū ꝓ obiecto.ex ꝯſequēti aūt īportāt ꝯuerſiōē ad bonū cōmuta-
bile.inquātū aīa deſerēs deū ꝯſequēter neceſſe ē ꝙ ad alia ꝯuerta
tur.alia vero peccata principaliter ꝯſiſtūt in ꝯuerſiōe ad bonū ꝯmu
tabile.ex ꝯſequēti aūt in auerſiōe ab icōmutabili bono. Qui.n.for-
nicať nō intēdit recedere a deo.ſed carnali delectatiōe frui. ex quo
ſequiť ꝙ a deo recedat. In peccato aūt deſperatiōis ꝑncipaliter re
cedit homo a deo.ex ꝯſequēti aūt ad aliqđ bonū cōmutabile ſe cō
uertit.ſ.ad motū ꝓprie volūtatis ſequēdū ⁊ in peccato ſuo manere
Itē nota ꝙ lꝫ deſperatio ex radice bona videať ꝓcedere.ſ.ex timo
re dei.⁊ ex horrore magnitudinis peccatoꝝ ſuoꝝ.qđ autē ex radice
bona videť eſſe bonū. Iuxta illud Math.vij. Arbor bona fructus
bonos facit. Et Ro.xj. Si radix ſancta ⁊ rami ſancti.tamē deſpera-
tio mala eſt. Nam ex radice virtutis poteſt aliquid ꝓcedere dupli-
citer. Vno mō directe ⁊ ex ꝑte ipſius virtutꝭ. Sicut actus ꝓcedit ex
habitu.⁊ hoc mō ex virtuoſa radice nō pōt aliqđ peccatū ꝓcedere
Hoc enī dicit Aug.in libro de libero arbi.ꝙ virtute nemo male vti
tur. Alio modo ꝓcedit aliquid ex virtute īdirecte ⁊ occaſionaliter.
⁊ ſic nihil prohibet aliquod peccatū ex aliqua virtutis radice proce
dere. Sicut interdū ſupbiunt aliqui de virtute.ſm illud augu. Su-
perbia bonis operibus īſidiať vt pereant. Et hoc mō ex timore dei
⁊ horrore ꝓprioꝝ peccatorū cōtingit deſperatio. Inquantū his bo
nis aliquis male vtitur.ab eis occaſionē accipiens deſperādi. Item
ſciēdū ꝙ in damnatis eſt deſperatio. Nouerūt enī impoſſibilitatē
reditus ſui ad beatitudinē:vel ad veniā vnde iam nō ſunt in ſtatu
ſperandi:ꝙ aūt nō ſperant vel deſperāt:nō imputať eis ad culpam
ſed ad ſue dānationis cumulū ⁊ penā. Sicut ⁊ in ſtatu vie ſi quis
deſparet de hoc ꝙ nō eſt natus adipiſci:vľ ꝙ nō eſſet debitū adipi
ſci nō eſſet peccatū:puta ſi medicus deſparet de curatiōe alicuiꝰ in
firmi:vel ſi deſparet ſe fore papatū vel magnas diuitias adepturū.
¶ Circa ſcđm.ſ.vtrū peccatū deſpationis poſſit eſſe ſine infidelita
te. Sciendū ꝙ fides ⁊ infidelitas ꝑtinēt ad itellectū. Spes ⁊ deſpe
ratio ad appetitū. Cōtingit aūt habentē rectā eſtimationē itellectꝰ
in vniuerſali circa motū appetitiuū nō recte ſe habere corrupta eiꝰ
eſtimatōe ꝑticulari.ſicut habeť.iij.de aīa.⁊ inde eſt ꝙ aliquis hñs
rectā fidē in vniuerſali deficit in modo appetitus circa ꝑticularia.
corrupta eius eſtimatiōe ꝑticulari ꝑ habitū vel paſſionē. Sicut ille
qui fornicať eligēdo fornicationē vt ſibi bonū vt nūc corruptā ha-
bet eſtimationē in ꝑticulari.cū tñ in eo remaneat vera eſtimatio ſꝫ
fidē.ſ.ꝙ fornicatio ſit mortale peccatū. Similiter aliquis retinēdo
in vniuerſali verā eſtimationē fidei.ſ.ꝙ vere eſt in eccleſia remiſſio
peccatoꝝ poteſt pati motū deſpationis.ſ.ꝙ ſibi in tali ſtatu exiſtē-
ti nō ſit de venia ꝯſequēda ſperandū:corrupta eius eſtimatione cir
ca ꝑticulare:⁊ ꝑ hunc modū pōt eſſe deſpatio ſine infidelitate ſicut
⁊ alia peccata mortalia. ¶ Circa tertiū.ſ.vtrū deſpatio ſit maximū
peccatoꝝ oīū. Sciendū ꝙ pctā que opponunť vtutibꝰ theologicis
ſm genus ſuū ſunt oībus peccatis alijs grauiora:qꝛ cum virtutes
theologice habeāt deū ꝓ obiecto:peccata eis oppoſita directe ⁊ ꝑn
cipaliter importāt auerſionē a deo. In quolibet aūt peccato morta
li principaliter ratio mali ⁊ grauitas eſt ex hoc ꝙ auertit a deo. Si
enī poſſet eſſe ꝯuerſio ad bonū ꝯmutabile ſine auerſione a deo ꝗ̄uis
uis eſſet inordinata nō eſſet peccatū mortale.⁊ ideo illud qđ ꝑmo
⁊ ꝑ ſe hꝫ auerſionē a deo eſt grauiſſimū inter pctā mortalia. Virtu
tibus aūt theologicis opponunť infidelitas.deſpatio:⁊ odiū dei.i-
ter que odiū dei ⁊ infidelitas deſperatiōi ꝯpareť:inueniēť ſꝫ ſe
quidē.i.ſm rationē ꝓprie ſpeciei grauiora. Infidelitas enī ꝓuenit
ex hoc ꝙ ipſā dei veritatē homo nō credit. Odiū vō dei ꝓuenit ex
hoc ꝙ voluntas hoīs ipſi diuine bonitati ꝯtrariať. Deſperatio aūt
ex hoc ꝙ hō nō ſe ſperat bonitatē dei ꝑticipare.de quo patet ꝙ in-
fidelitas ⁊ odiū dei ſunt ꝯtra deū ſm qđ in ſe eſt:deſpatio aūt ſm
qđ eius bonū ꝑticipať a nobis. Vñ maius peccatū eſt ſm ſe loquē
do nō credere dei veritatē:vel odire deū:ꝗ̄ deſperare ꝯſequi gloriā
ab ipſo. Sed ſi cōpetur deſperatio ad alia duo peccata ex ꝑte nr̄a.
ſic deſperatio eſt ꝑiculoſior:qꝛ ꝑ ſpem reuocamur a malo:⁊ itrodu
cimur in bona ꝓſequenda. Et ideo ſublata ſpe irrefrenate hoīes la
bunť in vitia:⁊ a bonis laboribꝰ retrahunť. Vñ ſup illud prouer.
xxiiij. Si deſperaueris lapſus ī die anguſtie minueť fortitudo tua.
dicit glo. Nihil eſt execrabiliꝰ deſperatiōe:quā qui hꝫ in generali-
bus huiꝰ vite laboribꝰ ⁊ qđ peius eſt in fidei certamine cōſtātiā ꝑ-
dit. Et yſiđ.in libro de ſūmo bono dicit.ꝑpetrare flagitiū aliqđ eſt
mors aīe:ſed deſperare eſt deſcēdere ad infernū. Vlteriꝰ notādū ꝙ
deſpatio principaliť ⁊ ſpecialiter oriť ex accidia:pōt tñ aliquo mō
oriri ex luxuria:qđ declarať hoc mō. Obiectū enī ſpei eſt bonū ar-
duū poſſibile vel ꝑ ſe vel ꝑ aliū acquiri. Spes ģ de beatitudīe obti
nenda pōt in aliquo deficere dupliciter. Vno mō qꝛ nō reputat vt
bonū arduū. Alio mō qꝛ nō reputat eam vt poſſibilē adipiſci:vel ꝑ
ſe vel ꝑ aliū.ad h̄ aūt ꝙ bona ſpūalia nō ſapiunt nobis ꝗ̄ſi bona vľ
nō videanť nobis magna bona ꝑcipue deducimur ꝑ h̄ ꝙ affectus
noſter eſt infectus amore delectationū corporaliū.inter quas ꝑci-
pue ſunt delectationes veneree. Nā ex affectu harū delectationū
cōtingit ꝙ hō faſtidit bona ſpūalia ⁊ nō ſperat ea ꝗ̄ſi bona quedā
ardua:⁊ ſm h̄ deſperatio cauſať ex luxuria. Ad hoc aūt ꝙ hō bonū
arduū nō eſtimet vt poſſibile ſibi adipiſci ꝑ ſe vel per aliū ꝑduciť
ex nimia deiectione:ꝗ quādo in affectu hominis dominať.videť ei
ꝙ nunꝗ̄ poſſit ad bonum releuari. Et quia accidia eſt triſticia que
dam abiectiua ſpiritus. Ideo ꝑ hunc modū deſperatio ex accidia
generať. Nā bonū ⁊ arduū etiā ad alias paſſiones ꝑtinent.vñ ſpe-
cialius oriť ex accidia.poteſt tñ oriri ex luxuria ratione iam dicta.
¶ Circa quartū ſciēdū ꝙ multa ſunt ꝗ nos debēt mouere ad deſpe
ratiōis flagitiū deteſtādū. Pīo quidē exēpla pietatis ⁊ mīe diui-
ne circa pctōres volētes penitere:vt dauid.ij.reg.xij. Manaſſes.ij.
paľ.in fine. Math.ſicꝫ pꝫ de vocatōe eiꝰ. Math.ix. Marie magđ.
Luc.vij. Latrōis. Luc.xxiiij. Pauli.acť.ix. De hac mā nota ſupra
de gradibꝰ ⁊ effectibꝰ mīe dei. Silr infra de penitētia. Itē infra de
cōtritōe. Silr de ꝯfeſſione. Scđo eſt mīe dei imēſitas.pš. Miſeri-
cordie eius nō eſt numerus. Gen.xxxiij. Minor ſum cūctis miſera
tionibꝰ tuis. Bern. Maior eſt dei pietas ꝗ̄ queuis iniquitas. Ecō
tra dicebat chaym. Gen.iiij.augu. Deus noſter miſericors eſt para

tus ſaluare/clemẽtia quos nõ põt ſaluare iuſticia. Idẽ. Quaſi ſcin/
tilla ĩ mari ſic oĩa peccata cõparata miſericordie dei. De hac mã ſu/
pra de gradibꝰ miſericordie dei. ¶ Tertiũ ẽ beate marie ĩmẽſa mi/
ſericordia q̃ ẽ aduocata nr̃a ⁊ ſpes nr̃a. Mater grẽ ⁊ miſericordie.
Eccĩ. xxiiii. Mater pulcher dilectiõis ⁊ timoris ⁊ agnitionis ⁊ ſan
cte ſpei. In me oĩs grã vie ⁊ veritatꝭ. in me oĩs ſpes vite ⁊ virtutis.
¶ Quartũ qð ſuadet ſpeꝫ ⁊ diſſuadet deſpatiõem ſc̃ vba ſacra. pſ̃.
Sperẽt ĩ te oẽs q̃ nouerũt nomẽ tuũ. Spate ĩ eo oĩs ꝯgregatio po
puli. puer. xxij. ad amicũ. Si ꝓduxeris gladiũ non deſpes. qm̃ ẽ re
greſſio ad amicũ. ſ. chr̃m. Uerba ligni vite vel folia ſunt ĩ medicinã
deſpantiũ. Quintũ remediũ ꝯtra deſpatiõeꝫ ſũt vnguẽta mãſue
tudinis ⁊ miſericordie chr̃i. cant. i. Curremꝰ ĩ odore vnguẽtoꝝ tuo
rũ. Ibi Bern̄. Dĩo ꝑꝑ mãſuetudinẽ ⁊ miſericordiã q̃ ꝑdicat̃ ⁊ ẽ ĩ
te o bone ihũ curremꝰ poſt te. ſciẽtẽ ꝙ nõ ſpnas pauperẽ. nec hor/
reas peccatorẽ ⁊c̃. Nõ horruiſti ꝯfitẽtẽ ĩ cruce latronẽ. n̄ lachrimã
tẽ peccatricẽ. nõ chananeã ſupplicãtẽ. Idẽ. Crede mihi inueni chr̃ꝫ
carẽtẽ cauterio nõ vnguẽto. ¶ Sextũ qð ſuadet ſpeꝫ ⁊ ẽ remediuꝫ
ꝯtra deſpatiõeꝫ ẽ icarnatio chr̃i. tyt̃. ij. Apparuit grã dei ſaluatoris
noſtri ꝓuocãs ad ſpeꝫ. Unde ſequit̃. vt abnegãtes ipietatẽ ⁊ ſecu/
laria deſideria ⁊c̃. ¶ Septimũ remediũ ꝯtra deſpatõeꝫ ẽ chr̃i paſſio
⁊ mors. Tren̄. iij. Recordare pauptatꝭ mee ⁊ trãſgreſ. mee abſinthij
⁊ fellis. Memorie memor ⁊c̃. Et poſt. Hec recolẽs in corde meo in
deo ſpabo. Ad h̄ ptinẽt q̃ habent̃ ſupra de paſſiõe dñi. Itẽ Bern̄.
Peccatũ peccaui grãde turbat̃ ꝯſciẽtia ⁊ nõ perturbat̃. qꝛ vulnerũ
dñi recordabor. q̃d tã ad mortẽ qð nõ ꝑ chr̃i mortẽ ſaluet̃. Si ĩ me
venerit tã potẽs tã efficax medicamẽtũ nulla iã poſſuꝫ malignitate
terreri. Idẽ. Quid mirꝫ ſi caput noſtrũ ꝑ mẽbris accepit curationeꝫ
quãtũ ĩ ipo fuit nõ habuit huiꝰ idigẽtiã. ſꝫ voluit caput vulnerari ꝑ
mẽbris. vt ea curarent̃. ſꝫ nos ecõtrario cauteriũ facimus in mẽbro
ignobiliori ꝓ curatiõe mẽbri nobilioris. vt cũ dolet caput vulnera/
tur brachiũ. dolẽt renes ĩ tybia fit cauteriũ. Ecõtra ãt nobile caput
nr̃m vulnerat̃ ꝓcuratiõe mẽbroꝝ. ¶ Octauũ remediũ ꝯtra deſpa/
tionẽ ſũt chr̃i ſacramẽta. vt ſũt baptiſmꝰ ꝑcipue ⁊ pnĩa q̃ mũdãt ⁊
curãt ab oĩbꝰ ĩfirmitatibꝰ ⁊ inq̄namẽtis ſpũalibꝰ. vt pꝫ Act. ij. Cuꝫ
ꝑdicaſſet petrus crucifixoribꝰ dñi iudeis. ⁊ quererẽt ab aplĩs q̃d fa
cerẽt. petrus ait. Pnĩaꝫ agite ⁊ baptizet̃ vnuſq̃ſq; veſtrũ ĩ remiſſio
nẽ peccatoꝝ veſtroruꝫ. ⁊ accipietis donũ ſpũſſancti. qð vſq; ad tria
milia fecerũt. Alios vt dicit̃ Sap. ij. Excecauit eo malitia eoꝝ ⁊ ne.
ſcierũt ſacramẽta dei neq; mercedẽ ſpauerũt iuſticie. nec iudicaue
rũt honorẽ aĩaꝝ ſanctaꝝ. ¶ Nonũ remediũ ẽ liberalitas dñi q̃ dat
penitẽtibꝰ ⁊ petẽtibꝰ veniã. ĩ ſignũ huiꝰ ſe vel donũ ſpũſſancti. Un
de accipietꝭ donũ ſpũſſancti. act. ij. Aug. Sũma liberalitas dñi dat
donũ equale ſibi. Qð ꝓbat dñs Luc. xj. Petite ⁊ accipietꝭ. Et poſt.
Pater noſter celeſtis dabit ſpiritũ bonũ petẽtibꝰ ſe. Itẽ nõ ſolũ re
ſtituit ablata ꝑ peccatũ ſꝫ auget grãm ⁊ ꝯfert maiora. ſic̃ dicit̃ Ezech.
xxxvi. Habitare nos faciã ſicut a principio. boniſq; donabo maiori
bus q̃ꝫ habuiſtis ab initio. Eccĩ. xx. Eſt q̃ multa redimat modico ꝑ/
cio ⁊ reſtituit ea in ſeptuplũ. ¶ Decimũ remediũ ſunt diuerſa diui
ne bonitatis experimẽta. q̃ expti ſũt ſpantes de miſericordia dei. qui
bus multa beneficia virtute ſpei pſ̄tat. q̃ ſũt multa. Primũ ẽ qꝛ eos
inhabitat ⁊ letificat q̃ſi ſenſibiliter ⁊ ꝯfortat. pſ̃. Letent̃ oẽs q̃ ſpe/
rãt in te ĩ eternũ exultabũt ⁊ habitabis in eis. Iteꝫ ſperẽt ĩ te oẽs q̃
nouerũt nomẽ tuũ. Spes ẽ q̃ ꝯfortat. aplus. Spe gaudẽtes. Iõ di/
cit dñs Math. v. Gaudete ⁊ exultate qꝛ merces vr̃a copioſa ẽ ĩ ce/
lis. Luc. x. Gaudete ⁊ exultate qꝛ noĩa vr̃a ſcripta ſc̃ in celis. Hiere.
xxxj. Quieſcat vox tua a ploratu. ⁊ oculi tui a lachrymis. qꝛ merces
ẽ opi tuo. Scðo ſpes adiuuat. pſ̃. Adiutor ĩ opportunitatibꝰ ĩ tribu
latiõe. ſperẽt ĩ te q̃ nouerũt nomẽ tuũ ⁊c̃. Itẽ ſpare ĩ eo oĩs ꝯgrega
tio populi ⁊c̃. Siꝉr. In ipo ſpauit cor meũ. ⁊ adiutꝰ ſuꝫ. pſ̃. Reuela
dño viã tuã. ⁊ ſpa ĩ eo. ⁊ ipe faciet. Eccĩ. ij. Reſpicite filij natiões ho
minũ ⁊ ſcitote qm̃ nullus ſpauit ĩ dño ⁊ ꝯfuſus ẽ. ꝑmãſit ĩ mãdatꝭ
eiꝰ ⁊ derelictꝰ ẽ. aut inuocauit deũ ⁊ deſperit illũ. Tertio mĩaꝫ pſ̄tat
pſ̃. Spantẽ ĩ dño mĩa circũdabit. Eccĩ. ij. Spate ĩ dño ⁊ veniet vo/
bis mĩa in oblectatiõe. Quarto firmat ꝯtra aduerſa vt anchora na/
uẽ. arma militẽ. j. theſ. iiij. Galea ẽ ſpes ſalutꝭ. Heb. vj. Cõfugiamꝰ
ad ꝓpoſitã ſpeꝫ. quã ſicut anchorã habemꝰ aĩe tutã ⁊ firmã. Siꝉis
ẽ cuidã piſci de quo habet̃ in hiſtoria trãſmar̃. q̃ vocat̃ ethnus. ꝙ
cũ ſit vix q̃titatꝭ vnius pedis qm̃ naui ꝯiũctꝰ adheret ꝯ ꝓcellas red/
dit eã ſtabilẽ. Quinto liberat ⁊ ſaluat. pſ̃. In te dñe ſpaui ⁊c̃. Siꝉr
In te ſpauerũt pr̃es noſtri ⁊c̃. Ad te clamauerũt ⁊ ſalui facti ſũt. ꝓ
uer. xxviij. Qui ſpat ĩ dño ſaluabit̃. Sexto beatificat. pſ̃. Beatꝰ vir
q̃ ſperat in eo. Item. Beati oẽs qui confidunt in dño. prouer. xvj.
Qui ſperat in dño beatus eſt. Septimo fouet ⁊ ꝯſeruat. pſ̃. Oculi
omniuꝫ in te ſperant dñe, ⁊ tu das eſcam illoruꝫ in tempore oppor/
tuno. Item. Oculi dñi ſuper metuẽtes eum: ⁊ in eis qui ſperãt ſup
mĩa eius: vt eruat a morte aĩas eoꝝ ⁊ alat eos ĩ fine. ¶ Undecimũ
qð ſuadet ſpem ⁊ diſſuadet deſperationẽ eſt gaudiũ ⁊ meritũ cele/
ſtiuꝫ: gaudet enĩ deꝰ ⁊ angeli ⁊ ſancti de pctõꝝ ꝯuerſiõe ⁊ reuerſio/
ne ad pacẽ dei. ſic̃ dicit: ⁊ ꝓbat dñs Luc. xv. Magnũ gaudiũ ẽ deo
⁊ angelis eiꝰ ſup vno pctõre pnĩaꝫ agẽte. Et h̄ ꝓbat ꝑ exẽpluꝫ ouis
reducte: dragme repte: filij ꝓdigi redeũtes cum gaudio recepti. De
hac mã ſatis habet̃ ſupra de gradibꝰ mĩe dei. In pſona ſctõꝝ dici
tur Ro. v. Gloriamur in ſpe glĩe filioꝝ dei. Cõſideratio meritoꝝ fi/
lij dei ⁊ ſctõꝝ maximũ ẽ remediũ ꝯ deſperationẽ: q̃ ſi ꝯpaterent̃ ho
minibꝰ ⁊ orarẽt ꝓ pctõribꝰ: cũ eſſent hic cũ eis: vt dicit Bern̄. mlto
fortius cũ ante faciẽ dei ſui ꝯſiſtũt. i. fontẽ pietatis ⁊ mĩe. Illa eniꝫ
beata patria charitatẽ eoꝝ nõ imutauit ſed augmẽtauit. Eccĩ. xliiij.
Iſti ſunt viri mĩe quoꝝ pietates nõ defuerũt. Iob. iiij. Uoca ſi ẽ q̃
tibi rñdeat: ⁊ ad aliquẽ ſctõꝝ ꝯuertere. Marie aũt ad ſpeꝫ ꝓuocat
meritũ chr̃i ⁊ paſſio. Utinã appẽderent̃ pctã mea q̃bꝰ irã merui: ⁊
calamitas quã patior in ſtatera ⁊c̃. In vita bti Bern̄. clareuallis le
git̃ ꝙ cũ viſuꝫ eſſet ei ꝙ raptꝰ in ſpu eẽt ante ſũmũ iudicẽ ⁊ dyabo
lus eũ de multꝭ accuſaret q̃rẽti dyabolo vñ crederet hr̃e regnũ eter
nũ. rñdit. Scio ꝙ merita mea ad hoc nõ ſufficiũt: ſed dñs meꝰ ihs
chr̃s eſt ꝯſubſtãtialis dei filiꝰ. cui ꝯpetit iure hẽditario. Itẽ ꝯpetit
ei iure emptiõis: qꝛ emit illud ſanguine ſuo altero iure ſibi ꝯtẽtꝰ. al
tero iure de mĩa ſua illud mihi donat. Qð audiẽs dyabolꝰ ꝯfuſus
receſſit. ¶ Duodecimũ qð diſſuadet deſperationẽ eſt mltiplex no/
cumẽtũ qð facit deſperatio. Primũ ẽ qꝛ deſperatio ẽ ꝑiculoſa ĩfir/
mitas: ſpernẽs oẽꝫ ꝯſolationẽ: refectionẽ ⁊ remediũ. Cõtẽnit etiaꝫ
deſperãs ſeipſuꝫ excutẽ a faucibꝰ dracõis ĩfernalis. Cõtẽnit etiam
exigere ſe a ꝓfundo vitioꝝ: ⁊ inuocare dei adiutoriũ. pſ̃. Oẽꝫ eſcam
abomĩata eſt aĩa eoꝝ: ⁊ appro. vſq; ad port. mor. ij. reg. ij. An igno/
ras ꝙ ꝑiculoſa ſit deſperatio. Hiere. xxv. factꝰ eſt dolor meꝰ ꝑpetuꝰ
⁊ plaga deſperabiꝉ renuit curari. Et. xxx. Inſanabilis ẽ factura tua
⁊ peſſima plaga tua. ꝓuer. xviij. Impiꝰ cũ in ꝓfundũ venerit pctõꝝ
cõtẽnit ⁊ ſequit̃ eũ obprobriũ ⁊ ignominia. Ecõtra ſpes clamat ad
ſũmũ medicũ ſperãs eiꝰ adiutoriũ. Mich. vij. Ego aũt ad dñm aſ/
piciã ⁊ expectabo deũ ſaluatorẽ meũ. Et. pſ̃. De ꝓfundis clamaui
ad te dñe. Scðꝫ nocumẽtũ eſt: qꝛ deſperatio facit hoĩem excordẽ ⁊
ĩfirmũ q̃ſi mortuũ in tenebris ꝑ pctĩs. pſ̃. Sic̃ vulnerati dormiẽtes
in ſepulchris ⁊c̃. Epla hiere. Sũt ſic̃ mortui ꝓiecti in tenebris. Iob.
xv. Nõ credit ꝙ reuerti poſſit de tenebris ad lucẽ: circũſpectãs vn/
diq; gladiũ diuine. ſ. vltiõis. Et poſt. Nõ credat fruſtra errore dece
ptꝰ ꝙ aliquo ꝑcio redimẽdus ſit. Ecõtra ſpes facit hoĩeꝫ fortẽ ⁊ ma
gnanimũ. yſa. xl. Qui ſperãt in dño mutabũt fortitudinem. pſ̃. In
dño ſperãs nõ ĩfirmabo. Tertiũ nocumẽtũ ẽ: qꝛ deſpatio fac̃ hoĩeꝫ
exoſuꝫ ⁊ diſplicẽ deo: qꝛ tractat eiꝰ bonitatẽ ⁊ mĩam. Sic̃ chaym q̃
dicebat. Maior ẽ iniq̃tas mea q̃ꝫ vt veniaꝫ merar. Gen̄. iiij. Hiero.
ſup. pſ̃. ciiij. dicit ꝙ iudas plus peccauit qꝛ ſe ſuſpẽdit deſperans ⁊
magꝭ deũ offendit: q̃ꝫ qꝛ eũ tradidit. Ecõtra ſpes facit deo placẽtẽ.
Uñ. pſ̃. Bñplacitũ ẽ dño ſup metuẽtes eũ: ⁊ in eis q̃ ſperãt ſuper
mĩa. Quartũ qꝛ deſperãs eſt ſordidus oĩ vitio expoſitus. Eph. iiij.
Propt̃ cecitatẽ cordis ipſoꝝ deſperãtes ſemetipſos tradiderũt ipu
dicitie in opationẽ oĩs imũditie in auaritiã. Ecõtra ſpes ĩpetrat ab
ſolutionẽ remiſſiõis. Heb. x. Abluti aq̃ mũda teneamꝰ ſpei nr̃e cõ/
feſſionẽ. pſ̃. Saluauit eos qꝛ ſperauerũt in eo. Quintũ eſt qꝛ deſpe
ratio aliq̃n ducit hoĩeꝫ ad occiſionẽ ſui. Ut dicit Iob. vij. Deſpaui
nequaq̃ꝫ vltra viuã. Et. x. Tedet aĩaꝫ meã vite mee. Ut achitophel
q̃ diſpoſita domo ſua ſuſpẽdio ſuiipiꝰ iterijt. ij. reg. xvij. Et Math.
xxvij. Iudas q̃ abiẽs laqueo ſe ſuſpẽdit. Et vt herodes aſchalonita
q̃ voluit ſe occidere. Et pylatꝰ ⁊ nero deſpantes q̃ manu ꝓpria ſeſe
occiderũt. ſpes adducit ad vitã glorie. ꝓlongat vitã nature. pſ̃. Spe
rent in te oẽs qui nouerũt nomẽ tuũ ⁊c̃. Sap. iij. Spes illoꝝ imor/
talitate plena eſt. Sextũ eſt qꝛ deſpatio euellit hoĩeꝫ ab omni bono
ſpũali ⁊ eterno. pſ̃. Deus deſtruet te ⁊ euellet te de tabernaculo tuo
⁊ radicẽ tuã de terra viuẽtiũ. Iob. xix. Quaſi auulſe arboriꝭ abſtulit
a me ſpem meam. Ecõtra ſpes plãtat ⁊ ſolidat ⁊ viuiſicat in bono.
Hiere. xvij. Benedictꝰ qui ꝯfidit in dño: ⁊ erit dñs fiducia ipſius:
⁊ erit tanq̃ꝫ lignũ qð trãſplãtatũ eſt iuxta ꝑterfluẽtes aquas ad hu
morẽ nutrit radices ſuas ⁊c̃. Et poſt. Nec aliq̃n deſinet facere fru/
ctũ. Iob. iij. Etiã ſi occiderit me ſperabo in eũ. Et. xiiij. Lignũ habꝫ
ſpem qð ſi ꝑciſuꝫ fuerit ruſuꝫ vireſcit: ⁊ rami eius pullulãt. Septi
muꝫ nocumẽtũ eſt ꝙ deſperatio in ĩfernũ impellit. pſ̃. Aſcendũt vſ
q; ad celos ꝑſumendo: ⁊ deſcendunt vſq; ad abyſſos deſperando
Iob. xvij. In profundiſſimum abyſſi deſcendẽt omnia mea. Econ/
tra ſpes eleuat vſq; in eternũ. pſ̃. Letentur omnes qui ſperãt in te
in eternum exultabunt ⁊c̃. Sap. iij. Spes illoruꝫ imortalitate plena

eſt yſa.xxvj. Sperastis in domino in ſeculis eternis.

¶ Liber tertij. Pars ſeptima. Incipit.

¶ De auaricia. DIS. I.

Conſequēter ↄſiderā-
dū ē de
q̄nto vitio capitali q̄ð eſt auaricia. Et
p̄rimo dicēdū de auaricia. Scðo de p̄-
digalitate. De auaritia vō p̄mo dicēdū
ē in generali. Scðo in ſpeciali. De aua
ricia ĩ gn̄ali ↄſiderāda ſt̄.v. P̄rio vidē
dū eſt q̄d ſit. ⁊ vn̄ dicat̄. ⁊ vtr̄ ſit pctm̄.
Scðo vtr̄ ſp ſit pctm̄ mortale. Tertio
vtr̄ ſit pctm̄ carnale vl' ſp̄ūale. Quarto
de filiab⁹ ei⁹. Quinto q̄ mouere debēt
ad h̄ vitiū deteſtādū. ¶ Circa p̄mū ſciēdū q̄ auaricia ſm tulliū eſt
ĩmoderatus amor habēdi. vel ĩmoderatus amor pecunie. Itē ſʒ al
chuinū. Auaricia ē nimia acquirēdi. habēdi. retinēdiq̄ȝ cupiditas.
Dicit̄ aūt auaricia q̄ſi auiditas auri ⁊ auarus q̄ſi auri auidus. Uel
dicit̄ auaricia ab aueo aues. q̄ð ē cupio cupis. vnde dicit̄ auaricia
q̄ſi auiditas eris. Ex his pʒ vtrū auaricia ſit peccatū. In q̄buſcunq̄ȝ
enī bonū ↄſiſtit in debita mēſura. neceſſe ē q̄ p exceſſum vel dimi-
nutionē illius mēſure malū p̄ueniat. In oīb⁹ aūt q̄ ſunt pp̄ finē bo
nū ↄſiſtit in quadā mēſura. Nā ea q̄ ſūt ad finē neceſſe ē cōmēſu-
rari fini. ſicut medicina ſanitati. Sic pʒ p ph̄ʒ in.j.polit̄. Bona aūt
exteriora habēt rationē vtiliū ad finē. Unde neceſſe ē q̄ bonū ho-
minis circa ea ↄſiſtat in quadā mēſura. dū.ſ. hō ſʒ aliquā mēſuraȝ
querit habere diuitias exteriores p̄ut ſunt neceſſarie ad vitā eius
ſm ſuam conditionem. Ideo in exceſſu huiuſmodi menſure conſi-
ſtit peccatum. dum ſcilicet aliquis ſupra debitum moduȝ vult eas
vel acquirere vel retinere quod p̄tinet ad rationē auaricie. que diſ-
finit̄ eſſe ĩmoderatus amor habendi. vnde patet q̄ auaricia eſt pec
catū. Sciendūȝ autē q̄ auaricia poteſt importare ĩmoderantiā cir-
ca res exteriores dupliciter. Uno modo immediate quātū ad acce-
ptionē vel ↄſeruationeȝ ipſaꝝ vt.ſ. homo plus debito eas acquirat
vel cōſeruet. ⁊ ſm hoc eſt directe peccatū in p̄ximū. q̄ȝ in exteriori-
bus diuitijs nō poteſt vnus homo ſuperabundare niſi alter defici-
at. q̄ȝ bona temporalia non poſſunt ſimul poſſideri a multis. Alio
modo pōt importare ĩmoderantiā circa interiores affectiōes quas
quis ad diuitias hʒ. puta q̄ ĩmoderate aliq̄s diuitias amet aut de-
ſideret aut delectet̄ in eis. ⁊ ſic auaricia eſt peccatū hoīs in ſeipſum
q̄ȝ per hoc deordinat̄ eius affectus. licet nō deordinet̄ corpus. ſicut
per vitia carnalia. Ex conſequēti autē eſt peccatū in deū ſicut ⁊ oīa
peccata mortalia inquātū homo p̄pter bonū tēporale cōtēnit eter-
na. Item ſciendum q̄ auaricia ſm propriaȝ rationē habet obiectuȝ
ſpeciale. alia enīȝ eſt ratio boni vtilis. ⁊ alia boni delectabilis. diui-
tie aūt ſm ſe habēt rationē vtilis. appetunt̄ enī inquātuȝ in homi-
nis vſum cadunt. ⁊ ideo ſm hanc ↄſiderationē eius propriā auari-
tia eſt ſpeciale peccatū. inquātū.ſ. auaricia dicitur ĩmoderatus ap-
petitus habendi poſſeſſiones que nomine eris vel pecunie deſigna
tur. Uerū quia verbū habendi ſm primā ĩpoſitionē ad poſſeſſiōes
p̄tinere videt̄. quarū totaliter ſumus domini. ⁊ inde ad multa alia
deriuat̄. Sicut dicit̄ homo habere ſanitatē. vxorem. veſtimentū. ⁊
alia huiuſmodi ſicut dicit̄ in predicamētis per conſequēs etiā no-
mē auaricie ampliatū ē ad omnē inordinatū appetitū habēdi quā-
cūq̄ȝ rē. Sicut dicit Grego. in quadā homel̄. q̄ auaricia ē nō ſoluȝ
pecunie. ſed etiaȝ ſcientie ⁊ altitudinis. cum ſupra modum ſublimi
tas ambitur. Augu. in libro de libero arbi. Auaricia que grece phy
largiria dicit̄ nō in ſolo argento ſed in omnibus rebus que inordi
nate appetunt̄ intelligenda eſt. Item ſciendū q̄ auaricia importat
ĩmoderantiā quandam circa diuitias dupliciter. Uno modo ime-
diate circa ipſaȝ acceptionē ⁊ cōſeruationē diuitiarum. inquantuȝ
ſcilicet aliquis inquirit pecuniaȝ vltra debitum aliena ſurripiendo
vel retinendo. ⁊ ſic opponit̄ iuſticie. ⁊ hoc modo accipit̄ auaricia.
Ezech. xxij. vbi dicit̄. Principes eius ĩ medio eius quaſi lupi rapiē
tes predā ad effundēdū ſanguinē. ⁊ auare lucra ſectando. Alio mō
importat ĩmoderantiā circa interiores affectiones diuitiaruȝ. puta
cum quis nimis amat vel deſiderat diuitias. aut nimis delectatur
in eis etiā ſi non velit rapere aliena. ⁊ hoc modo auaricia opponit̄
liberalitati que moderat̄ huiuſmodi affectiōes vt dictū eſt. ⁊ ſic ac
cipitur auaricia. ij. corin. ix. Preparāt repromiſſaȝ benedictiōeȝ hāc
eſſe ſic q̄ſi benedictionē non q̄ſi auariciā glo. vt.ſ. doleant p̄ dato ⁊
paꝝ ſit q̄ð dat̄. ¶ Circa ſcðȝ.ſ. vtrū auaricia ſemp ſit peccatū mor-
tale. dicēdū q̄ auaricia dicit̄ dupliciter. Uno modo ſm q̄ opponi
tur iuſticie: ⁊ ſic ex genere ſuo eſt peccatū mortalē: ⁊ ſic ad auaritiā
p̄tinet q̄ aliq̄s iniuſte capiat vel retineat res alienas: q̄ð p̄tinet ad
rapinā ⁊ furtū q̄ ſunt pctā mortalia: vt infra dicet̄. In hoc tm̄ auari
tie genere ↄtingit eſſe veniale pctm̄ p̄pter impfectionē actus: vt di-
cet̄ ibidē. Alio mō pōt accipi auaritia ſm q̄ opponit̄ liberalitati: ⁊
ſm hoc ĩportat inordinatū amorē diuitiarū. Si ergo intātuȝ amor
diuitiaꝝ creſcat q̄ preferat̄ charitati: vt ſi p̄pter diuitiaꝝ amorem
aliquis nō vereat̄ facere cōtra amorē dei ⁊ p̄ximi. ſic auaritia erit
peccatū mortale. Si aūt inordinatio amoris īfra hoc ſiſtat vt.ſ. hō
q̄uis ſupflue diuitias amet nō tm̄ preferet earū amorē amori diuio
vt.ſ. p̄pter diuitias nō velit aliq̄d facere ↄtra deū vl' p̄ximū. ſic aua
ritia eſt peccatū veniale. Unde ſup illud. j. corin. iij. Si quis ſupedi
ficat ſup hoc fundamētū lignū ſenū ſtipulā ⁊c̄. dicit glo. q̄ lignū ſe
nū ⁊ ſtipulā edificat ille qui cogitat que mūdi ſūt quō placeat mū-
do: q̄ð p̄tinet ad peccatū auaritie: ſed iſte nō peccat mortaliter: ſed
venialiter. De eo nāq̄ȝ dicit̄ hic cū ſalu⁹ erit. ſic tamē quaſi p ignē.
¶ Circa tertiū vtrū auaritia ſit peccatū carnale vel ſpirituale dicē-
dū q̄ ſpirituale peccatū eſt. Q̄ð declarat̄ ſic. Pctā nempe in affecti
one ↄſiſtūt. oēs aūt affectiones aīe ſiue paſſiones terminant̄ ad de
lectatiōes ⁊ triſticias: vt patet p ph̄m in. ij. ethy. Delectationū autē
q̄dā ſūt carnales quedā ſp̄ūales. Carnales q̄dē delectatōes dicunt̄
que in ſenſu carnis cōplent̄. ſicut delectationes ciboꝝ ⁊ venereoꝝ.
Delectationes vero ſp̄ūales que cōplent̄ in ſola anime apprehēſio
ne. Illa vero peccata dicunt̄ carnalia: q̄ p̄ficiunt̄ in carnalibus dele
ctationib⁹. Illa vero dicunt̄ ſp̄ūalia que p̄ficiunt̄ in ſpiritualibus
delectatiōib⁹ abſq̄ȝ carnali delectatōe ⁊ hmōi ē auaritia. Delectat̄
enī auarus in h̄ q̄ ↄſiderat ſe poſſeſſorē diuitiaꝝ. ⁊ ideo auaritia ē
peccatū ſp̄ūale. Sciēdū enī q̄ q̄ȝ auaritia eſt circa obiectū corp̄ale.
tm̄ in eo q̄ nō querit delectationē corp̄alē: ſed ſolū animalē. prout
ſcʒ homo delectat̄ in hoc q̄ diuitias poſſideat. ⁊ ideo nō eſt pecca-
tū carnale: rōne tm̄ obiecti mediū eſt inter pctā pure ſpiritualia que
querūt delectationē ſp̄ūalē circa obiecta ſp̄ūalia. ſicut ſup̄bia ē cir-
ca excellentiā. ⁊ vitia pure carnalia q̄ querūt delectationē pure cor-
poralē circa obiectū corp̄ale. ¶ Circa quartū.ſ. de filiab⁹ auaritie.
Sciendū q̄ Greg. xxxj. mor̄. Aſſignat proditionē fraudē. fallatiaȝ.
piuriū. inquietudinē. violentiā. ⁊ cōtra miſericordiā. obdurationē
cordis. Quarū numerus ſic apparet. Nā filie auaritie dicunt̄ vitia
que ex ipſa oriunt̄: ⁊ precipue ſm appetitū finis. Quia vero auari-
tia eſt ſupfluus amor habendi diuitias. ideo in duob⁹ excedit. Pri
mo enī ſupabundat in retinendo: ⁊ ex hac parte oritur ex auaritia.
obduratio cōtra miſericordiā quia.ſ. cor eius per miſericordiā nō
emollitur vt de diuitijs ſubueniat miſer̄. Secūdo ad auaritiā p̄ti-
net ſupabundare in accipiendo: ⁊ ſm hoc auaritia poteſt cōſidera-
re dupliciter. Uno modo ſm q̄ eſt in affectu ⁊ ſic ex auaritia orit̄
inquietudo: ĩquātū ingerit homini ſollicitudinē ⁊ curas ſupfluas.
Auarus enī non implet̄ pecunia: vt dicitur Ecc̄s. v. Alio modo po-
teſt cōſiderari in effectu: ⁊ ſic in acquirendo aliena vtitur aliquādo
vi. quod p̄tinet ad violentias: quādoq̄ȝ autē dolo: qui quidē ſi fiat
in verbo erit fallacia q̄tū ad ſimplex: verbū. piuriū autē ſi addat̄ cō
firmatio iuramēti. Si aūt dolus ↄmittatur in opere. ſic q̄tū ad res
erit fraus. q̄tū ad p̄ſonas p̄ditio: vt patet de iuda qui ex auaritia p̄
didit chr̄m. Nec mireris ſi iſte ponunt̄ eē filie auaritie. cū tm̄ prodi
tio. fraus. ⁊ fallacia opponunt̄ prudētie. piuriū religioni. inquietu-
do ſpei vel charitati. que q̄ſcit in amato. violētia opponit̄ iuſticie
obduratio cordis mīe: ⁊ ſic hec oīa nō vident̄ ad auaritiā p̄tinere.
Sed ſciēdū eſt q̄ nō oportet filias alicui⁹ vitij capitalis ad idē ge-
nus p̄tinere: q̄ȝ ad finē vnius vitij poſſunt ordiari pctā alteri⁹ gene
ris. Aliud eſt enī aliq̄ð vitiū hr̄e filias ⁊ hr̄e ſpecies. Itē nota q̄ iſi
do. ponit. ix. filias auaritie: q̄ ſunt mēdaciū. fraus. furtū. piuriū. tur-
pis lucri appetit⁹. falſa teſtimonia. violētie. ĩhūanitas: ⁊ rapacitas.
Sed iſte nouē reducunt̄ ad p̄dictas. Nā mēdaciū ⁊ falſuȝ teſtimo
niū ↄtinent̄ ſub fallacia. falſuȝ enī teſtimoniū eſt q̄daȝ ſpecificatio
mēdacij. Sicut furtū eſt q̄dā ſpecificatio fraudiſ. Unī ſub fraude cō
tinet̄. Appetit⁹ aūt turpis lucri p̄tinet ad ĩquietudineȝ. Rapacitas
autem pertinet ad violentiam cum ſit ſpecies eius. Inhumanitas
autem eſt idem q̄ð obduratio contra miſericordiam.

¶ De deteſtatione auaritie. DIS. II.

Circa quintū ſciendū q̄ mlta nobis ſuadēt ⁊ eui
dēter oſt̄dūt pctm̄ auaritie ſūmope fugiēdū
Primo quidē hoc oſt̄dit nature ↄditio. Secūdo exem-
ploꝝ inſtructio. Tertio mortiſ meditatio. Quarto dāno
rū incurſio. ¶ Prio inq̄ȝ h̄ oſt̄dit nāe ↄditio duobus modis. Uno
mō terrenis celeſtia ⁊ tp̄alib⁹ ſp̄ūalia p̄ponēda. Sicut pʒ q̄ nā ſup
ponit terram omnib⁹ elementis ⁊ eam dedit cōculcandā: ſed aua-